

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI

KONFEDERASYONU YAYIN ORGANI

Aralık : 1987

Sayı : 219

(Yazısı Sayfa 17'de)

**TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU ÜYELERİ
BAŞBAKAN TURGUT ÖZAL'LA GÖRÜŞTÜ**

(Yazısı 1. Sayfada)

AYLIK
EĞİTİM
VE
MESLEK
DERGİSİ

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE
İŞÇİ
SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
AYLIK
YAYIN
ORGANIDIR

DERGİMİZ
BASIN AHLAK
YASASINA UYAR

Aralık

1987

Sayı : 219

SAHİBİ :

TÜRKİYE İŞÇİ
SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
ADINA
GENEL BAŞKAN
ŞEVKET YILMAZ

YAZIİŞLERİ MÜDÜRÜ :

HÜSEYİN EKMEKÇİOĞLU

MÜESSESE MÜDÜRÜ :

ORHAN BALABAN

BASIN DANIŞMANLARI :

BURHAN DODANLI
ERKİN OKAY

DERGİ ADRESİ :

TÜRK-İŞ GENEL MERKEZİ
KIZILAY-ANKARA
Tel: 33 38 24

ABONE :

Yurtiçi, 6 aylık 900.-TL.
Yıllık 1.800.-TL.
Yurtdışı 6 aylık 2.000.-TL.
Yıllık 4.000.-TL.

GRAFİK-MİZAMPAJ :
TURGAY ÇELÇİL

FOTOĞRAFLAR:

NIHAT ÜSTÜN

DİZGİ BASKI :

DEMİRCİOĞLU MATBAACILIK
TÜRK-İŞ PASAJI NO: 2
KIZILAY-ANKARA
TEL: 34 14 71

BASKI TARİHİ : 12.1.1988

2

TURGUT ÖZAL KABİNESİ

3

EVREN'İN
TBMM KONUŞMASI

4

ŞEVKET YILMAZ VE
TEKSİF BAŞKANLARININ
İMREN AYKUT'U ZİYARETİ

5

TÜRK-İŞ KADIN İŞÇİLER
BÜROSU MÜDÜRÜNÜN,
YENİ BAKANİ ZİYARETİ

7

YÖNETİM KURULU'NUN
YENİ YIL MESAJI

8

13 SENDİKACI ALEYHİNE
DAVA AÇILDI

10

TÜRK-İŞ ARAŞTIRMASI

14

TEKSİF BAŞKANLAR KURULU
ANKARA'DA TOPLANDI

17

HARB-İŞ ADANA MİTİNGİ

22

YÖNETİM KURULU
BİLDİRİSİ

24

TÜRK-İŞ'İN CENEVRE'DE
KATILDIĞI SEMPOZYUM

28

MİGROS GREVİ BİTTİ

29

HÜSEYİN PALA
MİDE AMELİYATI GEÇİRDİ

36

KOOPERATİFLERE
1,5 MİLYAR LİRA
KREDİ AKTARILDI

DERGİ EKİ

İŞÇİ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ
(Ergonomi)

TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU ÜYELERİ BAŞBAKAN TURGUT ÖZAL İLE GÖRÜŞTÜ

TÜRK-İŞ Yöneticilerinin yaptığı kutlama ziyareti sırasında konuşan Turgut ÖZAL:

**“İŞÇİ VE MEMURU
ENFLASYONA
EZDİRMEYECEĞİZ.”**

TÜRK-İŞ Yöneticileri Başbakan Turgut Özal'ı makamında ziyaret ederek, kendisini kutladı. Başbakan Özal, "Türk-İş, bizim en büyük işçi kuruluşumuz. Onlarla her ne kadar ara sıra birbirimize takılsak bile, yine dostluğumuz bakidir" dedi...

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ ve Yönetim Kurulu Üyeleri 28 Aralık'ta Başbakan Turgut ÖZAL'ı, makamında ziyaret ederek kendisini kutladılar. Yaklaşık birbuçuk saat süren ve çalışma hayatı ile ilgili sorunların konu edildiği görüşmeye, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı İmren AYKUT da katıldı.

★ **Birbuçuk saat süren görüşmeye Çalışma Bakanı İmren AYKUT da katıldı.**

Olumlu bir hava içinde geçen görüşme sırasında, "İşçi ve memuru enflasyona ezdirmeyeceklerini" belirten Başbakan Turgut ÖZAL, görüşmeden önce yaptığı açıklamada "TÜRK-İŞ bizim en büyük işçi kuruluşumuz. Onlarla her ne kadar ara sıra birbirimize takılsak bile, yine dostluğumuz bakidir" dedi.

Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz**, görüşmeden sonra yaptığı açıklamada, Başbakan **Özal**'a çalışma hayatının sorunlarını bir kez daha anlattıklarını, işçilerin içinde bulunduğu ekonomik ve sosyal güçlükleri ilettiklerini bildirdi.

ŞEVKET YILMAZ'IN AÇIKLAMASI

Yılmaz, şöyle konuştu:

"Çalışma hayatının sorunları bilinmektedir. Biz bunu bir kez daha tekrarladık. Sayın Başbakan da bize yeni bakanın sorunlarla ilgili olarak yeni bir çalışma yapacağını söyledi. Yapılacak çalışmalardan sonra tarafların da görüşü alınacak. Tarafların isteklerinin kısa vadede Meclis gündemine gelmesi konusunda da karşılıklı konuşuldu.

İşçilerin, dar ve sabit gelirli-
lerin ekonomik sıkıntılarını ortaya koyduk ve bunların düzeltilmesini istedik. Hayat pahalılığı karşısında bu kesimin ücretlerinin dengelenmesi gerektiğini bildirdik. Bizim bu önerimiz üzerine Sayın Başbakan toplu sözleşme düzenine ters düşmemek suretiyle, 12. ayın fiyat artış sonuçlarını aldıktan sonra, konunun üzerinde tarafları çağırarak, görüşme yapacağını açıkladılar."

Görüşmede, doğrudan "ek zam" konusunun ele alınmadığını bildiren Yılmaz, hükümet programının çalışma hayatı ile ilgili bölümünü tatmin edici bulmadıklarını da söyledi.

ENFLASYONA EZDİRMEYECEĞİZ

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı **İmren Aykut** ise, görüşmenin fevkalade olumlu geçtiğini bildirdi. Bu görüş-

ÖZAL KABİNESİ:

BAŞBAKAN TURGUT ÖZAL

Başbakan Yardımcısı:
Kaya Erdem

Devlet Bakanları: Kazım Oksay, Abdullah Tenekeci, Veysel Atasoy, Ali Bozer, Yusuf Özal, Adnan Kahveci, Mehmet Yazar, Cemil Çiçek, Nihat Kitapçı.

Sağlık ve S.Y.B. Bülent Akarcalı, **Ulaştırma Bakanı** Ekrem Pakdemirli, **Tarım Orman Hüsnu Doğan**, **Çalışma ve S.G.B.** İmren Aykut, **Sanayi ve Ticaret Şükrü Yürür**, **Enerji ve T.K.B.** Fahrettin Kurt, **Kültür Turizm M.Tınaz Titiz**, **Adalet Bakanı** Oltan Sungurlu, **Milli Savunma Ercan Vuralhan**, **İçişleri Bakam** Mustafa Kalemli, **Dışişleri Bakanı** Mesut Yılmaz, **Maliye ve Gümrük A.K.** Alptemoçin, **Milli Eğitim H.Celâl Güzel**, **Bayındırlık İskân** Safa Giray.

**ÇALIŞMA VE
SOSYAL GÜVENLİK
BAKANI
İMREN AYKUT**

meden memnunluk duyduğunu belirten Aykut, şöyle konuştu:

"Sayın Başbakanımız Türk-İş yöneticilerine ve Türk işçilerine olan iyi duygu ve düşüncelerini ifade ettiler. Zaman zaman, birtakım konuların yanlış intikal edilmiş olmasından dolayı bazı olumsuz anlamalardan kaynaklandığını ifade ettiler. (İşçilerimizi ve memurlarımızı kesinlikle ifa-

de ediyorum ki, enflasyona ezdirmeyeceğiz, mutlaka onlara bunun üzerinde imkanlar sağlayacağız) diye de büyük bir açıklıkla ifade etti."

İşçinin ekonomik sıkıntısının sadece ek zamlarla düzeltilmeyeceğini kaydeden Aykut, çalışanların sorunlarının giderilmesi için çeşitli yöntemler bulunduğunu sözlerine ekledi.

18. yasama dönemi başladı

TBMM'nin açılışında bir konuşma yapan Cumhurbaşkanı Kenan EVREN:

“SORUNLARIN BAŞINDA, VATANDAŞLARIMIZI SIKINTIYA SOKAN ENFLASYON, HAYAT PAHALILIĞI VE İŞSİZLİK GELMEKTEDİR...”

18. dönem yasama çalışmaları, milletvekili seçilenlerin TBMM'de andiçmesiyle başladı.

TBMM'nin açılışı nedeniyle yapılan törende bir konuşma yapan Cumhurbaşkanı Kenan EVREN, ülkenin içinde bulunduğu çeşitli sorunları dile getirirken, emeğe gereken değerin verilmesi ve insanca bir yaşama seviyesine ulaştırılmasının hükümetlere düşen önemli bir görev olduğunu belirtti.

Evren, konuşmasının emek, işsizlik, hayat pahalılığı ve enflasyonla ilgili bölümlerinde özetle şunları söyledi:

“Emeğe gereken değerin verilmesi insanca bir yaşama seviyesine ulaşılması hükümetlere düşen sosyal ve önemli görevler arasında yer almaktadır.

Gelmiş geçmiş hükümetler, çalışanların haklarının korunması, genişletilip yaygınlaştırılması, sos-

yal güvenceden yoksun kesimler bu güvencenin sağlanması konusunda hizmetler gerçekleştirmişler ve çalışma barışının önemini idraki içinde olmuşlardır.

Bu yaklaşımın Türkiye Cumhuriyeti hükümetleri tarafından bun-

dan böyle de aynı dikkat, özen ve titizlikle sürdürüleceğine ve memurlarla çalışanların ve emeklilerin hayat seviyelerini gerçekten tatmin edecek tedbirler getireceğine olan inancımı belirtmek isterim.

Şu sırada ülkemizin çözüm beklediği sorunların başında yılların birikimiyle meydana gelmiş olan ve vatandaşlarımızı sıkıntıya sokan enflasyon ve dolayısıyla hayat pahalılığının aşağıya çekilmesi ve işsizlik problemi gelmektedir. Avrupa Topluluğuna tam üyelik için başvuran Türkiye'nin makul bir süre içerisinde enflasyonu kabul edilebilir bir düzeye getirmeden, işsizlik oranını düşürmeden Topluluğa kabul edilebileceğini beklemek büyük bir iyimserlik olur. Nitekim bu yüzden serbest dolaşım hakkımıza bile askıya almış bulunmaktadır. Hükümetin ve parlamentonun bahse konu enflasyon ve işsizlik sorununa çözümler bulacağına inanıyor ve yeni yasama yılının ülkemize ve Yüce Milletimize iyilikler getirmesini temenni ederek, hepinize başarı ve esenlikler dilekleriyle sevgiler sunuyorum.”

TÜRK-İŞ ÜYESİ İKİ SENDİKACI PARLAMENTO'YA GİRDİ

PETROL-İŞ
Genel Başkanı
CEVDET SELVİ,
Eskişehir'den SHP
Milletvekili seçildi.

HAVA-İŞ Genel Başkanı
İBRAHİM ÖZTÜRK, Adana'dan ANAP Milletvekili seçildi.

ŞEVKET YILMAZ VE TEKSİF BAŞKANLARI YENİ BAKANI ZİYARET ETTİ

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı İMREN AYKUT:

**“AMACIMIZ, ÇALIŞANLARI VE EMEKLİLERİ
DAHA İYİ ŞARTLARA KAVUŞTURMAKTIR.”**

Şevket Yılmaz Başkanlığındaki TEKSİF Başkanlar Kurulu üyeleri, eski çalışma arkadaşları yeni bakan İmren Aykut ile görüşerek kendisini kutladılar.

21 -23 Aralık tarihleri arasında Ankara'da toplanan TEKSİF Başkanlar Kurulu Şevket Yılmaz'ın başkanlığında yeni Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı İmren Aykut'u ziyaret etti.

Çalışma hayatında çok sayıda sorun bulunduğu-
nu belirten İmren Aykut, “Çözümleri için sabır ve ciddi-
yetle gayret göstermek gerekmektedir. Amacımız, çalı-
şanların ve emeklilerin daha iyi şartlara kavuşmasını
sağlamaktır” dedi.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik
Bakanı, işçi ve işveren ke-
siminin şartlarını bildiğini
ilişkilerin karşılıklı iyi niyet,
sağlıklı ve sürekli diyalogla
yürütülebileceğini söyledi.

Alınacak tedbirler ve yapı-
lacak düzenlemelerle ilgili ola-
rak tarafların görüşlerine

başvuracaklarını belirten Ay-
kut, “Türk-İş’le sürekli diya-
log içinde bulunacağız ve bunu
periyodik hale getireceğiz”
şeklinde konuştu.

Şevket Yılmaz ise, ziyaret
sırasında yaptığı konuşmada,
İmren Aykut'u TEKSİF Genel
Başkanı olarak tebriğe geldik-
lerini belirterek, “Türk-İş Yö-

netim Kurulu, hükümetlerin
kurulması, programlarının
okunması ve güvenoyu alınma-
sından sonra tebrik ziyaretleri
yapar. Bugünkü ziyaretimiz,
uzun yıllar birlikte çalıştığımız,
TEKSİF ailesinden biri olarak
gördüğümüz Sayın İmren Ay-
kut'u, olağan toplantısını ya-
pan Başkanlar Kurulu ve Yöne-
tim Kurulu üyeleriyle tebrik et-
mekten ibarettir” dedi.

Çalışma hayatıyla ilgili ba-
zı konulardaki çeşitli istekle-
ri daha önce parlamentoya
sunduklarını kaydeden Yıl-
maz, bunların gündeme geti-
rileceğine inandıklarını belir-
terek, “Mecliste tozlanan ge-
rekçeli görüşlerimiz üzerinde-
ki tozları sayın Aykut'un kaldı-
racığı inancındayız” dedi.

TÜRK-İŞ KADIN İŞÇİLER BÜROSU MÜDÜRÜ YENİ BAKANI KUTLADI

TÜRK-İŞ Kadın İşçiler Bürosu Müdürü Rahime Akdoğan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı İmren Aykut'u.

TÜRK-İŞ Kadın İşçiler Bürosu Müdürü Rahime Akdoğan, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı İmren Aykut'u, 23 Aralık'ta makamında ziyaret ederek, yeni görevinden dolayı kutladı.

Akdoğan, Aykut'un sorun-

ların çözümünde ve çalışma barışının yerleşmesinde katkıda bulunacağını belirterek; "Sendikaları, işçileri, çalış-

ma şartlarını, çalışma hayatı ile ilgili mevzuatı çok iyi bilen Sayın İmren Aykut'un bir bayan olarak parlamentoda görev yapmasından duyduğumuz memnuniyet, yeni hükümette Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na getirilmesiyle kat kat artmıştır.

İnanıyorum ki, Türk kadınının, Türk çalışanlarının hükümetteki temsilcisi olarak Sayın Aykut, bir süredir işçi hareketiyle hükümet arasında devam eden sertleşmenin giderilmesinde, sorunların çözümünde, çalışma barışının yerleşmesinde önemli katkılarda bulunacaktır" dedi.

Bakan İmren Aykut ise görüşme sırasında şunları söyledi:

"Parlamento'da bulduğum süre içinde kadınlarımızın içinde bulunduğu şartları iyileştirmek için bazı önemli çalışmalar yapabildim ve doğum izinlerinin artırılması, eşitlik ilkesine aykırı olarak çalışan kadınların yüksek vergi ödemelerinin önlenmesi gibi bazı tedbirlerin alınmasına ön ayak olabildim.

Bundan böyle de kadınlarımızın daha iyi imkanlara kavuşturulması, her türlü sorunlarının çözülmesi için çalışmak amaçlarımdan biri olacaktır."

İMREN AYKUT KİMDİR?..

1941 yılında Adana'da doğdu. Bahçe Atatürk İlkokulu ve Adana Kız Lisesi'nde okuyan Dr. Aykut, 1964 yılında İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nden mezun oldu.

Dr. İmren Aykut, Amerika Birleşik Devletleri'nde "Tahkim ve Arabuluculuk", İngiltere'de "İşçi Sendikalarının Yapısı ve İşçi Eğitimi" konularında incelemeler yaptı. İngiliz İşçi Sendikaları Konfederasyonu ile İngiliz Çalışma Bakanlığı'nda çalışma ve araştırmalarda bulundu. Oxford Üniversitesi'nde işçi-işveren ilişkileri ve sendikacılıkla ilgili ihtisas yaptı. Ayrıca, Norveç'te Oslo Üniversitesi'nde "İşçinin Yönetime Katılması" konulu bir çalışma programını tamamladı. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde "İşçi Dövizleri ve Türk Ekonomi Yönünden Analizi" konulu tezini vererek doktor ünvanını aldı.

Türkiye Maden-İş Sendikası ile Teksif Sendikası'nda Toplu Sözleşme ve Araştırma Bürosu Müdürlüğü, Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş.' de endüstriyel ilişkiler uzmanlığı görevlerinde bulunan Dr. Aykut, 7 yıl süreyle Türkiye Kağıt Sanayii İşverenleri Sendikası Genel Sekreterliği yaptı.

1981 yılında Danışma Meclisi Üyeliğine seçildi. 6 Kasım 1983 Seçimlerinde MDP'den İstanbul Milletvekili olarak Parlamento'ya girdi. Bu partinin feshedilmesinden sonra Anavatan Partisi'ne geçen Dr. Aykut, 29 Kasım seçimlerinde de aynı partiden İstanbul Milletvekili seçildi. 21 Aralık 1987 tarihinde, II. Özal Hükümeti'nde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı olarak görev alan Dr. İmren Aykut, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetlerinde siyasi kadroda yer alan ilk kadın bakandır.

Dr. İmren Aykut'un işçi-işveren ilişkileri ve sendikacılık konusunda çeşitli yayın organlarında çıkmış 30'a yakın makalesi vardır.

Bekâr olan Aykut, İngilizce biliyor.

YORUM

2. ÖZAL HÜKÜMETİ

29 Kasım genel seçimleri, demokratik parlamenter sistemle yönetilen ülkelerde pek rastlanmayan bir tablo ortaya koydu.

Geçerli oyların yüzde 36.3'ünü alan ANAP tek başına iktidar olurken, 292 milletvekiliyle parlamentodaki sandalye sayısının yüzde 65'ine sahip oldu.

Buna karşılık, diğer partilere dağılan geçerli oy sayısı, toplam oyların yüzde 63.7'sini teşkil ederken, parlamentoya yansıyan milletvekili toplamı 158'dir.

Seçim yasasının tartışmalı yapısıyla ortaya çıkan bu görünüm, dileriz ki demokrasinin geleceği bakımından büyük endişelerin gerçekleşmesine yol açmaz.

Bizim üzerinde duracağımız konu; ilan edilen ikinci Özal Hükümeti ve bu Hükümetin açıklanan programı bakımından işçi hareketinin beklentileridir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na sendikal çevrelerde iyi tanınan ve uzun yıllar TEKSİF ve Maden-İş Sendikaları'nda uzman olarak çalışan Sayın İmren Aykut'un getirilmiş olması, ikinci Özal Hükümeti'nin işçi kesimi ile yeniden bir diyalog arayışının belirtisi şeklinde değerlendirilebilir.

TEKSİF Sendikası Başkanlar Kurulu'nun TÜRK-İŞ ve TEKSİF Genel Başkanı Şevket Yılmaz Başkanlığında Sayın Aykut'u ziyareti, daha sonra TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu'nun Sa-

ydın Başbakan'ı tebrik ziyareti sırasındaki görüşmeler, çalışma hayatıyla ilgili ağır sorunların bu Hükümetçe sür atle alınacağı izlenimlerini vermektedir.

Ne var ki; gelişmeler ne ölçüde memnuniyet verici olursa olsun, TÜRK-İŞ umudunu korumakla birlikte, ihtiyatı da elden bırakmayacaktır.

54 Yıllık yeni bir çalışma dönemini arkasına alan Sayın Özal'ın, geçmiş dört yıllık icraatında özellikle ekonomik politikalarda yapılan hataları yeniden gözden geçirmesi yanısıra, TÜRK-İŞ'in Anayasa ve çalışma hayatını ilgilendiren yasalarda istediği değişikliklerle ilgili isteklerine olumlu cevap arayışı içinde olması gerekmektedir.

Aksine, geçmiş çalışma dönemindeki hatalarda ısrar etmek, "Ben bildiğimi yaparım" psikozunun esiri olmak, ekonomiyi büyütmenin tek yolu olarak dar ve sabit gelirli kitlelerin biraz daha sefaletine yol açacak politikalar üretmek, ülkede kargaşaya davet çıkaracaktır.

Sosyal barışın, çalışma barışının korunabilmesi öncelikle siyasal iktidarların izleyecekleri politikalarla mümkündür. İkinci Özal Hükümetinin bu konuda hassasiyet göstereceğini umuyoruz.

1988 Yılı'nın, Türk ulusuna hayırlı ve uğurlu olmasını diliyor, saygılar sunuyoruz.

TÜRK-İŞ

TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULUNUN YENİ YIL MESAJI

“TBMM, Sendikalar Önündeki Yasakları Kaldırmalıdır..”

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu tarafından yayınlanan yeni yıl mesajında, TBMM'nin 3. ağırlaşan geçim koşulları ve işçi sorunlarına eğilmesi ve hür sendikacılık önündeki ILO normlarına uymayan antidemokratik engelleri kaldırması istendi.

Türk-İş Yönetim Kurulu'nun yeni yıl mesajında şu görüşlere yer verildi:

6629 Kasım Genel Seçimi sonunda, TBMM ve Hükümet yeniden teşekkül etmiştir. Özellikle sendikalar ve işçiler açısından son derece sıkıntılarla geçmiş 1987 yılını geride bırakırken, yeni yılda, parlamentomuzdan ve Hükümetten önemli beklentilerimiz bulunmaktadır.

Bunların başında, enflasyon ve freni tutmayan ölçsüz hayat pahalılığına karşı yenik düşen işçilere, memurlara, emeklilere, dul ve yetimlerine ve dar gelirli diğer vatandaşlarımıza yeni yıldan itibaren rahat bir nefes aldıracak ekonomik ve sosyal içerikli yasal iyileştirmelerin bir an önce yapılması gelmektedir.

Öte yandan, siyasi partileri yasaksız, fakat işçisi, sendikacısı ve sendikalarıyla yasaklar içinde bunalan bir düzenden, “Yasaksız Demokrasi” diye bahsedilemeyeceği açıktır.

Bu itibarla TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu olarak yeni yılda sendikalarımızın önündeki antidemokratik engel ve yasakların derhal kaldırılması gerektiğini bir kez daha hatırlatmak istiyoruz. Yeni bir yasama dönemine girmiş olan Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden bu konudaki yasal değişiklikleri bir an önce gerçekleştirmesini ümitle bekliyoruz.

Güven oyu alan Özal Hükümeti'nden de, çalışma hayatımızın ve ülkemizin refahı açısından, yeni yıldan itibaren işçi ve hür sendika sorunlarının halli konusunda olumlu bir tutum içine girmesini temenni ediyoruz.

1988'de, birikmiş ağır ekonomik ve sosyal sorunlarından arınmış bir Türkiye özlemiyle tüm yurttaşlarımızın, yurt içinde ve yurt dışındaki işçi kardeşlerimizin, Bulgaristan'da özgürlük bekleyen soydaşlarımızın yeni yılını içtenlikle kutlar, yer yer savaşların sürdüğü dünyamıza kalıcı bir barış ve mutluluk dileriz.,”

TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU

YARGILANAN SENDİKACILARA TÜRK-İŞ'TEN

"Referandum'a Evet" kampanyasına katılan

13 SENDİKACI ALEYHİNE DAVA AÇILDI

★ **"Yasaksız Bir Demokrasi" başlığıyla TÜRK-İŞ tarafından bastırılarak tüm yurttan dağıtılan broşürler nedeniyle Demiryol-İş İzmir ve Maden-İş Keçiborlu Şube yöneticileri mahkemeye verildi.**

★ **İzmir ve Keçiborlu sendika şube yöneticileri hakkında açılan iki ayrı davanın sanık savunmalarını TÜRK-İŞ Hukuk Bürosu Avukatları üstlendiler.**

Sendikacılar hakkında 3 ila 6 ay arasında hapis cezası isteniyor

İzmir'de yapılan mahkemeye, TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri Çetin GÖÇER ve Genel Eğitim Sekreteri Mustafa Başoğlu izleyici olarak katıldılar

İzmir'de yargıç önüne çıkarılan Demiryol-İş Sendikası yöneticileri hakkında 3 ila 6 ay arasında değişen hapis cezaları isteniyor.

Demiryol-İş İzmir Şubesi ile Maden-İş Keçiborlu Şubesi yöneticileri hakkında izinsiz bildiri dağıttıkları iddiasıyla dava açıldı.

6 Eylül'den önce TÜRK-İŞ tarafından hazırlanan "Yasaksız Bir Demokrasi İçin 6 Eylül'de Evet" adlı broşürün izinsiz olarak dağıtılması gerekçesiyle İzmir 1. Asliye Ceza Mahkemesinde Dernekler Yasasına muhalefetten dava açılan Demiryol-İş İzmir Şube Başkanı Yüksel Yanmaz, Şube Sekreteri Sami Yılmaz, Mali Sekreter

Zeki Bahar ile Şube Yönetim Kurulu Üyeleri Mehmet Çavuş, Ahmet Aktay, Hüseyin Kuruoğlu, Hüseyin Eryüz, Mehmet Çetin ve Mehmet Aslan verdikleri ifadelerde bu broşürlerin TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu ve Yönetim Kurulu'nun 3.7.1987 tarihli kararı ile dağıtıldığını belirterek "Biz sendika olarak TÜRK-İŞ'e bağlıyız. TÜRK-İŞ

tarafından basılan broşürleri biz sadece dağıttık" dediler.

TÜRK-İŞ YÖNETİCİLERİ

Demiryol-İş Sendikası İzmir Şubesi yöneticileri hakkında 3

DESTEK

ila 6 ay arasında hapis cezasının istendiği duruşmaya, TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri Çetin Göçer, Genel Eğitim Sekreteri Mustafa Başoğlu ile TÜRK-İŞ İzmir Bölge Temsilcisi Orhan Sorguç da izleyici olarak katıldılar.

TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri Çetin Göçer, sendikaların baskı altında tutularak yıldırılmak istendiklerini belirterek, "Biz, demokrasinin tüm kurum ve kurallarıyla eksiksiz olarak işlemesi ve yasa dışı bir demokrasi için, demokratik bir kuruluş olarak üzerimize düşen görevi yerine getirdik. Başkanlar ve Yönetim Kurullarımızın kararıyla hazırlanarak tüm yurttaki dağıtılan bu broşürler nedeniyle bazı sendikacılar hakkında açılan davaları kınıyor, sendikacı arkadaşlarımızı destekliyoruz" dedi.

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Mustafa Başoğlu ise "Bize bağlı tüm sendikalar bu broşürü dağıttı. Amaç sendikaların gözünü korkutmaktır" dedi.

İzmir ve Keçiörlü'daki davaların sanık savunmaları TÜRK-İŞ Hukuk Bürosu tarafından üstlenildi. TÜRK-İŞ Hukuk Danışmanı Avukat Hüseyin Ekmekçioğlu konuyla ilgili olarak "Bir yerde Dernekler Yasası'na muhalefetten, bir yerde de Sendikalar Yasası'na muhalefetten dava açılıyor" dedi.

Haklarında dava açılan Maden-İş Keçiörlü Şubesi yöneticileri ise şunlar: Halit Afyoncu, Hüseyin Erdoğan, Selahattin Karaalan ve Süleyman Özçakır.

Ayrıca Teksif Nazilli Şubesi Başkanı Osman Yurtsever hakkında aynı nedenle açılan dava ise, "Cezai Takibata yer olmadığı" gerekçesiyle düşürüldü.

TÜRK-İŞ Hukukçularının sanık avukatlığını üstlendiği davaya izleyici olarak katılan TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri Çetin Göçer, Genel Eğitim Sekreteri Mustafa Başoğlu ve TÜRK-İŞ İzmir Bölge Temsilcisi Orhan Sorguç.

SENDİKACILARA YAPILAN BİR BASKI ÖRNEĞİ DAHA...

BİR YILDA 7 KEZ SAVCILIKTA İFADE VERDİ...

★ Ekim 1986'da açılan dava ise halen sürüyor.

TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Orhan Balaban, son bir yıl içinde, çeşitli yer ve tarihlerde yaptığı konuşmalar ve gazetede yayınla-

nan demeçleri nedeniyle 7 kez savcılıkta ifade verdi. Balaban, Maden-İş Sendikası Bursa Şubesi Genel Kurulu'nda yaptığı konuşmadan dolayı da Maden-İş Genel Başkanı Mustafa Orhan ile birlikte Ekim 1986'da aleyhlerine açılan dava ise halen sürüyor.

Konuşmalarında, işçiler aleyhine uygulanan ekonomik politikayı eleştiren Balaban hakkında Ankara, İstanbul ve Sakarya Cumhuriyet Savcılıkları tarafından açılan soruşturmalar, Sendikalar Yasasındaki "Sendikalar siyaset yapamaz" hükmüne dayandırılıyor.

ARAŞTIRMA...

Hızlı ve Dengesiz Fiyat Artışları Dar ve Sabit Gelirliyi Perişan Etti

TÜRK-İŞ Araştırma Bürosu, ülkemizdeki son ekonomik gelişmelerin (zamlar) hayat pahalılığını daha da çekilmez hale soktuğunu ortaya koyan bir rapor hazırladı.

Ekonomik durumu çeşitli açılardan ele alan rapor, özetle şöyle :

“Uygulanmakta olan ekonomik politika dar ve sabit gelirli geniş halk kesimlerini daha da yoksullaştırmaktadır. “Ekonominin gereği” diye bir çok temel mal ve hizmetlerin fi-

yatlarına yapılan zamlarla çalışanların geçim koşulları daha da ağırlaşmıştır.

Hızlı ve düzensiz fiyat artışlarının sağlıksız bir ekonomik

yapının en belirgin göstergesi olduğu açıktır. Ama daha da önemlisi, dar ve sabit gelirli kesimin gerçek gelirlerinde meydana getirdiği olumsuz etkiler nedeniyle sosyal yapıdaki dengesizliklerin kaynağı olduğuudur.

Ekonomide fiyat artışları fiyat endeksleri ile izlenir. Ancak ülkemizde derlenen fiyat endekslerinin tam anlamıyla çalışanların geçinme koşullarını,

4 KİŞİLİK AİLENİN BESİN HARCAMALARI

YETİŞKİN İŞÇİ İÇİN 3500 KALORİLİK LİSTE

Gıda Maddeleri	Günlük Miktar (gr.)	Ocak 1984 Günlük Harcama	Aralık 1987 Günlük Harcama
Ekmek	500	35.—	171.5
Et	187	136.—	654.5
Haft.2 adet	6.—	21.4	
Yumurta	200	20.—	70.—
Süt	46	23.—	110.4
Beyaz Peynir	20	8.—	36.—
Zeytinyağ	20	5.6	20.—
Margarin	10	10.4	36.—
Tereyağ	72	7.2	27.4
Şeker	400	24.—	100.—
Sebze	133	12.—	54.5
Meyve	47	6.—	27.6
Un-Bakliyat		293.2	1.329.3
% 10 Pişirme	gideri	29.3	132.9
		322.5	1.462.2
Toplam aylık tutar:		9.675.—	43.866.—

4-6 YAŞ GRUBU ÇOCUKLAR İÇİN 1600 KALORİLİK LİSTE

Gıda Maddeleri	Günlük Miktar (gr.)	Ocak 1984 Günlük Harcama	Aralık 1987 Günlük Harcama
Ekmek	150	10.—	51.5
Süt	400	40.—	140.—
Şeker	50	5.—	19.—
Bal	20	13.—	62.—
Beyaz Peynir	20	10.—	48.—
Haft.3 adet	8.6	32.1	
Tereyağ	10	10.4	36.—
Margarin	15	5.—	15.—
Et	40	29.—	140.—
K.Baklagil	25	4.—	19.—
Tahıl	40	6.—	17.5
Patates	40	2.—	6.8
Seb.ve Meyve	250	19.—	82.5
% 10 Pişirme	gideri	162.—	669.4
		16.2	66.9
		178.2	736.3
Toplam aylık tutar:		5.346.—	22.090.—

diğer bir ifadeyle yaşam pahalılığının gerçek boyutunu yansıttığı ileri sürülemez. (-kaldı ki; çalışanların yaşama düzeylerindeki değişmelerin izlenmesi, siyasetal iktidarın yaptığı gibi toptan eşya fiyat endeksleri ile değil, geçinme endeksleri ile mümkündür. Çalışanlar yaşantılarını sürdürmek için perakende fiyatlarla alış veriş yaparlar.-)

Bunun bazı nedenleri olmakla beraber en belirgin olanı, söz konusu endekslerin varolan durumu esas almaları, veri kabul etmeleridir. Bir başka ifadeyle, gelir düzeyinin düşük ve gelir dağılımının dengesiz olduğu ülkemizde harcama, çağdaş

ve uygarca, insanlık onuruyla bağdaşan bir yaşamın gerektirdiği değil, elde edilen gelirin elverdiği ölçüde yapılmaktadır.

Öyleyse, varolan durumu esas almak yerine, bilimsel temellere dayanan ve gerçekten "olması gereken" diye nitelendirilebilecek bir tüketim kalıbının saptanması gerekmektedir.

Bu görüş çerçevesinde, aile bütçesi içinde önemli yer tutan "besin harcaması"na yönelik bir yaklaşımda bulunmak mümkündür.

Çalışanların fizyolojik ihtiyaçları ile tutarlı, yeterli ve den-

geli beslenmesini sağlamak için gerekli olan günlük kalori ihtiyaçları ve bunu karşılayacak cins ve miktarı, Hacettepe Üniversitesi bilimsel olarak tesbit etmiştir.

4 KİŞİLİK AİLENİN BESİN HARCAMASI

Bu tesbitlere göre, dört kişilik bir ailenin sadece "gıda harcaması" için bugün yapması gereken aylık harcama tutarı 128.182.- liradır. Oysa 1984 Ocak ayında yapılması gereken harcama 29.609 liraydı.

Farklı yaş grubuna sahip dört kişilik bir ailenin ihtiyaç duyduğu kalori miktarını sağlayan gıdalar için yapılması ge-

★ **Gıda harcamaları son 4 yılda 4,3 kat artarken, ortalama işçi ücretleri 2.74 kat arttı.**

15-19 YAŞ GURUBUNDAKİ ERKEK ÇOCUKLAR İÇİN 3200 KALORİLİK LİSTE

Gıda Maddeleri	Günlük Miktar (gr.)	Ocak 1984 Günlük Harcama	Aralık 1987 Günlük Harcama
Ekmek	550	38.3	188.7
Süt	250	25.—	87.5
Şeker	50	5.—	19.—
Beyaz Peynir	30	15.—	72.—
Yumurta	Haft.3 adet	8.6	32.1
Tereyağ	30	31.2	108.—
Margarin	40	13.6	40.—
Et	100	72.5	350.—
Tahıl	60	8.6	26.3
Patates	60	2.7	10.2
Taze Sebze	250	15.—	62.5
Meyve	165	14.9	67.7
% 10 Pişirme gideri		252.—	1.064.4
		25.2	106.4
		277.2	1.170.4
Toplam		8.316 —	35.112.—

NORMAL BİR İŞTE ÇALIŞAN YETİŞKİN KADIN İŞÇİ İÇİN 2300 KALORİLİK LİSTE

Gıda Maddeleri	Günlük Miktar (gr.)	Ocak 1984 Günlük Harcama	Aralık 1987 Günlük Harcama
Ekmek	400	28.—	137.2
Süt	250	25.—	87.5
Şeker	30	3.—	11.4
B.Peynir	30	15.—	72.—
Yumurta	Haft.2 adet	6.—	21.4
Tereyağ	10	10.4	36.—
Margarin	30	10.2	30.—
K.Baklagil	30	4.2	22.8
Et	80	58.—	280.—
Mak.Pirinç Bulgur	40	5.8	19.3
Patates	40	2.—	6.8
Sebze	200	12.—	50.—
Meyve	115	10.—	47.2
% 10 Pişirme gideri		189.6	821.6
		18.96	82.2
		208.56	903.8
Toplam aylık tutar:		6.257.—	27.114.—

ÇAĞ ATLIYORUZ (!)...

Bu hızlı gidişe yol mu dayanır
Şahit olsun kuşlar dağ atlıyoruz
Kutupları aştık çöl mü dayanır
Tanık kocabaşlar çağ atlıyoruz

Çalışanlar köle, para pul oldu
Borcumuz birikti derya göl oldu
Asırlık şanımız yandı kül oldu
Görün vatandaşlar çağ atlıyoruz

Sayırsız baraja temeller attık
Dağları delerek sular akıttık
Fabrikalar kurduk uçaklar yaptık
Uçun vatandaşlar çağ atlıyoruz

Renkli ekranları uzaya kurduk
Şarktan sesimizi garba duyurduk
Her köye, her eve telefon verdik
Konuş ya vatandaş çağ atlıyoruz

Kantarlar koydurup hayal tarttırdık
Tesisler kurdurup göbek attırdık
İğneden ipliğe fiyat arttırdık
Yamanma vatandaş çağ atlıyoruz

Ekmeği buğdayı başa baş ettik
Samanı öğüttük çorba aş ettik
Asgari ücreti yetmişbeş ettik
Dilenme vatandaş çağ atlıyoruz

Yenilendik yeni taşınacağız
Libaslar giyinip kuşanacağız
Mali yılbaşında düşüneceğiz
Döğünme memur'daş çağ atlıyoruz

Yasa hazırladık hemen bitirdik
Açık bırakmadık hakem getirdik
Toplu sözleşmeli dönem getirdik
Yerine işçi'daş çağ atlıyoruz

Artık zengin olduk yokluğu yendik
Orta direk dedik sırtına bindik
Traktör yoruldu sabana döndük
Sabır ya vatandaş çağ atlıyoruz

Vitrinler dolu yetmiyor lira
Tavsiyem kovuktur vermeyin kira
Ne olsa götürür vurun kambura
Gayret ya vatandaş çağ atlıyoruz

Kithğa, kuyruğa sarılmazsınız
Çeşitler çoğaldı daralmazsınız
Alıcı kalmadı yorulmazsınız
Ya esnaf vatandaş çağ atlıyoruz

Gece yasa yaptık gündüz söyledik
Muhalef sözüne boyun eğmedik
Hayali ihracı yasal eyledik
Darılma vatandaş çağ atlıyoruz

Beş yıl'cık nedir ki geçer dün gibi
Gizlisi yok bunun herşey gün gibi
Niyetimiz sıkırmak bir limon gibi
Sabır ya vatandaş çağ atlıyoruz

Demirim sözlerim atma yabana
Şikayetim vardır ata babama
At yok, araba yok kuvvet tabana
Yorulma vatandaş çağ atlıyoruz

Ali BAŞDEMİR

BELEDİYE-İŞ SENDİKASI

Ankara EGO Otobüs

Şube Sekreteri

► TÜRK-İŞ Araştırması

reken aylık harcama tutarı şöyledir:

Aylık Gıda Harcaması	Ocak 1984	Aralık 1987
— Yetişkin işçi	9.690.—	43.866.—
— Yetişkin Kadın	6.257.—	27.114.—
— 15-19 Yaş Grubu Erkek	8.316.—	35.112.—
— 4-6 Yaş Grubu Çocuk	5.346.—	22.090.—
TOPLAM :	29.609.—	128.182.—

Söz konusu aylık gıda harcamasının yanı sıra, ülkenin ve çağın koşullarına uygun konut, giyim, sağlık, ulaşım, eğitim ve kültür için yapılması gereken harcama da dikkate alındığında

“gerekli” gelir düzeyi ortaya çıkmaktadır.

Oysa, ulusumuzun iktisaden güçsüz durumdaki çoğunluğu içinde yaşadığı ağır ekonomik

ve sosyal sorunların dayanılmaz boyutu altında yaşantısını sürdürmeye çalışmaktadır.

Bozulan dengelerin yeniden kurulması, ekonomide hedeflenen olumlu sonuçlara ulaşılması, halk çoğunluğunun ekonomik ve sosyal sorunlarının çözümü, çalışanların gelirlerinin insanca yaşayabilecekleri bir düzeye getirilmesiyle mümkündür. Bu ise ancak sosyal devlet ve sosyal adalet ilkelerine dayalı bir işleyle sağlanabilecektir.

ARAŞTIRMA

Geçinme endeksleri 4.46 kat artarken ÜCRET ARTIŞLARI 2.74'TE KALDI

★ 1983 yılında maaş ve ücretliler milli gelirden % 24,78 pay alırken, 1987'de % 17'ye düştü.

Bugün tartışılan konuların başında "ücretlerin yetersizliği" ve "ek zam"ın zorunluğu gelmektedir. Seçimler sonrası yapılan yüksek oranlı zamlar, çalışanların aile bütçesine, bütçeyi sarsacak miktarda "ek yük" getirmiştir.

Ekonominin gereği olarak nitelenen zamlar ile bir tür halktan "vergisi" alınmaktadır.

Genellikle KİT ürünleri, ülke sanayiinin temel girdisini oluşturduğu için, fiyatları etkileyici bir özelliğe sahiptir.

Aralık/1987 ayı içerisinde petrol ürünleri, demir-çelik, haberleşme ve ulaşım hizmetlerine yapılan yüksek oranlı zamlar, anında ve belli oranlarda ürün fiyatlarına yansımaktadır.

Enflasyon yüksek düzeylerde sürerken, ücret artışlarının enflasyonu yaratan ve hızlandıran bir etken olmadığı ortaya çıkmıştır. Artık ele geçen ücretle insanca yaşamının mümkün olmadığı kabul edilmektedir. Çalışanların satın alma gücü sürekli azalan

bir yapıya dönüşmüştür.

Özal iktidarının dört yıllık uygulamasında geçinme endeksleri 4.46 kat artarken, ücret artışları 2.74'te kalmıştır.

Söz konusu dönemde ortalama ücret artışları ile gerçekleşen enflasyon şöyle olmuştur:

Yıllar	Ücret Artışları (Yüzde)	Gerçekleşen Enflasyon (Yüzde)
1984	29	45.6
1985	27	45.0
1986	29	34.8
1987	35	65.0 (*)

(*) Aralık/1987 zamlarının yansımaları ile yapılan tahmin:

Uygulanan ücret-fiyat politikasının sonucu, gelir dağılımındaki bozukluk her yıl biraz daha artmakta, maaş ve ücretliler ile tarımın payı düşmektedir. 1983 yılında maaş ve ücretliler milli gelirden yüzde 24.78 pay alırken, 1987'de aldığı pay yüzde 17'ye düşmüştür.

1987 yılı toplu pazarlık açısından ayrı bir önem taşımıştır. Toplu İş Sözleşme görüş-

lerinde uyuşmazlıkların arttığı ve grevlerin yaygın olarak uygulandığı bir yıl olan 1987, reel ücretlerin en fazla aşındığı yıl olma özelliğini de kazanmıştır.

Yasaların getirdiği kısıtlamalar ve Hükümetin olumsuz politikası sonucu imzalanan toplu iş sözleşmeleri "iyileştirici" bir özellik taşımamıştır. Her yıl bir önceki yılı aratır duruma gelmiştir.

Çalışanlar açısından birin-

ci derece önem taşıyan konu, gerçek anlamda hür sendikacılık ve serbest toplu pazarlık müessesesini getirecek olan iş yasalarının çıkarılmasıdır.

Dört yıllık deneyim göstermiştir ki, 2821-2822 sayılı Sendikalar Yasası ile Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasalarıyla çalışma barışını korumak mümkün olmamış, bu yasaların değişmesinin zorunluğu ortaya çıkmıştır.

TEKSİF BAŞKANLAR KURULU ANKARA'DA TOPLANDI

Genel Başkan Şevket YILMAZ:

“BARIŞI, KAVGAYA TERCİH EDERİZ”

Türkiye Giyim ve Örmeye İşçileri Sendikası TEKSİF'in Başkanlar Kurulu Toplantısı, 21-22 Aralık tarihleri arasında Ankara'da yapıldı.

Şevket Yılmaz, Başkanlar Kurulu Toplantısını açarken yaptığı konuşmasında yeni kurulan Hükümetin, geçmişteki hatalardan kurtularak, işçi sorunlarının çözümünde samimi girişimlerde bulunması halinde, bundan ülkenin yarar göreceğini belirterek, “Barışı kavgaya tercih ederiz” dedi.

ŞEVKET YILMAZ'IN KONUŞMASI:

Siyasal iktidarın kesimlerle diyalog arayışı içine girmesinin beklendiğini, aksine bir politikanın kargaşaya yol açacağını öne süren Şevket Yılmaz şunları söyledi:

tin ilân edilmesi beklenmektedir.

Hükümetin ilanı ve programının açıklanmasını, güvenoyu takip edecek, yeni bir anlayışın egemen olmasını istediğimiz 5 yıllık bir dönem başlayacaktır.

Hükümet programının açıklanmasını takip eden günlerde, Türk-İş Başkanlar Kurulu da top-

lanacak, siyasal iktidarın ileriye dönük politikaları değerlendirilecek, buna göre izlenecek strateji belirlenecektir.

Hepinizin bildiği gibi; Birinci Özal Hükümeti'nin geçmiş dört yıllık icraatı sırasında, diyalog arayışı ile geçen birinci yıl dikkate alınmazsa, son üç yıl Türk-İş'in yoğun mücadelesi ile geçmiştir.

Türk-İş topluluğu durup dururkan bir kavgaya zemini yaratmamıştır.

“Toplantımızın başladığı şu saatlerde, yeni Hükümet-

"Ekmek-Barış-Özgürlük" parolasını kendine rehber yapan bir topluluğun, geçmişteki onurlu mücadelesini de dikkate aldığınız takdirde, barışı her zaman kavga-gaya tercih edeceği kuşkusuzdur.

Türk-İş; demokrasinin tüm kurum ve kurallarıyla işlerlik kazandığı, siyasal iktidarların çalışan kesimlerle samimi diyalog kurabildiği, sorunların çözümünde oyalayıcı olmayan politikalar üretildiği, hayat pahalılığı karşısında sabit ve dar gelirlielerin yükünü azaltacak önlemlerin alındığı, işsiz insanlara iş imkanlarının sağlandığı, kısaca tüm fertleri mutlu bir Türkiye istemektedir.

Bu arzumuzun bütün kesimlerce paylaşıldığını biliyoruz.

Anayasal kuruluşların ortak

Çeşitli nedenlerle, kendilerinde büyük güç olduğunu sananlar, "ben istediğimi yaparım" anlayışı ile bildiğini okuyanlar, yapıları ne olursa olsun önce kendilerine ve daha sonra da demokratik parlamenter sisteme zarar verirler.

Buna benzer davranışların sergilendiği talihsiz bir dönem ülkede yaşanmıştır.

Türk-İş, temsil ettiği kitlenin ve Türk ulusunun çıkarları için bu keyfilik karşısında elinden geldiğince ve kararlı bir mücadele sürdürmüştür.

Şimdi önemli olan konu, bundan sonra ne olacaktır.

Yeni bir 5 yıllık dönemi arkasına alan Sayın Özal'ın, bazı yanlışlıkları sürdürmenin hiç kimseye yarar sağlamayacağını gö-rerek politikalarında köklü de-ği-

rumlanmıştı.

Ancak şu iyi bilinmelidir ki; sırf barış olsun, kavganın olmasın diye, açlık ve sefaletle yol açan, insan hak ve özgürlüklerini zedeleyen, çalışanları horlayan politikalar karşısında sessiz kalmamız asla mümkün değildir.

29 Kasım erken genel seçimlerden sonra bir yağmur gibi gelen fiyat artışları karşısında; işçi, memur, küçük esnaf, emekli, dul ve yetimleriyle büyük halk kitlelerinin bütçelerinde ağır açıklar meydana gelmiştir.

Esasen aldığı ücretle ayın ilk haftasını güç geçirebilen dar ve sabit gelirli, bu fiyat artışları karşısında neye uğradıklarını şaşırılmışlardır.

Kâr eden kuruluşların ürünlerine dahi büyük fiyat artışları yapılmıştır.

Bu zamların zorunlu olduğu iddialarına katılmak mümkün değildir.

Türk-İş, bu fiyat artışlarının, sosyal devlet kavramını kökünden sarstığını belirten bir bildiri yayınlamış, Sayın Cumhurbaşkanımızı sessiz kalmamaya davet etmiştir.

Parlamento'nun yeni dönem çalışmaları başlarken, Sayın Cumhurbaşkanımız, çalışan kesimlerin sorunlarının çözümü, hayat pahalılığının giderilmesi için çare aranması gereğine işaret etmişler, çağrımıza bir ölçüde cevap vermişlerdir.

Tabii ki, hayat pahalılığı ile ilgili demeçlerden ve yol gösterilerinden çok, somut eylemlere ihtiyaç vardır.

Üçlü zirvelerden söz etmek; çalışan kesimlerin sesine yıllarca kulak tıkayıp, şimdi bu kesimleri düşünür pozlarına girmek, yıllardır uygulanan oyalama ve şirin görünüme politikasının günümüze kadar uzantısıdır.

Bütün bu konular, önümüzdeki günlerde Türk-İş Başkanlar Kurulu Toplantısı'nda da değerlendirilecek, yapılması gereken ne varsa, o yapılacaktır. ”

"Hükümet, geçmişteki hatalarından kurtularak sorunların çözümünde samimi girişimlerde bulunmalıdır."

hedefi budur.

Muhalefet Partilerinin amacı budur.

Siyasal iktidarların bundan başka düşüncesi olamaz.

Damarlarında Türk kanı taşıyan, Türk olmanın onurunu yüreğinde hisseden herkesin hayali böylesine bir Türkiye içindir.

Amaç bir olunca, bu kavgaya niye? şeklinde bir soru ortaya çıkmaktadır.

Bu kavganın özünde; hedefe ulaşmada izlenecek yöntem ve üretilecek politikalarındaki görüş ayrılıkları vardır.

Değişik görüşlerin olması ve bunların açıklanması, demokrasilerin doğal sonucudur.

Bu değişik görüşler arasındaki asgari müşterekleri aramak, çıkış yollarını birlikte bulmak, sıkı sıkıya yumrukları dostça uzatılan eller haline getirmek de demokrasinin değişmez kuralları arasındadır.

şiklikler yapmasını bekliyoruz.

Yeni kurulan Hükümetin, ilk iş olarak işçi sorunlarına çözüm yolları arayacağını umuyoruz.

Kesimlerin temsilcileri kuruluşlarla samimi bir diyalog arayışı içine girilmesini bekliyoruz.

Bunun aksi, huzursuzluğu körükleyecek, kargaşayı davet edecektir.

Türk ulusunun bütünlüğünü parçalama hevesindeki iç ve dış mihraklara cesaret verecek zemin hazırlanmış olacaktır.

Buna izin verilemez.

Bu konuda sorumluluk, bütün kuruluşlardan önce siyasal iktidara düşmektedir.

Türk-İş, sorumluluğunun gereği olarak daima uyarı görevini yerine getirmiştir.

Ne talihsizliktir ki; sorumluluk duygumuz, muhataplarımız tarafından yanlış değerlendirilmiş, iyi niyetimiz zaman zaman acze yo-

MESLEK DIŞI KALMIŞ

100 BİN ÖĞRETMEN İÇİN

DERNEK KURMA ÇALIŞMALARI BAŞLADI

BİR GRUP ESKİ ÖĞRETMEN ŞEVKET YILMAZ'I ZİYARET ETTİ

★ *Halen Emekli, 12 Eylül sonrası işten uzaklaştırılmış ya da sair sebeblerle mesleğinden uzaklaşmış 100 binin üzerinde öğretmen bulunduğuy bildirildi.*

Öğretmenlik mesleğini sürdürenlerin yasal engeller nedeniyle örgütlenemediğı ülkemizde, çeşitli nedenlerle meslek dışı kalmış yaklaşık 100 bin öğretmenin bir dernekte toplanmaları için çalışmaların başlatıldığı bildirildi.

Kapatılan eski öğretmen kuruluşlarının temsilcilerinden oluşan bir hey'et 17 Aralık'ta TÜRK-İŐ Genel Başkanı Şevket YILMAZ'ı ziyaret etti.

Halen; emekli olmuş, 12 Eylül sonrası meslekten uzaklaştırılmış, ekonomik ve sair nedenlerle mesleğini terketmiş yaklaşık 100 bin civarında öğretmen olduğunu ve bunların bir çatı altında toplanmaları için bir dernek kuruluşu çalışmalarına başladıklarını açıklayan hey'et; TÜRK-İŐ'in bu çalışmalara yardımcı olmasını istediler.

TÜRK-İŐ Genel Başkanı Şevket YILMAZ, ziyaret sırasında yaptığı konuşmada, ya-

sal yollardan yapılacak her türlü girişimi yine yasaların elverdiği ölçüde destekleyeceklerini belirtti ve "Çalışan, halen mesleğini ifa eden öğretmenlerin dernek veya sendika kurma haklarına kavuşmaları bizim hedeflerimiz arasındadır. Meslek dışı kalmış öğretmenler için dernekleşme hakkı önünde engel yoktur. Kitle örgütleri, demokrasinin göstergelerinden biridir. Yapılabilecek her türlü desteğı esirgeme-yeceğimiz tabiidir" dedi.

T.HABER-İŐ Olağanüstü GENEL KURULU YAPILDI

GENEL BAŞKANLIĞA CUMHUR SARAÇ GETİRİLDİ

TÜRKİYE PTT, Radyo Televizyon İşçileri ve Hizmetleri Sendikası T. HABER-İŐ'in Olağanüstü Genel Kurulu, 27-28 Aralık tarihlerinde Ankara'da TÜRK-İŐ Genel Merkezi Salonlarında yapıldı.

Genel Kurul'un ikinci gününde yapılan seçimlerde, Sendikanın Genel Sekreteri **Cumhur SARAÇ** Genel Başkanlığa getirilirken, Genel Sekreterliğe de **Atila İLHAN** seçildi.

Sendikanın diğery Yönetim Kurulu Üyelikleri ise şu isimlerden oluşuyor:

Genel Mali Sekreter **Mustafa CODAL**, Genel Eğitim Sekreteri **Süleyman ÜNAL**, Genel Teşkilatlandırma Sekreteri **Mehmet GÜLER**.

HARB-İŞ ADANA MİTINGİ

Çok sayıda işçinin katıldığı Miting'te

HÜKÜMETİN İZLEDİĞİ POLİTİKA VE AMERİKALI İŞVERENLER PROTESTO EDİLDİ

Yağmur altında yapılan mitinge, çevre il ve ilçelerden gelen işçiler de katıldı.

TÜRK HARB-İŞ Sendikası'nın 11 Aralık'ta Adana'da düzenlediği yürüyüş ve miting, Adana ve çevre illerden gelen Harb-İş üyeleriyle, **TÜRK-İŞ**'e bağlı diğer sendikaların katılımıyla görkemli bir şekilde yapıldı.

Türkiye'deki Amerikan üslerinde çalışan Türk işçilerine karşı Amerikalı işverenlerin takındığı bölücü ve ayrımcı tutum, yasal hakların verilmemesi ve haksız yere işten çıkarmaların protesto edildiği mitinge, **TÜRK-İŞ** Genel Başkanı **Şevket Yılmaz** ve Yönetim Kurulu üyeleri de katıldılar.

Amerikalı işverenlerin yapılan anlaşmalara ve ülkemiz kanunlarına aykırı davranışlarının kınandığı yürüyüş ve miting, yağan yağmura rağmen işçiler tarafından büyük ilgi gördü. Çok sayıda kadın işçinin katılımı da dikkati çekti.

Miting, **TÜRK-İŞ** Genel Başkanı **Şevket Yılmaz** ve **T.Harb-İŞ** Genel Başkanı **Kenan Durukan**'ın konuşmalarıyla olaysız sona erdi.

Şevket Yılmaz ve Kenan Durukan'ın konuşmalarını Dergimizin diğer sayfalarında yayınlıyoruz.

T.HARB-İŞ ADANA MİTINGİNDE KONUŞAN ŞEVKET YILMAZ:

“Anayasa ihlal ediliyor. Sosyal devlet ortadan kaldırıldı. Bir azınlık halkı sömürüyor...”

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket Yılmaz, mitingte yaptığı konuşmada TÜRK-İŞ'in, işçilerin haklı mücadelesini desteklediğini ve yanlarında olduğunu belirterek özetle şunları söyledi :

“Türk-İş mücadelenizin yanındadır. Türkiye, sömürge değildir. Varsın Başbakan Uzak Doğu’-

“TÜRK-İŞ, mücadelenizin yanındadır. Türkiye sömürge değildir.”

larda, serbest bölgelerde üç kuruş para için, Türk’ün, Türk işçisinin gururu ile, onuru ile oynamaya kalksın...

Daha kulağımızdan silinmedi.

“Bizde işçilik ucuzdur... Yasalar sizler için elverişlidir... Gelin paranızı buraya yatırın...” sözleri daha kulağımızda.

Türk Milleti onurunu hiçbir şeye değişmemiştir, değişmez de...

Sakin ola “Başbakan böyle söylerse, ben de dilediğim gibi at oynatırım...” şeklinde bir düşün-

ceye kimse kendini kaptırmasin.

Çalıştırdığına saygılı olsun, sözleşmelere, yasalara aykırı hareket edilmesin.

Bu sokaklar, bu meydanlar sonra dar gelir...

Akıllarını başlarına toplasınlar.

Bu toplantıya önce bunu açıkça ifade etmek için geldik...

Tekrar ediyorum: Akıllarını başlarına toplasınlar, adam gibi hareket etsinler. Yoksa kendilerini kurtarmaya kimsenin gücü yetmez. Bunu bilsinler.

Gelelim son günlerin gelişmelerine...

Yüzde 36’ya 300 dolayında Milletvekili getiren bir genel seçim oldu.

Bunu, bu sonucu “demokrasiyi beş yılda bir sandık başına gitmekten ibaret sayanlar” bile tartışıyor.

Ve hiç şüphemiz olmasın tartışmaya devam edecektir.

“Kimse, Başbakan böyle söylerse ben de dilediğim gibi at oynatırım demesin.”

Türk işçisinin, çalışanların, emekli, dul ve yetimlerin, köylünün, çiftçinin, esnafın, kısacası iktisaden güçsüz durumdaki yurttaş çoğunluğunun hemen tamamı “TÜRK-İŞ gibi düşündüğünü” ortaya koydu.

Bir yanda yüzde 36, diğer yanda yüzde 64...

Sonra zamlar geldi...

Türk-İş olarak, sendikalar olarak hangi tehlikelere işaret ettiyse, hepsinin doğru olduğu bir kez daha, tartışılmaz bir biçimde, ortaya çıktı.

Bir hafta önce üç ayrı yere seslendik...

Şevket Yılmaz, işçilere hitaben yaptığı konuşmada “TÜRK-İŞ bu haklı mücadelemizde yanınızdır” dedi.

Bir yöne döndük, dedik ki, "Bu Anayasanın biz çoğu maddesinin değiştirilmesi gerektiğine inanıyoruz. Bu doğru. Siz tümünün korunmasından yana olduğunuzu defaatle ifade ettiniz. Şimdi sizin muhafaza edilmesi gerekir düşüncesinde olduğunuz Anayasa maddeleri açıkça, göz göre göre ihlal ediliyor. Sosyal devlet ortadan kaldırıldı. Bir azınlık halkı

"Yarın çok geç olabilir. Türkiye sosyal bir bunalımın içine itilmiştir."

eziyor, sömürüyor... Herhalde bu düzenlemeler bu maksatla yapılmadı. Neden susuyorsunuz..."

Bize göre bu soru halâ cevap bekliyor...

Bir diğer yöne döndük. Dedik ki, "Yarın çok geç olabilir... Türkiye hızla bir sosyal bunalımın eşğine sürüklenmiştir... Sürükleyenler de sizlersiniz... Bunun faturasını önce sizler ödemek durumunda kalacaksınız..."

Geliniz "Acil ve Radikal" önlemlerle; gelirler politikası, vergi,

KENAN DURUKAN:

"Şikayetimiz, Amerika'dan ya da Amerikalı'dan değil, Milliyeti ne olursa olsun kötü işverendendir"

Türk Harb-İş Sendikası Genel Başkanı Kenan Durukan, mitingte yaptığı konuşmada, Amerikan işyerleri olarak bilinen ve Türk Silahlı Kuvvetleri tesisi olan işyerlerinde çalışan Amerikalılar ve Amerikalı işverenlerden kaynaklanan sorunları anlatarak, "Şikayetimiz, Amerika'dan ya da Amerikalıdan değildir, milliyeti ne olursa olsun kötü işverendendir" dedi.

Durukan, son 4 yıldır ülkemiz kanunlarına ve yapılan anlaşmalara aykırı olarak çok sayıda yabancıların Amerikalı işverenlerce, bu tesislerde dolar karşılığı ve Türklere verilen en az beş katı yüksek ücretlerle çalıştırıldığını belirterek şunları söyledi:

"İşyerlerimiz, Yunanistan'da benzeri işyerlerinde Antlaşma-

rın gösterdiği sayıdan fazla olduğu için iş verilmeyen, oturma ve çalışma izni olmadığı için sınır dışı edilenlerin sığınağı haline geldi.

Bu kanunsuzluklar yaygınla-

"Ülkenin yargı kararlarına yerli yabancı herkesin uyması gerekir."

şıp o kadar başı boş hale geldi ki; ülkemizde parasız kalan turist Amerikalılara, Amerikalı yakınlarına iş verebilmek için 10 yıllık 15 hatta 20 yıllık Türk işçileri sudan bahanelerle, hem de kıdem tazminatı, Yasal hakları gasbedilerek işten çıkarılıyor.

YARGI KARARLARINA SAYGI

Biz, Türkiye'de oturma ya da çalışma izni olmayan Amerikalıları tespit edip, Ankara 5. İş Mahkemesinde dava açtık. "ABD'li işverenin, NATO Antlaşmalarına, Türk-İş Hukuku mevzuatına Türk Vatandaşlığı Kanununa, Pasaport Kanununa ve işverenle aramızda mevcut T.İ.Sözleşmesine aykırı olarak kaçak Amerikalı işçi istihdam ettiğini ve bunun yasaklanmasını istedik.

Bağımsız mahkeme istemimizi haklı bulup, karar verdi. Yargıtay bu kararı onayladı. Fakat kararı Amerikalı işverenlere uygulatabadık.

İşçileri Bakanlığına, Dışişleri

Kenan Durukan kürsüde konuşurken.

YILMAZ'IN KONUŞMASI

faiz, para-kredi politikası, savurganlığı önlemeye, üretimi artırmaya yönelecek önlemlerle bu vahim gidişi durdurmaya çalışalım...

Biz de katkıda bulunalım...

Gazetelere yansıyan haberler "Neyi nasıl yapacaklarını kendilerinin de bilmediğini" ortaya koyuyor... Bugün söylediklerini ertesi gün nakzediyorlar, yalanlıyorlar.

Çünkü Türk-İş için temelini tartışmak istiyor...

"Gelir dağılımındaki adaletsiz yapıyı konuşalım; bunu bu hale

"Nerede adaletsizlik görürsek, orada karşınızda yer alırsınız, yer almaya devam ederiz."

sokan ekonomik politikanı tartışalım..." diyor.

Geçici tedbirler, çok kısa süre içinde yeni geçici tedbirleri gerektirir. İşin esası durduğu sürece bir adım mesafe alınmaz.

Eşit uygulamaya; kalıcı uygulamaya bakıyoruz...

Pabucu pahalı görünce dağılıyorlar.

Genel seçimlerden bu yana on kez ifade ettim: Muhatap yok...

Gelecek.

Ne yapmak istiyor, nasıl yapmak istiyor. Bakılacak.

Üçüncü yöne döndük...

Oraya da dedik ki: "Kısa vadeli çıkarlarınızı korumak, kârınıza kâr katmak için yapmadığınız rezalet kalmadı... Aklını başına topla. Bu işler böyle gitmez. İşçinin alınterinin hakkını tam olarak ver. İş teminatı ile oynama. Haklarına saygı göstermeyi bil... Sorumsuzluğu bırak."

Bize göre henüz oradan da akıl

lı bir cevap yok.

Dünden bu yana değişen önemli birşey yoktur...

Onların genel tutumu değişmez de bizimki mi değişir?

Hayır... Bin defa hayır.

Her ihtimali dikkate alarak hazırlanmış olan "Eylem planımız, programımız" yürürlüktedir.

Şartlara bakarız, uygulamaya geçeriz.

Bundan hiç kimsenin şüphesi olmasın.

Hiç kimse "Bunlar umudunu yitirir, biz kararlı hareket edersek vazgeçerler, bildiğimizi okuruz" hesabı da yapmasın...

Bildiklerini okutmalyız..

Batı demokrasilerine uygun bir demokratik yapı olacak...

Sosyal Adaletle dayalı bir ekonomik yapı kurulacak...

Çalışanların, işçilerin temel hak ve özgürlüklerine saygı gösterilecek...

Bu üç unsur gerçekleşmediği sürece bizi karşınızda bulacaksınız.

Bunu açıkça ifade ettim. Tekrar ediyorum.

Nerede adaletsizlik görürsek orada karşınızda yer alırsınız, karşınızda yer almaya devam ederiz.

Sözlerime son vermeden önce, bu Amerikalı İşvereni bir kere daha uyarmak istiyorum: Aklını başına toplasın... Türk'le, Türk işçisi

Bakanlığına, Genel Kurmay Başkanlığına müracaat ederek çalışmaya izni olmayanların işyerlerimizde çalıştırılmamalarını, Türkiye'de oturma izni olmayanların da sınır dışı edilmelerini istedik.

Biz bir Ülkenin yargı kararları

"Sendikal hak ve özgürlüklerdeki yasakların kaldırılmasını istiyoruz."

rına yerli yabancı tüm şahıs ve kuruluşların uyması gerektiğine inanıyoruz.

Biz bunu o ülkenin EGEMENLİK hakkı sayıyoruz.

Mitinge katılan işçilerin başında yer alan TÜRK-İŞ yöneticileri, yürüyüş sırasında.

ile oynamaya kalkmasın.

Sonra buraları dar gelir... Dar gelir, söylüyorum.

İşte böyle, el ele, omuz omuza, kaya gibi durduğumuz sürece aşamayacağımız engel yoktur.

Aşamayacağımız engel kalmayacaktır.

”

DURUKAN'IN KONUŞMASI

Biz KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETE AİT OLAN EGEMENLİK HAKKIMIZDAN üç kurusluk Amerikan kredisi uğruna vaz geçilmesine razı değiliz.

Biz, Türk işçisinin üstüne besili Amerikan köpekleri ile saldıran, ne idüğü belli olmayan, işçilerimiz ve toplumumuz içinde din, mezhep, bölge farklılıklarını istismar ederek bölücülük yapan ve varlığını elde etmeye çalıştığı bu çatışmalarla sürdürmeyi hedefleyen çirkin Amerikalıların ayıklanarak işyerlerinden, hatta Ülkemizden çıkarılmasını istiyoruz.

Şimdi artık bütünü ile işçilerin ekonomik ve sosyal menfaatlerini koruyup geliştirme mekanizması olan sendikal hak ve

“Egemenlik hakkımızdan ABD kredisi uğruna vazgeçilmesine razı değiliz.”

özgürlükler üzerindeki yasakların sür'atle kaldırılmasını istiyoruz.

İstiyoruz ki; sendikalar, gerekten toplu iş sözleşmesi ile işçilerin ücret ve çalışma şartlarını çağdaş ve batılı anlamda müzakere edebilsinler.”

T.Harb-İş Genel Başkanı Durukan, yapılan son zamlarla seçim derdinin geçim derdi halini aldığını, holdingler ve büyük patronların dahi kantarın topunun kaçırıldığının farkında olduğunu belirttik,

MİTINGDEN NOTLAR

“İşverenlerimiz, aman sosyal patlamalar olabilir, işçilere ek zam yapılmalıdır diyorlar.

A güzelim beyler işçiye iane önereceğinize, Demokratik rejimi yaşam tarzı olarak seçmiş ülkelerin çalışanlarından esirgemedikleri ve temel insan hakkı

“Holding en büyük patronlar dahi kantarın topuzunun kaçtığına farkında.”

sayılan sendikal hak ve özgürlükler üzerindeki utanç verici yasakların kaldırılmasını isteyip Demokratik bir ülkenin Adaletli, hak sever ve dürüst işverenleri olmanın onurunu kazansanız çok daha hayırlı bir iş yapmış olursunuz” dedi.

Durukan, konuşmasını şöyle tamamladı:

“İşveren Sendikaları Konfederasyonu Genel Sekreteri Kubilay ATASAYAR'ı Amerikan işvereni ile yaptığımız sözleşmede Amerikan işverenin sözçüsü olarak Türk Harb-İş Sendikasının karşısına oturturup, işçilerden olabildiğince kısmaya çalışacaksınız. Böylece uluslararası sermaye sözcülüğünü de üstlenmiş olacaksınız. Şimdi işçi dostu kesilip işçiye ek zam verilmesini ileri götürerek de bunu zirve toplantılarına götürüp işçiler, sendikalar buna razı oldular diyerek sözde SENDİKAL sistemin işler halde olduğu görüntüsünü sergileyeceksiniz.”

★ SAĞNAK YAĞIŞ SABAHIN İLK SAATLERİNDEN İTİBAREN ARALIKSIZ DEVAM EDİYORDU. TÜRK-İŞ VE TÜRK HARB-İŞ YÖNETİCİLERİ, BU YAĞIŞIN MİTINGE KATILACAKLARI ETKİLEMESİNDEN ENDİŞELİYDİLER. YAĞMUR ALTINDA BİNLERCE İŞÇİ İLE EŞ VE ÇOCUKLARI YAĞMURA RAĞMEN YÜRÜYÜŞE BAŞLADILAR. MİTING BOYUNCA ALANDAN TEK BİR İŞÇİ DAHI AYRILMADI.

★ TÜRK HARB-İŞ GENEL BAŞKANI KENAN DURUKAN, KONUŞMASININ ARASINDA ŞİRİN BİR KIZ ÇOCUĞUNU KUCACAĞINA ALARAK MİKROFONU ONA UZATTI. İNCİRLİK'TE SEBESİZ YERE İŞTEN ÇIKARILAN BİR İŞÇİNİN ÇOCUĞUYDU. BABASININ UĞRADIĞI HAKSIZLIĞI KISA CÜMLELERLE DİLE GETİREN YAVRU, ALANDAKİ BİNLERCE İNSANIN GÖZLERİNİ YAŞARTTI.

★ EMNİYET TEŞKİLATI ADANA'DA ALARMA GEÇMİŞTİ. YÜRÜYÜŞ VE MİTING SIRASINDA EN KÜÇÜK BİR OLAY DAHI OLMADI. İŞÇİLER, MİTING SONRASINDA SESSİZCE ALANI TERKETTİLER.

★ 'YÜRÜYÜŞ SIRASINDA, BALKONLARA ÇIKAN ADANALILAR, İŞÇİLERİ ALKIŞLADILAR. YÜRÜYÜŞ SIRASINDA SIK SIK 'İNCİRLİK TEKSAS DEĞİLDİR' SLOGANLARATILDI.

T Ü R K İ Ş DERGİ EKİ

(Aralık 1987)

İŞÇİ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ

—7—

Hazırlayan
Turgay ÇERŞİL

İÇİNDEKİLER

- TSE ile Röportaj
- MPM ile Röportaj
- 5108 Sayılı TSE Standardı
- 1. Ulusal Ergonomi Kongresi
- Ergonomi Nedir?..
- Yaşamı Kolaylaştırmak
- Geliştirilemeyen Alan
- Başlıca Ergonomik Faktörler

UMUT VERİCİ BİR ÇALIŞMA

TSE, ERGONOMİ İLE İLGİLİ YENİ BİR STANDARD HAZIRLADI

★ *Türk Standartlar Enstitüsü'nün işçi sağlığı, iş güvenliği ve üretimde verimliliği amaçlayan standardı, "Çalışma Sistemlerinin Tasarımında Ergonomik Kurallar" adını taşıyor.*

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri BAŞOĞLU:

**"BU STANDARD
UYGULAMADA
ZORUNLU HALE
GETİRİLMELİDİR."**

Türk Standartları Enstitüsü TSE, çalışanların sağlık ve güvenliğini olumlu yönde etkileyebilecek bir standart hazırladı.

Teknolojik ve ekonomik verimliliği gözönüne alarak insanın güvenliği ve sağlığı ile ilgili elverişli çalışma koşullarının tasarımında uygulanacak ergonomik kuralları kapsayan, 5108 Sayılı Standart, "ÇALIŞMA SİSTEMLERİNİN TASARIMINDA ERGONOMİK KURALLAR" adını taşıyor.

Verimliliği ve ekonomik kalkınmayı çok yakından ilgilendiren, bazılarınca ya konunun bilincine varılmadığından, ya da kısa vadede ek harcamalar getireceğinden, yurdumuzda gereken önemin verilmediği işçi sağlığı ve iş güvenliğini çok yakından ilgilendiren ve ergonomi konusunda hazırlanan ilk standart olan bu kurallar dizisi, uygu-

lamada herhangi bir zorunluluk getirmiyor.

Bu standartlar, çalışanla-

**TSE'nin
5108 sayılı
standardı
(5. sayfada)**

rin çalışma alanları ve çalışma sistemlerinin bozukluğundan kaynaklanan, fizyolojik ve psikolojik zarar görmesini en aza indirerek, üretimde verimliliğin artırılmasını amaçlıyor.

BAŞOĞLU'NUN SÖZLERİ :

Konuyla ilgili olarak Dergi-mize görüşlerini açıklayan TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa BAŞOĞLU**, TSE'ce uzun süredir üzerinde çalışılarak son şekli verilen standardın, ülkemiz açısından çok yararlı bir çalışma olduğunu belirterek,

"TÜRK-İŞ olarak; ülkemiz ekonomisine yapacağı olumlu etkinin, tartışmasız onaylanması gereken bu standartların, uygulamada zorunlu hale getirilmesinden yanayız" dedi.

TSE'yi bu olumlu çalışmasından dolayı bir kez daha kutladığını belirten Başoğlu, "İş kazası ve meslek hastalıklarını azaltarak, üretimde verimliliği arttıracak olan bu konuyu TÜRK-İŞ olarak destekleyeceğiz" dedi.

Başoğlu ayrıca, TÜRK-İŞ'in ergonomiye gereken önemi verdiğini, eğitim çalışmalarında bu konuya da ağırlık vereceklerini sözlerine ekledi.

ERGONOMİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLER :

Çeşitli kuruluşların ergonomi ile ilgili görüşlerini alarak okuyucularımıza aktarmakta yarar görüyoruz.

TÜRK-İŞ'in ergonomi konusundaki görüşleriyle, Türk Standartları Enstitüsü ve Milli Produktivite Merkezi Genel Sekreterleriyle yaptığımız röportajları ekimizin diğer sayfalarında yayınlıyoruz.

RÖPORTAJ

Yeni standartla ilgili olarak görüştüğümüz
TSE Genel Sekreteri Hilmi İSMAİLOĞLU :

**"CAN VE MAL
GÜVENLİĞİ
BAŞTA
OLMAK
ÜZERE
ÜRETİMDE
VERİMLİLİĞİ
AMAÇLIYORUZ..."**

TSE tarafından hazırlanan ve "Çalışma Sistemlerinin Tasarımında Ergonomik Kurullar" adını taşıyan, 5108 sayılı standartla ilgili olarak TSE Genel Sekreteri (Mak.Yük.Müh.) Hilmi İsmailoğlu ile görüşerek kendisinden bilgi aldık.

Görüşmemizden kısa bir süre önce son şekli verilen ve matbaada basıma hazırlanan bu standardın, Uluslararası Standartlar Teşkilatı ISO tarafından 1981 yılında hazırlanan bir standarttan yararlanılarak, ülkemiz koşullarına uyarlandığını belirten Hilmi İsmailoğlu, TÜRK-İŞ Dergisi'nin sorularını şöyle cevaplandırdı:

SORU — Teknolojik ve ekonomik verimliliği göz önüne alarak, çalışanların güvenliği ve sağlığı ile ilgili elverişli çalışma koşullarının tasarımında uyulması gereken ergonomik kuralları kapsayan bu çalışmanızın, Türkiye ekonomisine, işçi sağlığı ve iş güvenliğine büyük yararlar sağlayacağı, kuşku götürmez bir gerçektir.

Bu konuda neler söyleyebilirsiniz?..

İSMAİLOĞLU — Belirttiklerinize katılıyorum. Ülkemizde işçi sağlığı ve iş güvenliğine gereken önem verilmiyor.

İşyerlerinde uyulması gereken ergonomi, sağlık ve güvenlikle ilgili işverenlerimiz, üzümlere belirtiyim ki; yapılacak bu harcamanın verimlilik ve üretim artışı olarak fazlasıyla geri döneceğinin bi-

lincinde değiller.

Hazırladığımız bu standartla, çalışanların daha az yorularak işin yapılmasından ve çalışma ortamlarının bozukluğundan kaynaklanan bedensel ve psikolojik zararları en aza indirerek, üretimde verimliliği amaçladık.

Bu çalışmanın, ülkemiz çalışan ve çalıştıranları ile tüm ulusumuza yarar sağlayacağına inanıyorum.

SORU — Pekiyi Sayın İsmailoğlu... Uyulmasında zorunluluk bulunmayan (ihtiyari) bir uygulama olarak hazırlanan bu standardın, zorunlu hale getirilmesinin daha yararlı olacağı kanısını taşıdığınıza eminim. Bu konuda herhangi bir hazırlık veya çalışma yapılıyor mu?..

İSMAİLOĞLU — Tüm standartlar başta ihtiyari olarak hazırlanır. Ve önem derecesine göre sıraya konulan bazı kriterlere göre değerlendirilerek zorunlu hale getirilir veya öylece bırakılır.

SORU — Bu kriterler nelerdir?.. Lütfen açıkla mısınız?

İSMAİLOĞLU — Standartlarda zorunluluğu gerektiren kriterleri altı grupta toplarız.

- 1 — Can güvenliği açısından önemli olanlar,
- 2 — Mal güvenliği açısından önemli olanlar,
- 3 — Kıt kaynaklar açısından,
- 4 — Çevre sorunları açısından,
- 5 — Enerji tüketim sistemlerinin verimli kullanılması açısından,
- 6 — Ekonomi ve dış ticarete önemli yeri olan madde, mamul ve mahsuller.

İsmailoğlu, TÜRK-İŞ Dergisi'nin bir yetkilisiyle görüşürken.

SORU — O halde, 5108 sayılı bu standardınız, can ve mal güvenliği açısından önem taşıdığına göre, az önce sıraladığınız kriterlerin ilk ikisine giriyor. Bu standart, uyulmasında zorunluluk bulunan bir standart haline getirildiğinde, bu işin kontrol ve takibi hangi kuruluş tarafından yapılmalıdır?

İSMAİLOĞLU — Bu çalışmamız elbette can ve mal gü-

venliği açısından büyük önem taşıyor. Zorunlu hale getirildiğinde bunun kontrol ve takibi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın sorumluluğunda olmalıdır.

Ayrıca, bu konuya gereken önemin verilmesini, tüm kişi, kuruluş ve kurumlarca benimsenerek gereken desteğin verilmesini istiyoruz.

TSE'NİN ERGONOMİ İLE İLGİLİ DİĞER ÇALIŞMALARI

TSE Genel Sekreteri Hilmi İsmailoğlu, önümüzdeki dönemde TSE'nin iş programı içinde bulunan ergonomi ile ilgili diğer çalışmalarını ise, Dergimize şöyle özetledi:

“Şu anda deneme aşamasında olan iki ayrı çalışmamız var. Denemelerden elde edilecek sonuçlara göre üzerinde değişiklik yapacağımız konulardan biri, analitik metodla ısı'nın çalışanlar üzerindeki etkisi. Diğeri ise, sinyallerin tasarı-

mındaki ergonomik prensipleri kapsıyor.

Ergonomi konusunda programa aldığımız çalışmalar ise şu konuları kapsıyor:

Sıcak ortamlarda meydana gelen stresin, çalışanlar üzerindeki fizyolojik ve psikolojik etkilerinin belirlenmesi; çalışma ortamının aydınlatılması; metabolik değişikliklerin tayini; Bilgi almaya yarayan görülebilir sistemlerle ilgili standartlar.”

RÖPORTAJ

MPM Genel Sekreteri Ergün YENER :

“Ergonominin yararlarının eğitim yoluyla toplumumuza benimsetilmesi gerekir.”

Milli Prodüktivite Merkezi MPM'nin Ergonomi konusundaki görüşlerini almak üzere MPM Genel Sekreteri Prof.Dr. Ergün Yener ile görüştük.

TÜRK-İŞ Dergisi muhabirinin sorularını cevaplandıran Prof.Dr. Yener, şunları söyledi :

SORU : *Ergonomiyle yakından ilgilenen kurum ve kuruluşlarla, bilim adamlarımızın olumlu çalışmalar yapmasına rağmen, gerek işçi sağlığı iş güvenliği ve verimlilik, gerekse tüketicinin korunması açısından işyerlerimizde ergonomiye gereken önem verilmiyor. Bu konudaki görüşlerinizi özetler misiniz?*

YENER : Konuyu bir örnekle açıklamak gerekirse, otomobil üreticisi firmaları verebiliriz.

Bir otomobil almak için altı ay önceden para verilip sıraya giriliyorsa, üretici firmaların ergonomik kurallara uyması pek beklenemez. Üretici firmaların bu konuya ağırlık vermeleri, serbest rekabet şartlarının oluşmasına bağlıdır. Ayrıca tüketici bu konuda bilinçlenmeli, en rahat ve en kullanışlı malın nasıl olması gerektiğini bilerek tercihini yapmalıdır.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği ile verimlilik konusundaki ergonomik kurallara uyulması için de, işverenlerimizin konunun yararlarına inandırılması, harcanacak paranın külfet değil, bir yatırım olduğunun, kâr olarak fazlasıyla geriye döneceğinin bilincinde olması gerekir.

SORU : *MPM olarak ergonomi*

konusunda ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz? Bunları dergimiz okuyucularına açıklayabilir misiniz?

YENER : Ergonomi ile ilgili çeşitli tanıtıcı ve eğitici yayınlarımız var. Geçtiğimiz ay içerisinde İstanbul'da ilk kez ulusal düzeyde bir ergonomi kongresi düzenledik. Çeşitli kurum ve kuruluşlarla bilim adamlarını davet ettiğimiz, ergonomiyle ilgili bilgi alışverişinde bulunulan bu konferans her yıl tekrarlanacak. MPM olarak ilerideki çalışmalarımızda amacımız, çeşitli basın ve yayın araçlarından yararlanarak ergonomiyi her kesime anlatıp, bilinçlendirmeyi sağlamaktır.

SORU : *Sayın Yener, ergonomi ile ilgili olarak, Türkiye'de sizce nelerin yapılması gerekiyor?*

YENER : Türkiye'de ilk önce bu konuda bir dil birliğine gidilmeli, ergonomik terminoloji oluşturulmalıdır. Daha sonra da ergonomik yöntemlerin eğitim yoluyla tanıtımı yapılarak, yararlarının anlatılması gerekmektedir. Ayrıca üniversitelerimizin de ergonomiye ağırlık vererek, eğitim programlarına almaları faydalı olur.

Bütün bunların dışında, gelişmiş ülkelerdeki ergono-

mik bilginin insanımız ve üretim şartlarımıza adapte edilerek, ülkemize transferinde büyük yararlar görüyorum.

SORU : *Çalışma koşullarının düzeltilmesi, işçi sağlığı, iş güvenliği ile üretimde verimliliği ve tüketime yönelik malların ergonomik kurallara uygunluğunu sağlayacak birtakım standartların belirlenerek bunların zorunlu hale getirilmesi konusunda neler söyleyebilirsiniz? TSE'nin bu konudaki bazı çalışmaları var. “Çalışma Sistemlerinin Tasarımında Ergonomik Kurallar” adını taşıyan ve TSE'nin 5108 no.lu ihtiyari standardı ile ilgili olarak neler düşünüyorsunuz?*

YENER : TSE'nin bu çalışmasını, ergonomik konuda yapılan iyi ve yararlı bir çalışma olarak değerlendiriyorum.

Nitelik ve nicelik açısından ergonomik standartların gelişmediği ülkemizde, bu konu çok lüksmüş gibi değerlendirilebilir. Üretimde verimliliğin sağlanması ve özellikle Avrupa topluluğu ile bir bütünleşme içinde bulunduğumuz bu aşamada standardizasyona gidilmesinin yararları üzerinde durmaya gerek görmüyorum.

Bu nedenle sözünü ettiğiniz bu standardın ihtiyari olarak denemesi ve alınacak sonuçlara göre, yeniden değerlendirilmesi yapılarak zorunlu hale getirilmesinde yarar vardır.

Ayrıca, bu tip standartların, getireceği yararların bilincine varılmadan zorunlu hale getirilmesi, işverence büyük maliyetler yükleyeceği düşüncesiyle, yasalara uymayı da beraberinde getireğinden olumsuz bir etki yaratabilir. Bu nedenle daha önce de söylediğim gibi, eğitime ve bilinçlendirmeye ağırlık verilmesi, bu konuların getireceği yararların işverenlerce görülerek benimsenmesi gerekmektedir.

ÇALIŞMA SİSTEMLERİNİN TASARIMINDA ERGONOMİK KURALLAR

ÇALIŞMA YERİ VE TEÇHİZATININ TASARIMI

Vücut Ölçüleri İle İlgili Tasarım

Çalışma yerinin ve teçhizatının tasarımında, çalışma süreci ile ilgili olarak vücut ölçülerinin ortaya koyduğu sorunları gözönüne alınmalıdır.

Çalışma yeri operatöre uygun olmalıdır, özellikle,

— Çalışma yerinin yüksekliliği operatörün vücut ölçülerine ve yapılan işin türüne uygun olmalıdır. Oturma yeri, çalışma yüzeyi ve/veya tezgah, vücut dik, gövde ağırlığı duruma uygun olarak desteklenebilecek, dirsekler vücutun yanlarında ve kolun ön kısmı yaklaşık olarak yatay durumda olacak ve benimse-nen vücut duruşunu sağlayacak biçimde tasarımlanmalıdır.

— Oturma ile ilgili düzenlemeler kişinin anatomik ve fizyolojik özelliklerine göre ayarlanmalıdır.

— Özellikle, baş, kollar, eller, ayaklar ve bacaklar olmak üzere vücut hareketleri için yeterli yer ayrılmalıdır.

— Kontrollar fonksiyonel ulaşma ölçüleri içinde olmalıdır.

— Kulplar ve kollar elin fonksiyonel yapısına uy-malıdır.

Vücudun Duruşu, Adale Kuvveti ve Vücut Hareketleri İle İlgili Tasarım

İşin tasarımı, adaleler, eklemler, bağlar üzerinde ve solunum ve dolaşım sistemle-rinde gereksiz veya aşırı zor-lamaları önleyecek biçimde olmalıdır. Gerekli olan kuvvet fizyolojik olarak kabul edile-bilir sınırlar içinde olmalıdır. Vücut hareketleri tabii ritim-leri izlemelidir. Vücudun du-ruşu, kuvvet uygulaması ve vücut hareketleri birbiri ile uyum içinde bulunmalıdır.

Vücut Duruşu

Aşağıdaki durumlara özellikle dikkat edilmelidir:

— Operatör (iş yapan) oturma-yı veya ayakta durmayı se-çebilmelidir. Bu durumlardan beri seçilmek zorunluluğunda kalınırsa, normal olarak oturma, ayakta durmaya tercih edilmelidir; işin yapılması ayakta durmayı gerekti-rebilir.

— Yüksek adale kuvveti uygulanmak zorunda kalınırsa, vücut yardımıyla sağlanacak kuvvet veya moment vektörleri zinciri doğru vücut duruşuna izin verecek ve uygun vücut desteği sağlayacak şekilde kısa ve basit tutul-malıdır.

— Vücut duruşları devam-lı statik adale gerginliğinden dolayı iş yorgunluğuna sebep olmamalıdır. Vücut duruşla-rında değişiklikler mümkün olmalıdır.

Adale Kuvveti

Aşağıdaki durumlara özellikle dikkat edilmelidir:

— Kuvvet istekleri operatörün fiziki kapasitesine uygun olmalıdır.

— İlgili adale grupları isten-en kuvveti karşılayacak güç-te olmalıdır. Kuvvet istekleri fazla ise, yardımcı güç kaynakları çalışma sistemine so-kulmalıdır.

— Devamlı statik gerginli-ğin aynı adale üzerinde sür-dürülmesinden kaçınılmalıdır.

Vücut Hareketi

Aşağıdaki durumlara özellik-le dikkat edilmelidir:

— Vücut hareketleri ara-sında iyi bir denge sağlanma-lı ve hareketlilik, uzun süreli hareketsizliğe tercih edil-melidir.

— Hareketlerin genişliği, kuvveti, hızı ve temposu bir-likte ayarlanmalıdır.

— Büyük tamlığı gerekti-ren hareketler büyük adale kuvvetinin harcanmasını ge-rektirmemelidir.

— Hareketlerin yapılması ve sıralanması, uygun olan

yerlerde, yardımcı araçlarla kolaylaştırmalıdır.

İşaretler, Göstergeler ve Kontrollar İle İlgili Tasarım

İşaretler ve Göstergeler

İşaretler ve göstergeler insan idrakinin karakteristiklerine uygun olacak bir şekilde seçilmeli, tasarlanmalı ve yerleştirilmelidir.

Özellikle şunlara dikkat edilmelidir:

— İşaret ve göstergelerin özellik ve sayısı mesajın karakteristiklerine uygun olmalıdır.

— Göstergelerin sayısının fazla olması durumunda, mesajın açıkça ayırt edilebilmesi için, göstergeler güvenilir intibakı açıkça ve hızla sağlayacak biçimde mekanda yerleştirilmelidir. Bunların düzenlenmesi teknik işlemlerin veya belli mesajın kullanılmasının öneminin ve sıklığının bir fonksiyonu olabilir. Bu iş, işlemin fonksiyonlarına ve ölçmelerin türüne uygun bir gruplandırma ile yapılabilir.

— İşaret ve göstergelerin özelliği ve tasarımı açık anlamayı sağlamalıdır. Bu durum özellikle tehlike işaretlerine uygulanmalıdır. Yoğunluk, şekil, ölçü, kontrast, önem ve işaret-gürültü oranı gibi hususlar dikkate alınmalıdır.

— Mesaj veren göstergenin değişimindeki hız ve yön, bu mesajın esas kaynağının değişiminin hız ve yönüne uygun olmalıdır.

— Gözlem ve izlemenin hakim olduğu uzun süreli faaliyetlerde, işaret ve göstergelerin tasarımı ve düzenlenmesi ile aşırı veya düşük yüklemelerden kaçınılmalıdır.

Kontrollar

Kontrollar, vücudun bunları çalıştıran kısmının karakteristiklerine (özellikle hareket) uyacak biçimde seçilmeli, tasarlanmalı ve düzenlenmelidir. Bunları yaparken beceri hassasiyeti, hız ve güç ihtiyaçları dikkate alınmalıdır.

Özellikle şunlara dikkat edilmelidir:

— Öğrenilmiş ve fitri tepkileri de kapsamak üzere insan karakteristikleri gözönüne alınarak, kontrolların çeşidi, tasarımı ve yerleştirilmesi kontrol görevine uygun olmalıdır.

— Kontrolların taşınması ve kontrol direnci kontrol görevine ve biyomekanik ve antropometrik verilere göre seçilmelidir.

— Kontrol hareketi, teçhizat tepkisi ve göstergedeki bilgi, birbirine uygun olmalıdır.

— Kontrolların fonksiyonu karışıklığı önlemek için kolayca ayırt edilebilir olmalıdır.

— Kontrolların sayısının fazla olduğu yerlerde, bunlar güvenli, açık ve hızlı çalışmayı sağlayacak biçimde düzenlenmelidir. Göstergelerde olduğu gibi, bu iş, kontrolları kullanılma sırasına, işlem sürecindeki fonksiyonlarına vb. göre gruplandırmak suretiyle yapılmalıdır.

— Kritik kontrollar dikkatsiz kullanmaya karşı korunmalıdır.

ÇALIŞMA ORTAMININ TASARIMI

Çalışma ortamı fiziki, kimyevi ve biyolojik şartların insanlar üzerinde zararlı etkisi olmayacak; fakat, onların kapasiteleri ve çalışmaya is-

tekli olmaları kadar, sağlığını emniyet altına alacak biçimde tasarlanmalı ve düzenlenmelidir. Objektif olarak ölçülebilen olaylara ve subjektif değerlendirmelere önem verilmelidir.

Çalışma sistemine bağlı olarak özellikle aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir:

— Çalışma yerinin boyutları (genel plan, işe ayrılan yer, işle ilgili trafiğe ayrılan yer) yeterli olmalıdır.

— Havalandırma özellikle aşağıdaki faktörlere göre ayarlanmalıdır:

— Mekandaki insanların sayısı,

— Yapılan işin fiziki yoğunluğu,

— İşyerinin boyutları (iş teçhizatı gözönüne alınır).

— Mekandaki kirleticilerin yaydığı kirlilik,

— Oksijen harcayan cihazlar,

— Sıcaklık durumu.

— Çalışma yerindeki sıcaklık durumu, aşağıdaki hususları esas alarak, mahalli iklim şartlarına uygun olarak ayarlanmalıdır:

— Havanın sıcaklığı,

— Bağıl nemlilik,

— Havanın akış hızı,

— Isı ışıması,

— Yapılan işin fiziki yoğunluğu,

— Elbisenin, çalışma teçhizatının ve özel koruyucu teçhizatın özellikleri.

Aydınlatma, istenilen faaliyetler için optimum görüşü sağlayacak biçimde olmalıdır. Aşağıdaki faktörler özellikle dikkate alınmalıdır:

— Işıklılık,

— Renk,

— Işık dağılımı,

- Parlaklığın yokluğu ve istenmeyen yansımalar,
- Işık ve renk kontrastı,
- Operatörlerin yaşı.

— Çalışma yeri ve çalışma teçhizatı için renk seçiminde, bunların, ışığın dağılımı, görme alanının yapısı ve kalitesi ve emniyetli renklerin idrak üzerindeki etkileri dikkate alınmalıdır.

— Akustik çalışma ortamı, dışarıdaki kaynakların etkileri dahil olmak üzere, gürültünün zararlı veya rahatsız edici etkilerinden kaçınacak biçimde olmalıdır. Aşağıdaki faktörler özellikler dikkate alınmalıdır:

- Sesin basınç seviyesi,
- Frekans spektrumu,
- Fazla çalışmanın dağılımı,
- Akustik sinyallerin algılanması,
- Konuşmanın anlaşılabilirliği.

— İnsana aktarılan titreşimler ve darbeler, fiziki zarar, fiziko-patolojik tepkiler veya sensorimotor rahatsızlıklara sebep olacak seviyelere çıkmamalıdır.

— İşçiler tehlikeli maddelerce ve zararlı radyasyonlara karşı korunmalıdır.

— Açık havada çalışma esnasında, değişik hava şartlarına karşı (örnek olarak, sıcak, soğuk, rüzgar, yağmur, kar, buz) yeterli korunma sağlanmalıdır.

ÇALIŞMA METODUNUN TASARIMI

Çalışma metodunun tasarımı, özellikle aşırı ve düşük

STANDARDTA ADI GEÇEN BAZI TARİFLER

ÇALIŞMA SİSTEMİ (İŞ YAPMA)

Çalışma sistemi, çalışma taslağının gerektirdiği şartlarda, çalışma ortamında, çalışma yerinde çalışma taslağını yapmak için çalışma sürecinde (process) birlikte hareket eden insan ve çalışma teçhizatının bileşiminden oluşur.

ÇALIŞMA TASLAĞI

Çalışma taslağı, çalışma sisteminin beklenen sonucudur.

ÇALIŞMA TEÇHİZATI

Çalışma teçhizatı, çalışma sisteminde kullanılan takım, makine, araç, düzen, mobilya, tesisat ve diğer elemanlardır.

ÇALIŞMA SÜRECİ

Çalışma süreci, bir çalışma sisteminde insan, çalışma teçhizatı, malzeme, enerji ve enformasyonun birbirini etkilemesinin zaman ve mekan içindeki sırasıdır.

ÇALIŞMA YERİ

Çalışma yeri, çalışma taslağını tamamlamak için çalışma sisteminde bir veya daha fazla kişiye ayrılan mekandır.

ÇALIŞMA ORTAMI

Çalışma ortamı, bir kimseyi çalıştığı yerde çevreleyen fiziki, kimyevi, biyolojik, sosyal ve kültürel faktörlerdir. Bununla birlikte sosyal ve kültürel faktörler bu standardda yer almamıştır.

ÇALIŞMA GERGINLİĞİ (VEYA DIŞ BASKI)

Çalışma gerginliği, bir kimsenin fizyolojik ve/veya psikolojik durumunu rahatsız edecek biçimde hareket eden çalışma sistemindeki dış şart ve isteklerin toplamıdır.

ÇALIŞMA TARZI (VEYA İÇ TEPKİ)

Çalışma tarzı, ferдин özellikleri ve yetenekleri ile ilgili olarak çalışma gerginliğinin bir kimse üzerindeki etkisidir.

İŞ YORGUNLUĞU

İş yorgunluğu, dinlenme ile tam olarak giderilebilen, çalışma gerginliğinin patolojik olmayan mevzii veya genel görüntüsüdür.

yüklemekten kaçınmak suretiyle, işçilerin sağlık ve güvenliğini korumalı; onların durumlarını yükseltmeli ve işi daha kolay yapmalarını sağlamalıdır. Aşırı ve düşük

yükleme, fizyolojik ve/veya psikolojik fonksiyonların çalışma genişliğinin sırasıyla, yukarı veya aşağı sınırlarının aşılmasından meydana gelir. Örnek olarak:

— Fiziki veya hissi fazla yüklenme yorgunluğa yolaçar.

— Bunun aksine, düşük yüklenme veya monoton olarak yapılan iş dikkati azaltır.

Ortaya çıkan fiziki ve psikolojik baskılar sadece vücut ölçüleri ile ilgili tasarımın, vücudun duruşu adale kuvveti ve vücut hareketleri ile ilgili tasarımda ele alınan faktörlere bağlı değildir.

Ancak, bunlar operasyonların kapsamına ve tekrar edilmesine ve işçilerin çalışma metodu üzerindeki kontrolüne da bağlıdır.

Çalışma sürecinin kalitesini geliştiren aşağıdaki metodlardan bir veya daha fazlasının yerine getirilmesine dikkat edilmelidir.

— Değişik operatörler yerine, bir operatörün aynı iş fonksiyonuna ait ardı ardına gelen çeşitli operasyonları yapması (iş genişletme).

— Değişik operatörler yerine, bir operatörün çeşitli iş fonksiyonlarına ait ardı ardına gelen operasyonları yapması; örnek olarak, montaj operasyonlarının kalite kontrolünü yapan ve hataları giden operatör tarafından yapılması (iş zenginleştirme)

— Faaliyetin değişmesi. Örnek olarak, bir montaj hattında çalışan işçiler arasında veya bağımsız bir grup içinde ekip çalışmalarında gönüllü iş rotasyonu.

— Organize edilmiş veya edilmemiş dinlenmeler.

Yukarıdaki tedbirlerin alınmasında, aşağıdaki hususlara özel dikkat gösterilmelidir.

— İş kapasitesinde ve dikkatte gece ve gündüz meydana gelen, değişimler,

— İş kapasitesinde operatörler arasındaki farklılıklar ve yaş ile değişimler.

— Ferdi gelişme.

OLUMLU BİR ADIM DAHA...

YURDUMUZDA İLK KEZ ERGONOMİ KONGRESİ DÜZENLENDİ

★ MPM ve İTÜ tarafından organize edilen
1. ULUSAL ERGONOMİ KONGRESİ,
her yıl tekrarlanacak

Milli Prodüktivite Merkezi **MPM** ile İstanbul Teknik Üniversitesi tarafından ortaklaşa düzenlenen **Ergonomi Kongresi** 23-24 Kasım tarihleri arasında İstanbul'da Teknik Üniversite Taşkışla binasında yapıldı. Finansmanı **MPM** tarafından karşılanan ve Yurdumuzda ilk kez düzenlenen kongre her yıl tekrarlanacak.

İnsan, makina, malzeme ve çalışma ortamı arasındaki ilişkileri konu alan ve insanın daha rahat, daha az yorularak daha az iş kazası ve meslek hastalığıyla karşılaşmasını sağlarken üretimde verimliliği arttıran ergonomi konusunun tartışıldığı 1. Ulusal Ergonomi Kongresi'ne çok sayıda öğretim üyesi, bilim adamı ile çeşitli kuruluşların temsilcileri katıldı.

TÜRK-İŞ GÖRÜŞÜ

TÜRK-İŞ Genel Başkan Danışmanı ve **MPM** Yönetim Kurulu Üyesi **Gültekin Özden**'in Oturum Başkanlığı yaptığı Kongreye konuşmacı olarak katılan **TÜRK-İŞ** Araş-

tırma Uzmanı **Enis Bağdadioğlu**, üretimde verimlilikle ergonomi arasındaki yakın ilişkiyi konu alan konuşmasında çalışma ve yaşama koşullarının iyileştirilmesi, insancıllaştırılmasının ülkede yürütülmekte olan ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel politikalar çerçevesinde ele alınması gerektiğini belirterek "İşçilerin sorunları bir bütündür. İşyeri ortamından kaynaklanan sorunların çözümü bir bakıma sendikal hak ve serbest toplu pazarlık alanında yaşanan çıkmazların aşılmasına da bağlıdır" dedi.

Enis Bağdadioğlu'nun panelde yaptığı ve **TÜRK-İŞ** görüşünü açıklayan konuşmasını diğer sütunlarımızda yayınlıyoruz.

ERGONOMİ KONFERANSINA SUNULAN

TÜRK-İŞ GÖRÜŞÜ:

İŞÇİNİN SORUNLARI BİR BÜTÜNDÜR Bu konuda çıkmazlar vardır...

— Ergonomi, insan çalışmasının bilimidir. İnsan-makine-çevre ilişkisi çerçevesinde çalışma ortamının insan-cıllaştırılması temel hedeftir.

— Ergonomi, endüstrileşme sürecine koşut olarak gelişme gösteren bir bilim dalıdır. Başlangıçta salt ekonomik amaçla üretimin arttırılmasına ele alınmıştır.

— Üretim artışının yanısıra başlayan sorunlar, bunun yanısıra gelişen toplum yapısı, insan sağlığı ve mutluluğu pa-hasına üretim artışının sağlanamayacağını uzun vadede böylesi bir durumun kişi ve toplum sağlığı açısından olumsuz sonuçlara yol açacağı görüşünü egemen kılmıştır.

— Ulusal endüstrilerde üretimin temel faktörü olan emek ve bunu sunan işçi, hangi araç ve gereç kullanırsa kullansın, üretimin devamlılığını ve sistemin akılcı bir biçimde çalışmasını gerçekleştiren rolü ile üretkendir.

— Üretimin yüksek düzeylere çıkarılması, bir anlamda çalışanların temel hak ve özgürlüklerinin gözetilmesi ile mümkün olacaktır. Aynı biçimde kişilerin verimli şekilde çalışmaları insanı insan yapan unsurların yaratılması, egemen kılınması sonucudur.

— İnsan-makine ilişkisini

★ **"İşyeri ortamından kaynaklanan sorunların çözümü, bir bakıma sendikal hak ve serbest toplu pazarlık alanında yaşanan çıkmazların aşılmasına da bağlıdır."**

çevre faktörü çerçevesinde inceleyen ergonomi biliminin bulguları, çalışma ortamının insancıllaştırılmasının önemine işaret etmektedir. Kuşkusuz "çevre" faktörüne işyerinin fiziksel ortamını (gürültü, toz, sıcaklık, nem v.b.) dar anlamda ele almak yerine, bunları da kapsayan geniş bir çerçevede yaklaşımda bulunmak daha yerinde olacaktır. Çünkü işçi, yaşamının işyeri dışında geçen bölümü de ergonomik bakımdan göz ardı edilemeyecek önemdedir.

— Bu bakımdan ergonomi, çalışma ve yaşama koşullarının insancıllaştırılması amacını sağlamaya yönelik bir bilim dalıdır.

çıkmazlar

— Çalışma ve yaşama koşullarının iyileştirilmesi, insan-

cıllaştırılması, ülkede yürütülmekte olan ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel politikalar çerçevesinde ele alınmalıdır. İşçilerin sorunları bir bütündür. İşyeri ortamından kaynaklanan sorunların çözümü bir bakıma sendikal hak ve serbest toplu pazarlık alanında yaşanan çıkmazların aşılmasına bağlıdır.

— Bu alanda ise tek kelimeyle çıkmazlar bulunmaktadır:

— EKONOMİK BAKIMINDAN

- * gelir dağılımı bozulmuştur,
- * işsizlik baskısı vardır,
- * reel ücret aşırıdır.
- * sağlıklı beslenme, eğitim, sağlık koşulu yoktur.

— ÇALIŞMA HAYATI BAKIMINDAN

- * bireysel iş hukuku
- * toplu iş hukuku
- * sosyal güvenlik alanında çıkmazlar vardır.

da bağlıdır.

— Ergonomi konusunda gerek daha önce yapılan ve gerekse bu kongrede tebliğ olarak sunulan verilerle ortaya çıkan bulgular, çalışma yerlerinin insan sağlığına etki eden birçok olumsuz koşulu kapsadığını ortaya koymaktadır.

— Çalışma koşullarının ergonomik kurallara göre düzenlenmesi yerine işçiyi kötü şartlarda çalıştırmak tercih edil-

diği bakımından da aynı durum söz konusu olmakla beraber, "hastalık" çalışma koşulları çerçevesinde değerlendirilmediğinden gerçek durum verilere yansımamaktadır.

— Meslek hastalıkları ve iş kazalarının bir kader olmayıp, sağlıklı çalışma koşullarına sahip bulunmayan işyerlerinden, işverenlerin ve resmi yetkililerin sorumluluklarını yerine getirmemesinden kaynaklanmaktadır.

★ İş kazaları ve meslek hastalıklarını önlemek, çalışanlarla çalışma ortamı arasında uyum sağlamak, ergonomik kurallara uymakla olanaklıdır.

mektedir. Mevcut yapısıyla çalışma koşullarının düzeltilmesi ve iş yaşamının insancillaştırılması kaçınılmaz boyutlardadır.

— Çalışma çevresinin ergonomik ilkelere göre düzenlenmesi gereğine işaret etmişken; Türk Standartları Enstitüsünün hazırladığı sürdürdüğü "Çalışma Sistemlerinin Tasarımında Ergonomik Kurallar" standart tasarısı üzerinde durmak isterim. Mart 1987'de TSE- 5108 sayı ile standarta bağlanmış olan bu kurallar ihtiyari bir uygulama biçimindedir. Bunun zorunlu bir uygulama biçimine dönüştürülmesi, çalışma yaşamının insancillaştırılması bakımından sanırım yararlı olacaktır.

— Çalışma koşullarının olumsuz olmasının en büyük maliyetini ise kuşkusuz işçiler sağlıklarını ve hatta yaşamlarını yitirerek ödemektedirler.

— Bugün Türkiye, meydana gelen iş kazaları bakımından tıpkı gelir dağılımının adaletsiz ve dengesiz olduğu gibi- dünyanın önde gelen ülkeleri arasındadır. Meslek hasta-

— İş kazaları ve meslek hastalıklarını önlemek, çalışma ortamını ve koşullarını tehlikelerden arındırmak, çalışanlarla çalışma ortamı arasında uyum sağlamakla ve çalışma çevresini ergonomik ilkelere göre düzenlemekle olanaklıdır.

— Gerekli önlemler alındığında -ki; bu önlemler kapsamına işçilerin konu ile ilgili eğitimleri de girmektedir. İş Yasamızın 73. maddesine göre söz konusu eğitim ve alınması gereken önlemlerin işveren sorumludur- işçi sağlığı ve iş güvenliği kontrollü bir işleyişe sahip olacaktır. Bu işleyiş içinde işçiler, risklerle dolu işyeri ortamına terk edilmemiş olacaktır.

— Tesbit edilen kötü şartları düzeltmek, kongreye sunulan tebliğlerde de ifade edildiği gibi verimlilik arttırılacak, kaza ve malzeme kaybı azalacaktır. Sağlıklı koşullarda çalışan insanlar da bunun sonucu daha istekli çalışacaktır ve daha verimli olacaktır.

— Kısacası, iş hayatında insan gücünün korunması sadece insancıl bir sorun değil, en-

düstrileşmenin, kalkınmanın da anahtarıdır.

— Çalışma koşullarının ve çevrenin iyileştirilmesine yönelik hizmetlerin, güçlü ve etkili bir iş denetimi ve mevzuatı temelinde yürütülmesi gereği açıktır.

— Üzülerek ifade etmek gerekir ki; ülkemizde etkili bir iş denetimi sisteminden söz edebilmek mümkün değildir. SSK Yasasına bağlı işyerlerine bakıldığında sayılarının 1 milyonun üstünde olduğu görülür. Bildirge alınan işyerlerinde, on kişinin altında işçi çalıştırdığını bildirenler yaklaşık onda dokuzdur. Öte yandan yaygın bir biçimde sigortasız işçi çalıştırıldığı da bilinmektedir.

— Mevcut durum böyle iken, işçi sağlığı ve iş güvenliği açısından iş denetimiyle görevli 125 müfettiş ve 140 müfettiş yardımcısı bulunmaktadır.

— Güçlü ve etkili bir iş denetiminin yanısıra ve aynı zamanda sendikal örgütlenme hakkı ile işçi-işveren katılım haklarının da kullanıldığı sosyal politika önlemleri de gereklidir.

— Çalışma ve yaşama çevresinin iyileştirilmesi için, işin organizasyonu ve kapsamı konusunda yapılacak en önemli değişikliklerden birisi de, işçinin, üretimin her aşamasında yönetime katılmasının sağlanmasıdır. Bu kapsamda, İş Yasasının 76. maddesinin öngördüğü "işçi sağlığı ve iş güvenliği kurulu"nun etkin bir yapıya kavuşturulması sağlanmalıdır.

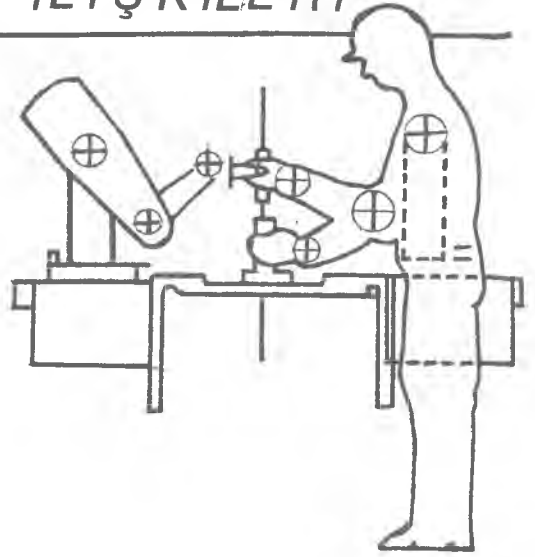
— Böylece görüşlerimi genel bir çerçeve içinde özetlemek durumunda kaldım.

— Sonuç olarak belirtmek isterim ki; sendikal örgütlenme hakkı, özgün toplu pazarlık imkanının sağlandığı sosyal politika önlemleri, sorunların çözüm yolunun ilk adımı olacaktır.

İNSAN-MAKİNE-ÇEVRE İLİŞKİLERİ

ERGONOMİ

- ★ *İşin, insana uyarlanması olarak tanımlanabilen ergonomi, çalışma ve yaşama ortamlarının fiziksel ve psikolojik koşullarının insana uygunluğunu amaçlarken, işin daha rahat ve verimli yapılmasına yardımcı olur.*

İnsanın, psikolojik, biyolojik özelliklerini göz önünde bulundurarak, **İNSAN-MAKİNE-ÇEVRE** uyumunun doğal ve teknolojik kurallarını araştırıp geliştirerek, çalışanların daha az yorularak, daha çok iş yapmasını sağlayan **ERGONOMİ**, iş kazası ve meslek hastalıklarını en alt düzeylere indirerek, verimliliği arttırmayı amaçlayan bir bilim dalıdır.

ERGONOMİ kelimesi eski Yunancadan gelir. **ERGON** (iş, kurgu) ve **NOMOS** (kuram, bilim) kelimelerinin birleştirilmesiyle ortaya çıkan ve yaklaşık olarak çalışma kuralları veya çalışma bilimi anlamına gelen bir kelimedir.

Ergonomi, pek yeni bir bilim olmamakla beraber, temel bilimler arasındaki sınırları kaldıran, iş biliminin fizyolojik ve psikolojik gelişim çizgisini birlikte değerlendirmesi açısından oldukça yeni bir bilim dalıdır.

İşin insana uyarlanması

olarak tanımlanabilen ergonomi, çalışma ve yaşama ortamlarının fiziksel ve psikolojik koşullarının insana uygunluğunu amaçlarken, işin daha rahat ve verimli yapılmasına yardımcı olur.

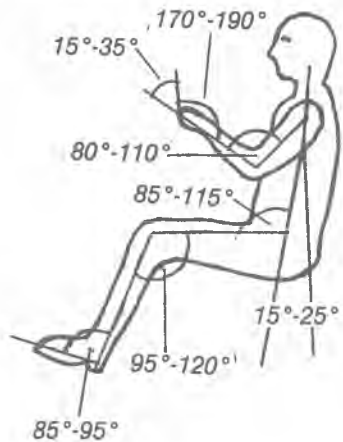
ERGONOMİNİN ÖNEMİ VE İŞÇİ SAĞLIĞINDAKİ YERİ

Çalışma hayatında insanın sağlık ve güvenlik içinde çalışmalarını sürdürebilmesi, ölçülü iş yükü ile yeterli enerji ihtiyacının karşılanması, işyeri ortamının ve çevre koşullarının kontrolü, iyileştirilmesi ve iş stresinin azaltılması yoluyla üretimde verimliliğin sağlanması, günümüzde ergonomi kurallarının uygulanması ile sağlanabiliyor.

Emekli İş Güvenliği Müfettişi Dr. **ŞÜLE ILICAK**; bilimsel ve teknolojik gelişmelerin sonucu olan sanayileşmenin insanlığa yarar sağlamayı amaç edinmekle birlikte pek çok olumsuzlukları da beraberinde getirdiğini belirterek şunları söylüyor:

“Sanayileşme ile daha iyi şartlarda yaşamayı tasarlayan insan, yine sanayileşmenin sonucu ortaya çıkan türlü sağlık risklerinin altında bulunmaktadır. Aslında bütün bu gelişme-

AÇISAL RAHATLIK DERECELERİ

leri planlayan, meydana getiren, zeka ve yaratıcılığıyla insan olmakla birlikte, organizmasının işleyiş prensipleri, fizyolojik özellikleri, davranış ve koordinasyon yeteneği, çevreden gelen yorucu ve yıpratıcı etkilere karşı dayanıklılığı da yine kendisi tarafından incelenerek, çalışma koşul, çevre ve şekilleri birtakım kurallara bağlanmaktadır.”

ERGONOMİNİN UYGULAMADAKİ YERİ

Dünyadaki iş kazaları istatistiklerini incelediğimizde, ülke sıralamasında en başlarda olduğumuzu görüyoruz. Ülkemizdeki istatistiklere göre de işe yeni girenler, deneyimli işçilerden daha fazla iş kazası yapıyor. Çalışma saatleri başında rastlanan iş kazaları ise çoğunluğu oluşturuyor. Bir başka sonuç da küçük işyerlerinde büyüklere oranla daha fazla iş kazası olması.

Bu sonuçlar işçilerin dikkatsizliği, umursamazlığı gibi nedenlerle açıklanamaz. Yeni işe giren işçilerin daha çok iş kazasına uğraması, işe uygun işçi seçilmemesi ve işçiye yeterli eğitim verilmemesiyle; çalışma saatlerinin başındaki iş kazaları, makinelerin koruyucu parçalarının olmaması veya işçilerin eğitimsizlik nedeniyle koruyucuları kullanmamasıyla açıklanabilir. Küçük işyerlerinde daha çok iş kazası olması ise çalışma koşullarının büyük işyerlerinden daha kötü olmasına bağlıdır.

İşçinin iş kazasına uğraması ve üretkenliğinin düşük olması yalnızca çalışma koşullarıyla bağıntılı olmayıp,

ERGONOMİ'nin TARİHÇESİ

Ergonomi konusunda ilk bilimsel çalışmalar Frederick W. Taylor'la başlar. 1856 yılında Taylor, ABD'de çalıştığı fabrikasının verimini artırmak için incelemeler yapmış ve bazı kurallar geliştirmiş.

Taylor, işgücünün verimini artırmak için işçinin kullandığı araç ve gereçte birtakım değişiklikler tasarlamış, iş etütleri yapmış, işe uygun işçi seçmenin, işçiyi iş başında eğitmenin, verimli işçiye daha çok ücret vermenin yararları üzerinde durmuş.

Daha sonraları, 1910 yıllarında mühendis Fran B. Gilbreth ve psikolog karısı Lillian Gilbreth'in hareket analizleri konusunda çalışmaları olmuş. Gilbreth ailesi ergonominin kurucusu olarak tanınırlar.

Ergonomi alanında en önemli çalışmalar İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra başlar. Başta ABD ve İngiltere olmak üzere başlayan çalışmalarda, insan özellikleri, yetenek ve davranışları konusunda önemli araştırmalar yapılır.

Çeşitli ülkelerde yapılan çalışmaların dağınık olması güçlüklerle neden olduğundan, 1949 yılında F.K.H. Murrell'in başkanlığında Oxford toplantısı yapılır. Bu toplantıda ilk kez

“Ergonomi” sözcüğü ortaya atılarak kabul edilir ve köklü bir örgütlenme kararı alınır.

İngiltere'de Ergonomics Research Council adıyla çalışmaya başlayan kuruluş, 1961 yılında Stockholm'de yapılan toplantıda International Ergonomics Society'ye dönüşür.

Ergonomi konusunda ilk çalışmalar, insan faktörüne yeterince eğilinmediği, çalışanların psikolojik yönü göz ardı edildiği için salt ekonomik kökenli olmuştur. İnsana makine gözüyle bakılarak daha çok üretim yapabilmesi için kafa yorulmuş, insanın verimini arttırmak, makine temposuna uyumunu sağlamak, daha fazla üretim, daha çok kâr için insan özellikleri ve yetenekleri üzerinde araştırmalar yapılmıştır.

Daha sonraları bu görüşün yanlış olduğu, insanın iş görme gücünün sınırlı olduğu, belli bir sürede belli bir işi gerçekleştirebileceği ve gücünün üstünde çalıştırılan insanın yorularak kazalara neden olacağı, insan sağlığı ve mutluluğu pahasına üretim artışının sağlanamayacağı yolundaki görüşler ağırlık kazanmış ve ergonomik çalışmalar hümanist yönde gelişerek bugünkü görünümünü kazanmıştır.

aldığı ücretle de yakından ilgili olduğundan, çalışanların sorunları bir bütündür. Ayrıca işçi ve işveren çıkarları da bu noktada özdeşleşmektedir.

Sendikalar daha önceleri

salt çalışanların ekonomik sorunlarına çözümler ararken, bugün bu yetersiz kalıyor, toplu sözleşmelerin tartışma odak noktalarına ücret artışlarının yanı sıra, çalışanların

YAŞAMI KOLAY- LAŞTIRMAK

Sinan VARGİ
TÜRK-İŞ Kooperatif Uzmanı

E vden taşınma telaşı içindeydiler. Katlanabilir, denklenebilir eşyaların toplanması sorun yaratmadı ama evin reisi buzdolabı, çamaşır makinesi, televizyon ve fırının taşınması işini kara kara düşünüyordu. Çünkü yıllar önce alınmış bu eşyaların ambalajları çoktan atılmıştı.

Fırını taşımak isteyen hamallar, cam kapağın tutamacından kaldırmak istemişler, kapak ellerinde kalmıştı. Çamaşır makinesinin altından tutmaya çalışınca birinin eli kesilmişti. Ev sahibinin kendisinin taşımayı üstlendiği televizyon ise merdivenlerden inerken az daha elinden kayıp parampaşa oluyordu. Ya buzdolabı... Taşıyıcılardan biri dolabın arkasındaki tel koruyuculardan tutmaya kalkınca bir bölümü kırılmış, Merdivenlerden indirilirken açılan kapak duvara vurunca emayesi mahvolmuştu.

Kısacası taşınmanın bu bölümü bir felaketti.

İlkin, taşınırken herkes bu derdi çekiyor diye düşünen ev sahibinin aklına giderek "Biz bu sıkıntıyı niçin çekiyoruz?.." diye bir soru takıldı.

Niçin bu eşyalar üretilirken taşınması için bir çıkıntı, taşıma askısı takma yeri veya bir tutamaç düşünülmemişti.

Dayanıklılığı övülen, kuru reklamlarla satılan bu cihazların karşısında, taşıma kolaylığı ve hafifliğiyle övülenler daha kolay satılmaz mıydı?

Ambalajından çıktıktan sonra hiçbirinin üzerinde en ufak bir tutamaç yeri olmaması çok gariptir. Bu eksikliği şiddetle hissetmemize rağmen, hiç düşünmemişizdir. Diğer üretici firmalarla rekabet edebilmek, maliyet yükseltici en küçük ayrıntıdan kaçmak amacıyla tüketicinin zarar görmesine, en azından sıkıntı çekmesine göz yuman firmalar, bu konu üzerinde durmalı ve TSE de gerekli önlemleri almalıdır.

Tüketiciler bu konuda nekadardı çaresizler...

Ya özürlü tüketiciler?..

Yabancı ülkelerde özürölüler için özel eşyalar üretilmekte, sergiler açılıp konferanslar düzenlenmektedir. Değil özürölüler, özürsüzlerin dahi kullanabileceği eşyaların üretilmediği ülkemizde, başta hükümet olmak üzere özürölülerin sorunlarıyla uğraşan dernek ve kuruluşlara büyük görevler düşmektedir.

Yaşamayı ve çalışmayı kolaylaştırmayı amaçlayan, insanın makine ve çevreyle uyumunu sağlayan bu önemli bilim dalının adı "ERGONOMİ"dir.

Bizler de yaşantımızda ergonomiye daha geniş yer vermeliyiz.

(Baştarafı 16. Sayfada)

lığa bakarak memleketimizde mesleki sağrlık Almanya'dan 300 defa azdır diyebilir ve buna inanabilir miyiz? İşyerlerinde gürültü ile ilgilenebilecek bir sağlık hizmeti verildiğinde bu sayı Almanya'dakini kat kat aşacaktır. Nitekim, evvelce yaptığımız bir araştırmada, gürültülü bir işyerimizdeki işçilerin hemen hepsi işitme yeteneklerini belirli bir ölçüde kaybetmiş, fakat bu durum teşhis edilip

mek lazım. Çünkü sağlık düzeyini gösteren en iyi ölçüt, işçi sağlığını verecek örgüt ve bu örgütün verdiği hizmetin niteliğidir.

Memleketimizde işçi sağlığı ilgilidir: İş kazaları sıklık oranı, iş kazaları ağırlık oranı, meslek hastalıkları oranı gibi. Bir kısmı, çalışanların ortalama hayat süresi, devamsızlık oranı, genel sağlık durumları, sağlık hizmetlerinin niteliği gibi, çalışanların sosyo-ekonomik du-

nin düşüklüğü hemen ortaya çıkar.

İşçi sağlığı için bir başka ölçüt olarak meslek hastalıklarını da ele alabiliriz. Mesela istatistiklerde 1986 yılında 542 meslek hastalığı olduğu görülmüyor. Halk sağlığı ile uğraşanların kabul edecekleri bir konu şu: Bir memleket istatistiklerinde bazı hastalıklar, örneğin meslek hastalıkları, beklenen ve tahmin edilenin çok altında gösteriliyorsa, ya istatistikler yanlıştır ya da bu hastalıkları teşhis edecek, tedavi edecek bir sağlık hizmeti verilememektedir. Bir başka deyişle bir memlekette meslek hastalıkları istatistiklerde tahmin edilenden daha az gösteriliyorsa, ya istatistikler yanlıştır ya da bu hastalıkları teşhis edecek, tedavi edecek bir sağlık hizmeti verilememektedir. Bir başka deyişle bir memlekette meslek hastalıkları istatistiklerde tahmin edilenden daha az gösteriliyorsa, bunun anlamı o ülkede işçi sağlığı hizmetlerinin düşüklüğüdür. Memleketimizde olduğu gibi. Bir misal verelim: Memleketimizde gürültü problemi sonucu sağır olanların sayısı Almanya'dakinden 300 defa azdır. Hem de, işyerlerimizde gürültüyü önleyecek önlemler örgütü ve bundan beklenen hizmet, yalnızca kanun ve tüzüklerde kalmakta, uygulamaya konulamamaktadır. Tıpkı itfaiye teşkilatı kurmadan yangın söndürme hortumlarının normlarını belirlemek gibi. Örgüt ve hizmetin olmadığı bir yerdeki durum ise kendiliğinden oluşmaz. Aşçı ve mutfak olmayan bir lokantada yemek kalitesi nasıl olursa, işçi sağlığı örgütü olmayan bir memlekette sağlık düzeyi o kadar olur.

Bunların nedenlerini ve önlemlerini bir başka yazıda inceleyeceğiz.

★ Yurdumuzda her iş günü 503, her saat 21 işçimiz iş kazası geçirmekte ve her iş günü ortalama 4-5 işçimiz ölmektedir.

SSK istatistiklerinde gösterilememiştir.

İşçi sağlığı düzeyini belirleyen ölçütlerden en çarpıcısını İngilizler 1850 yılından beri uyguluyor ve yayımlarlar. Bu, her hastalığın sebep olduğu ölümlerin İngiliz toplumunun hangi kesimlerinde az veya fazla olduğunu gösteren "standartlaştırılmış ölüm oranlarıdır". Mesela bunlara bakarak veremden ileri gelen ölümlerin kömür işçilerinde, mide ülserinin ve kanserinin vassıfız işçilerde, sirozun lokanta ve otel işçilerinde daha sık olduğu anlaşılır. Hemen her hastalığa ait olan bu ölçütler sağlıkla ilgili görevlilere yön verir.

Ülkemizde bu tip istatistikler yapılmadığı için çalışanların sağlığı hakkında çok değerli bir bilgiyi temin edememekteyiz.

Aslında, memleketimizde işçi sağlığı düzeyini belirlemek için bu kadar geniş araştırmalara gerek var mı diye düşün-

rumları ile de ilgilidir.

Ülkemizde bu tip istatistik veriler hem az ve hem yetersizdir. Elimizde tek kaynak yalnızca Sosyal Sigortalar Kurumunun yayımladığı istatistik yıllığıdır. Ancak, ekonomik olarak aktif nüfusumuz 20 milyon civarında olmasına rağmen, SSK'ya kayıtlı olanlar 2,5 milyon kadardır ve SSK istatistikleri yalnız bu 2,5 milyona aittir. Geri kalan geniş kitle hakkında herhangi bir bilgimiz yoktur. SSK istatistiklerinden iş kazaları, meslek hastalıkları hakkındaki veriler, eksik de olsa, sağlanabilmektedir. Mesela SSK'nın 1986 yıllığını açınca 1 yılda 150.821 işçinin, yani her 6 işçiden birinin iş kazası geçirdiği ve 1321 kazalının öldüğü görülmüyor. Bu adetlere bir başka yönden bakarsak: Her iş günü 503, her saat 21 iş kazası olduğunu anlıyoruz. Her iş günü ortalama 4-5 işçi kaza sonucu ölmektedir. Şu halde sağlık ölçütü olarak iş kazası sıklığını ve ölüm oranlarını ele alırsak, işçi sağlığı ve güvenliği düzeyi-

GELİŞTİRİLEMEYEN ALAN:

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği

Prof.Dr. Turhan AKBULUT

TÜRK-İŞ Aile Planlaması Proje Müdürü

Günümüz Türkiyesinde çalışanların çeşitli sorunları ekonomiden istihdama, sosyal güvenlikle eğitime, sendikal özgürlükten iş yasalarına kadar çok geniş bir yelpaze oluşturuyor. Bunlar arasında üzerinde yeterince durulmayan önemli bir konu, İşçi Sağlığı'dır.

İşçi sağlığı, günlük hayatımızda, her iş kazasından, her meslek hastalığından sonra ah vah edilen, gazete haberlerine geçen, kısa bir süre sonra da unutulmuş ve yeni bir olayla tekrar ortaya getirilen bir konu.

Gelişmiş sanayi memleketlerindeki işçi sağlığının çok çok gerisinde kalan, hayati sonuçlarını hergün gördüğümüz önemli bir konu. Belki de, ülke-

bir bakışla işçi sağlığı seviyemizi ortaya koyabilir miyiz?

Toplumların çeşitli niteliklerinin durumunu belirten ölçütler vardır: nasıl ekonomik durum deyince hemen milli gelirden kişi başına düşen pay veya enflasyon hızı veya bütçe açığı akla geliyorsa, nasıl eğitim deyince okur-yazar nisbeti, okullaşma oranı belirtiliyorsa, nasıl istihdam denilince işsizlik oranı ileri sürülüyorsa, sağlık denilince de bazı kriterler ele alınır ve bir ülkenin sağlık durumu kesin bir şekilde ortaya konulur.

Bir memleketin genel sağlık durumunu gösteren bu ölçütleri, hemen hemen, herkes sık sık,

minin yapılamadığıdır. Bir başka ölçüt ortalama hayat süresidir (yeni doğan bir çocuğun ortalama kaç senelik ömrü olduğu) Bu ortalama ömür süresi o ülkede sağlık düzeyini gösterir.

Bunun gibi, işçi sağlığının seviyesini de belirtir bazı ölçütler vardır. Bunlar ortaya konulunca kişisel değerlendirmeler kalkar, yerine objektif, dürüst ve tartışılmayacak açıklıkta bir durum gelir. Bu objektif kriterler neler olabilir?

Bunların bir kısmı çalışma koşulları ile doğrudan doğruya olmadığı halde. Şu halde SSK'nın 1986 yılı istatistiklerinde gösterilen 54 mesleki sağır-

★ **İşçi sağlığı iş güvenliği, hayati sonuçlarını hergün gördüğümüz, belki de ülkemizin genel sağlık seviyesi ve politikası içinde en ihmal edilmiş bir konu.**

mizin genel sağlık seviyesi ve politikası içinde en ihmal edilmiş bir konu.

İşçi Sağlığının bu olumsuz düzeyinin nedenleri var. Bu nedenleri ve alınması gereken önlemleri bir başka yazıya bırakarak, objektif ve tarafsız

günlük gazetelerde görür. Mesele bebek ölüm hızı: 1 yaşından küçük bebeklerin o yıl doğan canlı bebeklere oranı yüksekse, bunun anlamı o memlekette veya o yörede sağlık hizmetlerinin yeterli olmadığı, çevre koşullarının kötü olduğu, sağlık eğiti-

(Devamı 15. Sayfada)

YAYINLADI:

**MALİYE VE GÜMRÜK
BAKANI, KAMUOYUNU
YANILTMA ÇABASINDADIR**

HALK, DÖRT YILDIR ENFLASYON ARTI 10 PUAN FORMÜLÜ İLE SOYULUYOR

deli çıkar arayışları içinde bu tarihe kadar ANAP iktidarı ile birlikte engelleyenlerin ortaya konan istekler karşısında bugün toplu iş sözleşmelerine sığınmaya kalkışmaları, aşınmayı kısmen olsun giderme girişimlerinin toplu sözleşme düzeni ile bağdaşmayacağı sorunları aynı bir sorumsuzluk örneğidir. Kaldı ki sorun son beş yılda en az yüzde 50 aşımın gerçek ücretlerin geçici önlemlerle giderilmesini aşmaktadır. Sorun, iktisaden güçsüz kesimlerin daha ne kadar süre ile iktisaden güçlülere beslemeye devam edeceği sorunudur. Gelir dağılımındaki adaletsizlik, uçurum sorunudur. Toplu iş sözleşmeleri de gelir dağılımında yaşanan faciayı düzelterek yegane araç değildir.

TÜM İLGİLİLER ACİL VE RADİKAL İYİLEŞTİRME ÖNLEMLERİNDE BİRLEŞMELİ

Yapılmak gereken, serbest toplu pazarlık ilişkilerine dayalı bir toplu sözleşme düzeni yanında, sürekli bir uygulama haline dönüştürülen zamların ezdiği iktisaden güçsüz durumdaki halk sağlığına nefes aldıracak vergi, faiz, para-kredi politikası, savurganlık önlenmesi, üretimin artırılması gibi ekonomik araçlarla bu vahim gelişti durdurmaktır.

TURK-İŞ Yönetim Kurulu bu çerçevede başta Hükümet olmak üzere işverimleri ve ilgili tüm çevreleri öncelikle acil ve radikal önlemlerle son zamlarla ağır kayıplara uğrayan halk kesimlerinin, tüm ücretlilerin kayıplarını karşılayacak bir uygulamaya davet etmektedir.

YARIN ÇOK GEÇ OLABİLİR

Bunu erteleyenler, Türkiye'nin çok ağır bir sosyal bunalımın eşiğinde olduğunu görmeyenler, bunun faturasını önce kendilerinin ödeyeceğini bilmelidirler

Türkiye adım adım işçiye verdiğiinden daha fazlasını alamayacağı bir noktaya gelmektedir. Bu uyarının vakit geçmeden dikkate alınması gerekmektedir. 99

**TÜRK-İŞ
YÖNETİM KURULU**

EMİN KUL BAŞKANLIĞINDAKİ SENDİKACILAR ÜLKEMİZDEKİ TOPLU SÖZLEŞME DÜZENİNİ ANLATTILAR

İsviçre'nin Cenevre kentinde düzenlenen, "Piyasa Ekonomisine Sahip Sanayileşmiş Ülkelerde Toplu Pazarlık" konulu sempozyum'a, TÜRK-İŞ 9 kişilik bir heyetle katıldı.

Genel Sekreter Emin KUL Başkanlığındaki TÜRK-İŞ Hey'etinde, Türk Harb-İş Sendikası Genel Başkan Vekili Çetin SOYAK, Türkiye Maden-İş Sendikası Genel Sekreteri Ekrem SAMİ, Genel Maden-İş Sendikası Genel Sekreteri Bahattin GEZER, TÜRK-İŞ Disiplin Kurulu Başkanı Rafet KOYLAN, Petrol-İş Sendikası Genel Mali Sekreteri Tekin AKIN, Demiryol-İş Sendikası Genel Mali Sekreteri Kazım GÖZÜM, Basisen Genel Mali Sekreteri Mustafa KETENCİ ve TÜRK-İŞ Dış İlişkiler Dairesi Müdür Yardımcısı Derviş ALBAYRAK yer aldı.

2-6 Kasım 1987 tarihleri arasında düzenlenen seminerin açılış konuşmasını yapan ILO Endüstriyel İlişkiler ve Çalışma Dairesi Direktörü Alan GLADSTONE, dünya ekonomisinin genel bir tablosunu çizdikten sonra, özellikle yeni teknolojilerin işçi ve işveren kesiminde ortaya çıkardığı sorunlar üzerinde durdu.

Toplantıda daha sonra konuşan ILO Genel Direktör Yardımcısı Bertil BOLIN, ILO'nun kuruluşundan bugüne kadarki konumu ve bundan sonra da değişen dünyamızda, üzerine düşenleri sosyal barış ve özgürlük içinde nasıl üstleneceğini ayrıntılı bir şekilde ortaya koydu.

TÜRK-İŞ'İN GÖRÜŞÜ

Sempozyuma TÜRK-İŞ'in görüşü sunulurken, özellikle ülkemizdeki işçi hak ve özgürlükleri ile bu konudaki engel-

lerle ilgili bilgi verildi.

TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Emin KUL ve heyet üyeleri tarafından belirlenerek, Konfederasyonumuz dış ilişkiler Müdür Yardımcısı Derviş ALBAYRAK tarafından özetlenen ve sunulan TÜRK-İŞ'in bu konudaki görüşleri ise şöyle:

"Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 87 ve 98 sayılı sözleşmeleri açısından ülkemizdeki sendikal hak ve özgürlüklerle, serbest toplu pazarlık düzeni konusunda, örgütün, yani ILO'nun resmi belgelerinde yer almış bulunan olumsuzluklar ve bu belgelerle geçirilmiş şikayetlerimiz mevcuttur ve devam etmektedir.

Bir kısmı ülkemizin 1982 tarihli Anayasasından, diğer bir kısmı ise, bu Anayasa'ya göre çıkarılan "Sendikalar Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasaları"ndan kaynak-

lanan düzenlemeler, sendikal hak ve özgürlükler ile serbest toplu pazarlık hakkını önemli ölçüde müdahale ve sınırlama altına almıştır" denerek bu konularda örnekler verilirken:

"Sendikal hak ve özgürlükler önündeki kısıtlamaları özetlemek gerekirse;

- Ülkemizde çalışanların büyük kısmı (memurlar) sendika kurmak ve sendikalara üye olmak hakkından mahrumdur.

- Sendikaların tüzükleri, ancak hükümet organlarının incelemesi ve onaylamasıyla yürürlüğe girebilmektedir.

- Sendikaların gelir ve giderleri ile faaliyetleri, siyasi otoritenin emrinde olan idari makamların takdirine bağlı olarak her yıl Maliye, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıklarının denetimine tabi tutulmaktadır.

SİYASET YASAĞI

- Sendikalar, genel siyaset yasağına tabi tutulmuştur.

- Sendikaların uluslararası üst kuruluşlara üye olabilmeleri hükümetçe verilecek izne tabi tutulmuştur.

Serbest toplu pazarlık hakkı ve özgürlüğü önündeki kısıtlamaların özeti ise şöyledir:

- Serbest toplu pazarlık sisteminin en önemli bir yapıtım gücü olan grev hakkı, iş-

kollarının büyük bir kısmında yasaklanmıştır. Grev yasağı kapsamına giren işkollarındaki toplu sözleşme görüşmeleri sonucundaki uyuşmazlıkların YHK eliyle kesin karara bağlanması, yasal zorunluluk olarak getirilmiştir.

- Grev yapılan işyerlerinde üretim yapmak, üretimi yapmış stokları dışarı çıkartmak, çırak olarak çalışanların ve çırakları yetiştirenlerin üretim yapması, grev mahalline üretimle ilgili her türlü girdinin getirilmesi serbest bırakılmıştır.

- Buna karşın, grev konusunda propaganda yapmak, iki grev gözcüsü dışında grev mahallinde işçi bulundurmamak yasaklanmıştır." belirlemeleri yapılmıştır.

EKONOMİK SORUNLAR

Cenevre'deki bu toplantı sırasında, ekonomik konulara ilişkin gelişmelerin kısa bir özeti de yapılarak özetle şu konular üzerinde durularak örnekler verilmiştir.

- "1980'den bu yana, enflasyon oranı (yıllık ortalama) % 45 düzeyinde kalmıştır.

- 1980 yılından bu yana, işçilerin satın alma gücü, % 50 düşmüştür.

- İşsizlik, büyük boyutlara varmıştır. İşçi çıkarmaları yaygınlaşmıştır. İşsizlik sigortası yoktur.

- Üretim değeri içinde işçilik payı, 1980'den beri % 20'den % 7'ye inmiştir. Ücret gelirlerinin milli gelirden aldıkları pay, aynı dönem içinde % 33'ten % 17'ye düşmüştür."

TÜRK-İŞ görüşünün son bölümünde ise; birinci planda kısıtlanmış sendikal hak ve özgürlüklerin yeniden elde edilmesi için sendikal mücadelenin devam ettiğine ve başarıya ulaşması için de, uluslararası düzeyde dayanışmaya önem verilmesinin gereğine işaret edilmiştir.

DSP GENEL BAŞKANI ECEVİT TÜRK-İŞ'i ZİYARET ETTİ

DSP Genel Başkanı Bülent Ecevit, 15 Aralık Salı günü Türk-İş Genel Merkezini ziyaret etti.

Bu ziyareti sırasında Genel Başkan Şevket Yılmaz ve Türk-İş Yönetim Kurulu üyeleriyle görüşen Bülent Ecevit, basın mensuplarının bir sorusuna cevaben şunları söyledi:

"Sayın Türk-İş Genel Başkanı ve yöneticilerine yaptığım bu ziyaret, tamamen bir nezaket ziyaretidir. Kendileri, ben genel başkan seçildiğim zaman kutlamaya gelmişlerdi. Ancak,

yoğun seçim çalışmaları ve gezilerim dolayısıyla iadeyi ziyarette gecikmiştim. Bugün, bu görevimi yerine getirmiş oldum. Görüşmemizde özel bir gündem maddesi bulunmamasıyla beraber, tabii ki, önemli işçi ve sendika sorunları konusunda da görüş alış verişinde bulunduk."

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz da, "Sayın Ecevit'in bu ziyaretinden memnunluk duyduklarını ve bir nezaket ziyareti çerçevesinde çeşitli konulara değindiklerini" söyledi.

ÜRDÜN İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU Genel Sekreteri JADALLAH TÜRK-İŞ'i ziyaret etti

ÜRDÜN İşçi Sendikaları Konfederasyonu Gen. Sek. Muhammed Jadallah, 4 Aralık'ta TÜRK-İŞ Genel Merkezi'ni ziyaret ederek, Genel Başkan Şevket Yılmaz ve Yönetim Kurulu Üyeleriyle görüştü.

Arap ülkeleriyle olan sendikal ilişkilerin geliştirilmesinin konu edildiği toplantıda Muhammed Jadallah, 1986 Ağustos'unda da TÜRK-İŞ'i ziyaret ettiğini belirterek, "Çeşitli sendikal konularda TÜRK-İŞ'le işbirliği yapmak ve ilişkilerimizi daha da geliştirmek arzusundayız" dedi.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı ŞEVKET YILMAZ

Haftaya Bakış Dergisi'nin sorularını cevapladı:

“ÖZAL’IN MUTLU BİR AZINLIĞI TEMSİL ETTİĞİ NE KADAR DOĞRU İSE, SENDİKALARIN İŞÇİLERİ TEMSİL ETMEDİĞİ İDDİASI DA O KADAR YANLIŞTIR...”

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ, Haftaya Bakış Dergisi'nin çeşitli konulardaki sorularını cevapladı.

“Başbakan’ın, işçi sendikaları işçileri temsil etmiyor görüşü karşısında ne diyorsunuz?..” sorusuna, böylesi bir görüşü Türkiye’de Özal’dan başka hiç kimsenin

ileri süremeyeceği cevabını veren Şevket YILMAZ, bu konuda “Başbakan’ın, işçi, memur, emekli, dul ve yetimden oluşan dar gelirli kitleyi değil de mutlu bir azınlığı temsil ettiği ne kadar doğru ise, sendikaların işçileri temsil etmediği iddiası da o kadar yanlıştır” dedi.

Yılmaz, soruları şöyle cevapladı:

☐ Seçimlerden hemen sonra gündeme gelen Türk-İş olağanüstü genel kurul girişimlerini neye bağlıyorsunuz?

☐ Bu konuda ciddi bir girişim yoktur. Türk-İş’e aidatını bile ödemeyen bir sendikaların yönetim kurulu oturmuş, basında kendilerinden bahsettirmenin yolu olarak beni suçlayan, olağanüstü genel kurul çağrısı yapılan bir bildiri yayınlamıştır.

Ben ve çalışma arkadaşlarım, olağanüstü genel kurulun şartları oluştuğunda, hiç kuşkusuz çağrısı yapacak kadar dürüst ve sorumlu davranırız.

☐ Başbakanın işçi sendikalarının işçileri temsil etmediği görüşüne ne diyorsunuz?

☐ Böylesine bir görüşü Türkiye’de Başbakan Özal’dan başka hiç kimse ileriye süremez.

Dayanaksız iddialar geçerli olursa, kurulacak hükümetin milletin

çoğunluğunu temsil etmediği görüşleri de gündeme gelir.

Başbakanın, işçi, memur, emekli, dul ve yetimlerden oluşan dar gelirli kitleyi değil de, mutlu bir azınlığı temsil ettiği ne kadar doğru ise, sendikaların işçileri temsil etmediği iddiası o kadar yanlıştır.

☐ Hükümetin, Türk-İş’te kendisine yakın bir yönetimin bulunması isteği gerçekleşebilir mi, nasıl, sonuçları neler olur?

☐ Siyasal iktidar, kendi dümen suyunda bir Türk-İş yönetiminin hayalini kurabilir.

Hattâ, fevkalade küçük oranda da olsa, sendikalar içinde kendisine yandaşlar da bulabilir.

Sayın Özal’ın, bir Başbakana yakışmayan tarzda, “Şevket Yılmaz’ı süründüreceğim” diyebilmesi, nasıl bir özlem içinde bulunduğunu göstermeye yeterlidir.

**ÖZAL’IN
BAŞBAKANA
YAKIŞMAYACAK
TARZDA**

**“ŞEVKET YILMAZ’I
SÜRÜNDÜRECEĞİM”**

**DEMESİ, NASIL BİR
ÖZLEM İÇİNDE
BULUNDUĞUNU
GÖSTERMEYE
YETERLİDİR.**

Ancak, bütün bu hesaplar Türk-İş'in geleneksel yapısından zerre kadar itibar görmez.

Türk-İş yönetimi değişirse, salt hizmet yarışı ve demokratik yollar-
dan, hiçbir dış etki ve baskı söz-
konusu olmadan değişir.

Hangi yönetim gelirse gelsin, işçi haklarına karşı politikası değiş-
mediği takdirde bu siyasal iktidar-
la mücadele eder.

☐ Hükümetle bağlarınızı kopar-
dığınız için yapılan eleştirilere ne
diyorsunuz?

☐ Biz, durup dururken Hükümet-
le bağlarımızı koparmadık. Özal
Hükümeti kurulduktan sonra üç
zire toplantısı yaptık.

Her zirve toplantısı sonrası, so-
runların çözümü yerine yeni yeni
sorunlar çıkarıldı.

O tarihlerde de "yeter artık, di-
yalog politikanız uzun sürdü" di-
ye eleştirildik. Yönetim ve
Başkanlar Kurulumuzun oybirli-
ğiyle aldığı eylem programları
gündeme geldi. Bunlar da eksiksiz
uygulandı.

Yasaksız bir demokrasi için açıl-
an kampanya başarı ile tamam-
landı. İşçi hak ve özgürlüklerine
karşı takındığı tavır nedeniyle, Sayın
Özal Hükümetine teşekkür mü
etmemiz gerekirdi?

☐ Hükümetle diyalog arayışı
içinde olacak mısınız?

☐ Hükümet programına bakaca-
ğız. Demokrasinin temel şartı di-
yalogdur. Şayet, işçi hakları
bakımından yaklaşım görebilsek,
oyalayıcı olmayan samimi çözüm
arayışını Hükümet kanadında gö-
rürsek, elbette görüşmemiz müm-
kündür.

☐ ANAP'ın iktidar partisi olarak
çıkması, seçim öncesi yürüttüğü-
müz aleyhte kampanyanın başa-
rısızlığı olarak yorumlanabilir
mi?

☐ Kesinlikle hayır.

ANAP'LI PARLAMENTERLER TÜRK-İŞ'İ ZİYARET ETTİ

ANAP Genel Başkan Yardımcısı **Fahrettin Kurt**, ANAP Millet-
vekilleri **Alpaslan Pehlivanlı** ve **Aydın Arvas** ile birlikte, TÜRK-
İŞ Genel Merkezine gelerek Genel Başkan **Şevket Yılmaz** ve Yö-
netim Kurulu üyeleriyle görüştüler.

14 Aralık'ta yapılan görüşmede, işçi sorunlarının çözümünün
kurulacak olumlu diyaloglarla mümkün olabileceğini belirten **Fah-
rettin Kurt**, "Milletimizin oylarıyla tekrar iktidara geldik. İşçi-
lerle ve çalışma hayatıyla ilgili sorunları çözecek tek parti,
ANAP'tır" dedi.

Görüşmeden sonra gazetecilerin sorduğu "Bu görüşme, TÜRK-
İŞ ile hükümet arasında kurulacak bir diyalog olarak değeri-
lendirilebilir mi?" sorusunu, **Şevket Yılmaz**, "Elbette diyalog kurul-
masından yanayız. Hele bir hükümet kurulsun, bu işin değeri-
dirmesini ondan sonra yapalım" şeklinde cevaplandırdı.

Önce şunu hatırlatayım. Geçen
sene yapılan ara seçimlerde, se-
çim yapılacak illerde zamanın da
elverdiği ölçüde işçilerle basın top-
lantıları düzenledim. Yapılan hak-
sızlıkları anlattım.

Manisa, Samsun ve Zongul-
dak'ta düzenlediğim bu toplantı-
lardan sonra, bu üç ilde de ANAP
ara seçimi kaybetti.

İzmir mitingimizin etkileri de İz-
mir seçimini siyasal iktidarın kay-
betmesine yol açtı. Madem
sendikalar işçiyi temsil etmiyor,
Başbakan neden öfke içinde beni
süründürmekten söz ediyor?

29 Kasım seçimlerinde ANAP
yüzde 36 civarında oy alırken,
kendisine karşı oyların yüzde
64'dür.

Hangi verilere dayanılarak işçi
oylarının bu azınlık tarafta olduğu
iddiası ortaya atılıyor, anlamak
gerçekten zordur.

Türk-İş'in bu konuda eleştiril-
mesi büyük bir insafsızlıktır. Bir
bakıma da, siyasal iktidardan kur-
tulabilmenin tek çaresi olarak
Türk-İş'in görülmesi da in-
sana mutluluk veriyor.

☐ Zamlar karşısında nasıl bir
mücadele programı yürüte-
ceksiniz?

☐ Türk-İş Yönetim Kurulu olarak
insafsızca yapılan son zamlar kar-
şısında, Devletin sosyal niteliğinin
zedelendiğini, Sayın Cumhurbaş-
kanımızın Anayasa ya sahip çık-
ması nedeniyle, bu ilkenin
zedelenmesi karşısında sessiz kal-
maması gerektiğini açıkladı. Hü-
kümet programı sonrasında
Başkanlar Kurulumuz toplantıya
çağrılacaktır. Ek zam da dahil, bü-
tün konular gündeme gelecektir.

132 gün sonra

MİGROS'TA ANLAŞMA SAĞLANDI

★ **TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Emin KUL'un devreye girmesiyle Denizciler Sendikası Genel Merkezi'nde imzalanan anlaşma bin 100 işçiye üstün haklar sağladı.**

1 32 gün süren MİGROS grevinde, TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Emin KUL'un devreye girmesi üzerine 29 Aralık'ta anlaşma sağlandı. Sağlanan anlaşmayla 29 işyerinde çalışan bin yüz işçiye çeşitli haklar sağlandı.

Türkiye Denizciler Sendikası Genel Merkezi'nde uzun süren görüşmelerden sonra varılan anlaşmayı Tez Koop-İş Genel Başkanı Kenan GÜR-BÜZ, Tez Koop-İş 3. Şube Başkanı Aynur Karaaslan ile MİGROS Genel Müdürü Uğur Çatbaş imzaladılar.

SAĞLANAN HAKLAR

Taraflar arasında varılan anlaşmaya göre, Migros'ta beş yıldan beri çalışan bir işçinin ortalama maaşı ikramiye dahil olmak üzere çıplak brüt 204 bin liradan 365 bin 250 liraya yükseltildi. Anlaşmayla, sosyal haklarda da yüzde 300 oranında artış sağlanırken, işçilere maaş artışından doğan farkların en kısa sürede ödeneceği bildirildi.

Anlaşma ile, 5 yıllık bir işçinin ortalama maaşının 1 Mayıs 1987 tarihinden geçerli olmak üzere çıplak brüt 365 bin 250 lira olması sağlandı. 1 Mayıs 1988 tarihinden itibaren de yüzde 78'lik bir artışla yine 5 yıllık bir işçinin ortalama maaşının çıplak brüt 510 bin lira olmasına karar verildi.

TOLEYİS, "SENDİKACILIK ALANI" KONULU BİR SEMİNER DÜZENLEDİ

TÜRK-İŞ Genel Merkezi'nde yapılan seminerin sonunda katılanlara, TOLEYİS Ankara Şubesi Genel Eğitim Sekreteri Keziban İlhan tarafından sertifika dağıtıldı.

ŞEVKET YILMAZ YAPTIĞI KONUŞMADA SON YILLARDA BÜYÜK BİR TEŞKİLATLANMA ÖRNEĞİ VERİLDİĞİNİ SÖYLEDİ

Türkiye Otel, Lokanta, Eğlence Yerleri İşçileri Sendikası TOLEYİS İç Anadolu Bölge Şubesi, Ankara'da "Sendikacılık Alanı" konulu bir seminer düzenledi.

Toleyis Sendikası Genel Başkanı Mustafa Aras, seminerde yaptığı konuşmada, eğitimin önemi üzerinde durdu ve "Eğitim çalışmalarımız daha yoğun bir şekilde devam edecektir" dedi.

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz da seminere katıl-

dı ve bir konuşma yaptı.

Yılmaz, TOLEYİS Sendikasının, yeni yönetim kadrosu ile teşkilatlanma çalışmalarında büyük başarı sağladığını, dağınık işyerleri olan işkollarına örnek olduğunu belirtti.

Üç gün süren seminerde, çeşitli öğretim üyeleri tarafından çalışma hayatı ve sosyal güvenlik konularında tebliğler sunuldu.

Seminer, sertifika dağıtımı ile sona erdi.

BELEDİYE-İŞ Genel Başkanı

HÜSEYİN PALA MİDE AMELİYATI GEÇİRDİ

Şevket Yılmaz ve beraberindeki sendikacılar, geçirdiği ameliyattan sonra evinde dinlenen Hüseyin PALA'yı ziyaret ederken.

PALA'yı evinde ziyaret eden Şevket YILMAZ "Geçmiş olsun" dileğini ilettiler

BELEDİYE-İŞ Genel Başkanı HÜSEYİN PALA, geçen ay ağır bir mide ameliyatı geçirdi.

Beraberindeki sendikacılarla, İstanbul'daki evinde PALA'yı ziyaret eden TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket Yılmaz, kendisine "Geçmiş olsun" diyerek, acil şifalar diledi.

Geçirdiği ameliyattan sonra evinde dinlenmeye çekilen Hüseyin PALA, Şevket Yılmaz ve diğer sendikacı arkadaşlarının ziyaretinden çok memnun olduğunu belirterek, "Hastalığımla yakından ilgilenen tüm dost ve arkadaşlara teşekkür ederim" dedi.

TES-İŞ, EĞİTİM SEMİNERİ DÜZENLEDİ

TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Emin KUL:

"VERGİ ALINIR GİBİ ZAM YAPILIYOR."

TÜRKİYE Enerji, Su ve Gaz İşçileri Sendikası TES-İŞ, 21 Aralık'ta Çeşme'de bir yönetici semineri düzenledi.

Seminerin açılışında konuşan Türk-İş Genel Sekreteri Emin Kul, muhalefet görevinin sadece Türk-İş'ten beklenmemesi gerektiğini belirterek, "Bu görev siyasi partilere düşer, sorumluluklarını yerine getirsinler" dedi.

Genel seçimler sonrasında özellikle KİT mamullerine yapılan zamların hiç bir temel gerekçeyle dayanmadığını öne süren Emin Kul, "Esasen zamlara gerekçe açıklanmamıştır. (Ekonominin gereği budur) deniliyor. Kendi kendine ekonominin gereği ortaya çıkmaz. Hangi ekonomik politikayı izliyorsanız onun sorunu ortaya çıkar" dedi.

ZAM ADI ALTINDA VERGİ

Hükümetin kaynak yaratmak için iç ve dış borçlanmanın yanı sıra başka ve kolay bir yola başvurarak, vergi alır gibi zam yaptığını vatandaşın cebinden 40 bin lira çıktığını söyledi. Kul, 1 Aralık tarihi itibarıyla satın alma gücünün muhafaza edilmesi için 100 bin lira alan ücretliye yüzde 40, asgari ücrette ise yüzde 100 artış yapılması gerektiğini vurguladı.

“ÇALIŞMA HAYATININ SORUNLARI” SEMPOZYUMU SAMSUN'DA YAPILDI

Mustafa BAŞOĞLU ve Orhan BALABAN:

“ÇALIŞMA HAYATIMIZI ENGELLEYEN ANTİDEMOKRATİK YASALAR DEĞİŞMEDİKÇE, HUZUR VE REFAH HAYALDİR”

TÜRK-İŞ ve üye sendikalardan LİKAT-İŞ tarafından düzenlenen, “ÇALIŞMA HAYATIMIZIN GENEL SORUNLARI” konulu sempozyum 22 Aralık'ta Samsun'da yapıldı.

TÜRK-İŞ Samsun Eğitim Sitesi Salonu'nda yapılan ve üç gün süren sempozyumda birer konuşma yapan Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa BAŞOĞLU** ve Genel Teşkilatlandırma Sekreteri **Orhan BALABAN**, çeşitli işçi ve sendika sorunlarını dile getirdiler.

Samsun ve çevresindeki sendikaların yöneticileri ile işçi temsilcilerinin katıldığı sempozyum'da, ülkemizde çalışma hayatını engelleyen genel sorunların niteliği tartışıldı. Sempozyumda, üniversite öğretim üyeleri tarafından sunulan tebliğlerde ise, bu sorunlara ait çözüm yolları önerildi.

BAŞOĞLU VE BALABAN'IN KONUŞMALARI

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa BAŞOĞLU** ile Genel Teşkilatlandırma Sekreteri **Orhan BALABAN**, sempozyumun açılış konuşmalarını yaparken, uygulamada karşılaşılan engellere değinerek şunları söylediler:

“Siyasi iktidarın ilgisizliği yüzünden giderek ağırlaşan ülke sorunları, hergün vatandaşın üstüne bir kâbus gibi çökerken, çözülmek istenmeyen işçi ve sendikal sorunlar da, çalışma hayatımızın önünde antidemokratik bir set oluşturmuştur.

Amaç, işçinin örgütlenme gücünü kırıp sendikaları ortadan kaldırmaktır. Başbakan Sayın ÖZAL,

seçimler sırasında “Benim derdim işçilerle değil, sendikacılaradır” demek suretiyle bu isteğini açık seçik ortaya koymuş bulunuyor.

Bir çok konuda olduğu gibi, Sayın Hükümet Başkanı bu konuda da yanılıyor ve mantık saptırması yaparak, işçiden yanaymış gibi görünmeye çalışıyor. Sayın Başbakan'a buradan soruyoruz.. Cephe aldığı sendika ve sendikacı, iş-

çinin ta kendisi değil mi? O halde neden “Benim asıl meselem işçidir..” demiyor da, kelime oyunu yapıyor? Açıkça, “Ben işçiye karşıyım” desin de olsun bitsin.

Esasen, Sayın Başbakan'ı hiçbir konuda anlamak mümkün değil.. Devamlı, ülke güllük gülistanlıktır, diyor. Huzur ve refah içindeyiz, herkes mutludur, diyor. Acaba biz mi yanılıyor, diye dönüp baktığımızda, çile çeken, açlık ve sefaletin pençesinde inleyen, canından bezmiş bir toplumdan başka birşey göremiyoruz.

Bu tablo karşısında, Sayın Başbakan ya işçiyi, memuru, küçük esnafı ve diğer dar gelirli grupları vatandaştan saymıyor, ya da milletle alay ediyor.

Hani nerede huzur ve refah? Nerede temel işçi ve insan hakları? Keşke olsa.. Herşeyi para ve ticaret gözlüğü ile gören Sayın ÖZAL, sermaye ve finans çevreleriyle bütünleştiği için bahsettiği huzur ve refahın kat be katı da sadece o çevrelere akıyor. Artık ortadireği de yıkılan büyük kitleler ise, inim inim inliyor.

İŞÇİYE BAKAN YOK

İşte bu görünüş içinde “Çalışma Hayatının Sorunları”na eğildiğimizde, daha üzücü tablolarla karşılaşırız:

“YOKEDİLEN HÜR SENDİKACILIĞI MÜTLAKA YENİDEN KURACAĞIZ.”

— Bugünkü siyasi iktidar, işçiye adeta köle gözüyle bakıyor. Ne işçiye, ne işçi sorunlarına bakan var. Hükümet programı açıklandıktan, hükümet teşekkür edip güven oyu aldıktan sonra, onların tutumuna bakıp yeni bir tavır takınacağımızdan kimsenin şüphesi olmasın.

— Ekonomik yangın bacayı sarmış, vatandaşın mutfakı enkaz haline gelmişken, hür sendikacılık yeni budamalarla daha da yokedilmeye çalışılırken, TÜRK-İŞ'in ve işçilerin kuzu gibi oturacağı zannedilmesin.

— Bizim kısa bir süre için mücadeleye ara vermemiz, yeni hükümetin göreve başlamasına kaddır. Ondan sonra, TÜRK-İŞ, eskisinden daha dinamik bir eylem planıyla çıkacak ve yokedilen hür sendikacılık mutlaka ülkemizde yeniden işler hale getirilecektir. Hür sendikacılığın işlerlik kazanması, temel işçi haklarının geri alınması, ülke sorunlarıyla eşdeğerdir. Bu sorunların çözümü halinde ancak ülke huzur ve refaha kavuşur. Aksi halde ne demokrasiden, ne de millet refahından söz edilebilir. Yoksa, ÖZAL Edebiyatıyla ne huzur gelir, ne güven...

— Ayrıca bugün işçi sağlığı ve iş güvenliği yürekler acısı bir haldedir. İş kazaları ve meslek hastalıklarında dünya birinci, önlem alıp uygulamada maalesef sonuncuyuz. Eğitim seferberliği patlama noktasına geldi, diyenlere ise, geçen hafta ibret ve üzüntüyle seyrettiğimiz televizyon programını it haf ediyoruz. Fazla söze gerek yok. Eser ortada...

— Adı serbest olarak kalan toplu pazarlık sistemi, kamu sektöründe hükümetin ipotek ve direktifi altındadır. Mecburi tahkim, adeta toplu pazarlık sisteminin yerine ikame edilmeğe çalışılmaktadır. Hür sendikacılık ilkeleri ve onun gerekleri rafa kaldırılmıştır.

— Sonuncusunu geçen yıl sunduğumuz gerekçeli anayasa ve yasa değişiklik önerilerimize aldırış edilmemektedir. Kıdem tazminatı hakkı kaldırılmak istenmektedir. İşçinin mesleki kıdemi ve iş güvencesi patronun iki dudağı arasına terkedilmiştir. Ve halâ ezilen işçiden, fedakârlık ve verim beklenmektedir.

— Sendikalara üye olma, bu örgütlerde seçme ve seçilme hakkı antidemokratik maddelerle sınırlandırılmış, hükümet kamu sektöründe devleti işçisine karşı kamu sendikaları eliyle örgütlemiştir.

İşte bütün bu olumsuzluklar sürüp giderken, peşpeşe yapılan insafsız zamlar karşısında, devleti temsil eden hükümet, acıyıp işçisine ek zam veren bazı işadamları kadar bile duyarlı olamamıştır.

Ülkemizde hür sendikacılık işlememesine rağmen, TÜRK-İŞ bundan önceki yıllarda olduğu gibi halen belli başlı ülke sorunlarının çözümünde yardımcı ve önderlik görevini sürdürmektedir. Bu hizmetlerin başında, kooperatifçilik gelmektedir. TÜRK-İŞ bugüne değin binlerce işimizi yapı kooperatifleri eliyle konut sahibi yapmıştır. Tüketim kooperatifçiliği konusundaki övgüye değer hizmetlerimiz yurdun her tarafında gözle görülür halde iken, tüketicinin korun-

ması yolundaki örnek bir çalışmamız da Eskişehir'de sürdürülmektedir.

Konfederasyonumuz milli eğitim hizmetlerinde de, işçi eğitiminin yanısıra büyük hizmetler yapmıştır. Bariz örneklerden biri, Samsun'daki Seyfi Demirsoy İlkokuludur. Buna ilâveten kalkınmada öncelikli yörelere her zaman kitap, araç, gereç yardımı yapmış olan TÜRK-İŞ'in bu güzel hizmeti maalesef Özal Hükümeti tarafından engellenmiştir. İki yıl önce ihtiyaç duyulan bir mahalde okul yapma isteğimiz, mevzuata uygun değildir gerekçesiyle geri çevrilmiştir. Bu çağdışı düşünceyle milli eğitim seferberliği yapmak, geçen hafta acıyla TV.'de seyrettiğimiz tabloları ortaya çıkarmaktadır. ”

AHMET KURT'UN KONUŞMASI

Likat-İş Genel Başkanı Ahmet Kurt da konuşmasında, bu tür eğitim çalışmalarının faydalarına temasla, son günlerdeki hayat pahalılığına değindi ve özetle şunları söyledi:

“Dayanılmaz hale gelen hayat pahalılığı, özellikle zorunlu tüketim mallarında yoğunlaşan son zamlar, Sosyo-Ekonomik barışın koşullarını yeniden belirlemenin zorunlu hâle geldiği bir tatsız ortam, sendikalaşmayı önlemek için kullanılan Sözleşmeli personel uygulaması ve gittikçe yaygınlaşan geçici işçi istihdamı, üretim maliyetlerinde hızla düşen işçilik payı ve işçinin gittikçe azalan Ulusal Gelir Payı, bütün bunlar işçiler ve diğer dar gelirli kesimi yiyip, bitiren dertlerden sadece birkaçı...

İçinde bulunduğumuz bu olumsuzlukların üstesinden gelebilmek tabii ki, çok zor ama imkânsız değildir. Çünkü Sendikacı karamsar ve teslimiyetçi olmaz. İki önemli hususu görmezlikten gelemeyiz. Birincisi, az veya çok bu yolda birşeylerin yapıldığının mutlak oluşu, diğerinin de ne yapılmışsa, ne yapılacaksa bunun meşrû zeminlerden yapıldığı ve yapılacağıdır. ●

BASIN-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANLIĞINA ALİ EKBER GÜVENÇ YENİDEN SEÇİLDİ

BASIN-İŞ Sendikasının 19-20 Aralık tarihlerinde yaptığı Olağanüstü Genel Kurul'da **Ali Ekber Güvenç** yeniden Genel Başkanlığa seçildi. Genel Sekreterliğe ise **Zeynel Göbel** getirildi.

Divan Başkanlığını Türk-İş Genel Teşkilatlandırma Sekreteri **Orhan Balaban**'ın yaptığı Olağanüstü Genel Kurul'da; Genel Başkan Yardımcılıklarına **Hasan Yılmaztürk** ve **Ahmet Samancı**, Genel Mali Sekreterliğe **Abidin Gül**, Genel Teşkilatlandırma Sekreterliğine **Recai Aladağlıoğlu**, Genel Eğitim Sekreterliğine **Hüseyin Hasdemir**, Genel Sekreter Yardımcılığına **Hasan Hüseyin Aydoğan**, Genel Mevzuat Sekreterliğine ise **İsmail Kalyoncu** seçildi.

"Kooperatifçilik Haftası" nedeniyle

HALKA AÇIK KONFERANS DÜZENLENDİ

Türk-İş Genel Teşkilatlandırma Sekreterliği Kooperatifler Bürosu'nca 19 Aralık'ta İzmit'te halka açık bir kooperatifçilik konferansı düzenlendi. Aralık ayının üçüncü haftasının tüm yurtta **"Kooperatifçilik Haftası"** olarak kutlanması nedeniyle İzmit ve Civarı İlleri Tüketim Kooperatifleri Birliği ile ortaklaşa düzenlenen konferansa 85 tüketim ve yapı kooperatifi yöneticisi ile, halktan da katılanlar oldu.

Düzenlenen açıkturumda, Kent-Koop Başkanlık Danışmanı **Prof.Dr. Cevat Geray** oturum yöneticiliğini yaparken, ILO Kooperatif Uzmanı **Hüseyin Polat**, "Dünyada kooperatif hareketi", Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Kooperatifler Kontrolörü **Oktay Çaloğlu**, "Kooperatiflerin Denetimi", Türk-İş Kooperatif Uzmanı **Sinan Vargı** ise "Türk-İş'in kooperatifçilik çalışmaları sendika kooperatif ilişkileri ve tüketicinin korunması" konularında bilgiler verdi.

Daha sonra Körfez Tükobirliğe bağlı 16 kooperatif yöneticisi ile yapılan toplantıda Körfez Tükobirliğin pazarlama hizmetlerinin geliştirilmesi ve birlik bünyesinde Teftiş Kurulu oluşturulması konusu görüşüldü.

Konferansa katılanlar, sırasıyla, **Sinan Vargı**, **Hüseyin Polat**, **Prof.Dr. Cevat Geray** ve **Oktay Çaloğlu**.

TEZ-KOOP-İŞ SENDİKASI 13. OLAĞANÜSTÜ GENEL KURULU YAPILDI

Genel Başkanlığa yeniden KENAN GÜRBÜZ seçildi

Tez-Koop-İş Sendikası 13. Olağanüstü 13. Genel Kurulu 12-13 Aralık'ta Ankara'da yapıldı.

Türk-İş Genel Mali Sekreteri **Çetin Göçer**'in divan başkanlığı yaptığı Genel Kurulu bir konuşma ile açan Tez-Koop-İş Sendikası Genel Başkanı **Kenan Gürbüz**; "Bugüne kadar izlediğimiz politikada bazı görüş ayrılıklarına sahip olmak doğaldır. Ancak bu tutum ve davranışı, Tez-Koop-İş'e olan inancımız ve daha güçlü bir kuruluş olma düşüncesi ile yıpratıcılıktan kurtarmak gerekmektedir" dedi.

Genel Başkan **Gürbüz**, Türkiye'de hür ve demokratik sendikacılık hareketine karşı, iktidarın ve sermayenin ortaklaşa yürüttüğü ve işçi sınıfının etkinliğini ortadan kaldırma girişimlerine karşı birlik ve beraberlik içinde müca-

de edilmesi gerektiğini vurguladı ve bu genel kuruldan bu doğrultuda karar alınmasını istedi.

YENİ YÖNETİM KURULU

Daha sonra söz alan delegeler, Olağanüstü Genel Kurula geliş nedenleri üzerinde durdular ve tenkitlerde bulundular. Olgun bir hava içinde geçen Genel Kurul'da ikinci gün yapılan seçim sonucunda Genel Başkanlığa **Kenan Gürbüz**, Genel Başkan Vekilliğine **Ahmet Tamer**, Genel Sekreterliğe **Ertuğrul Kakmacı**, Genel Mali Sekreterliğe **Bahattin Sak**, Örgütlenme Genel Sekreterliğine **Erol Polatcan**, Genel Eğitim Sekreterliğine **Mustafa Kotanak** seçildi. Dokuz kişiden oluşan Yönetim Kurulunun diğer üyeliklerine de **Nurettin Sarıpolat**, **Mustafa Boncuklu** ve **Ahmet Yıldız** getirildi.

Olağanüstü Genel Kurul'un Divan Başkanlığını TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri Çetin Göçer yaptı.

BASİSEN KIZILCAHAMAM SEMİNERİ

Kısa adı BASİSEN olan Banka-Sigorta İşçileri Sendikası tarafından 7-10 Aralık tarihleri arasında düzenlenen "Temel Sendikacılık Eğitimi" programı Ankara Kızılcahamam'da yapıldı.

Doç.Dr. Murat Demircioğlu'nun "Türkiye'de ve Dünya'da Sendikacılık Hareketleri" konulu tebliğini, Doç.Dr. Savaş Taşkent'in "İşyeri Sendika Temsilcilerinin Atanması, Görevleri, Teminatı ve Üye-Sendika-İşveren İlişkilerinde Temsilcilerin Önemi ve Rolü" üzerinde duran tebliği izledi.

"Ferdî İş Hukukundan ve Sosyal Güvenlik Hakkında Doğan Güncel Sorunlar" konusunun Doç.Dr. Tuncay tarafından açıklanmasından sonra, Doç.Dr. Tankut Centel'in "Toplu İş Hukukundan Doğan Güncel Sorunlar" konulu

EMİN KUL'UN KONUŞMASI: -TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Emin Kul; seçim sonuçlarının değerlendirilmesinde, işçi oylarını ANAP'ın yüzde 36'lık payında değil, muhalefetin yüzde 64'lük payında aramak gerekir" dedi.

tebliği sunuldu.

Türk-İş Genel Sekreteri Emin Kul, Genel Eğitim Sekreteri Mustafa Başoğlu ve Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Orhan Balaban'ın da katıldığı

seminerde, Emin Kul bir konuşma yaptı.

BASİSEN Genel Başkanı Metin Tiryakioğlu'nun siyasal iktidar karşısında haksızlıkların kamuoyuna açıklanmasının yararlı olduğu, ancak hangi siyasi partinin desteklenmesi gerektiğinin ortaya konulmadığı yolundaki sözleri üzerine kürsüye gelen Türk-İş Genel Sekreteri Emin Kul; Avrupa ülkelerinde sendikacılık hareketinin içinde bulunduğu şartları ve politik mücadelelerini anlattı, bu ülkelerde halkın önce sendikalar hareketi tanıdıklarını, daha sonra politize olduklarını belirterek, "Ülkemizde ise durum tam ters bir gelişme göstermiştir" dedi.

Sendikalar hareketin beşiği sayılan İngiltere'de bile sendikaların tam desteğine sahip olan işçi partisinin, 10 yıldır Muhafazakar partiyi iktidardan düşüremediğini hatırlatan Kul; "Yasal engellere rağmen Türk-İş çıkış yolları bulmuş, mücadelesini ortaya koymuştur. Seçim sonuçlarının değerlendirilmesinde, işçi oylarını ANAP'ın yüzde 36'lık payında değil, muhalefetin yüzde 64'lük payında aramak gerekir" dedi.

HAVA-İŞ'TE YÖNETİM DEĞİŞİKLİĞİ

GENEL BAŞKANLIĞA ADNAN ÖZCAN GETİRİLDİ

HAVA-İŞ Genel Başkanı İbrahim ÖZTÜRK'ün 29 Kasım'da yapılan Genel Seçimlerde Milletvekilliğine seçilmesiyle Sendikadaki görevi sona erdi.

Bunun üzerine 15 Aralık'ta toplanan Sendika Yönetim

Kurulu, yeniden görev bölümü yaptı. Hava-İş Genel Sekreteri Adnan ÖZCAN, oybirliği ile Genel Başkanlığa getirildi.

Yapılan görev bölümüyle, Sendikanın yeni Yönetim Kurulu şu şekilde oluştu:

YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

Adnan ÖZCAN	: Genel Başkan
Cavit GÜNGÖR	: Genel Başkan Yrd.
Yavuz GÜRBÜZOĞLU	: Genel Sekreter
Akif BAYRAKTUTAR	: Mali Sekreter
Selçuk KARAELEMAZ	: Teşkilatlandırma Sekreteri
Erdoğan ÖZERDİNÇ	: Eğitim Sekreteri
Turhan SAKA	: Genel Sekreter Yrd.
Osman AKIN	: Teşk. Sekreter Yrd.
Cevriye CEYLAN	: Eğt. Sekreter Yrd.

HAVA-İŞ EĞİTİM SEMİNERİ DÜZENLEDİ

Semineri bir konuşmayla açan TÜRK-İŞ Genel Sekreteri EMİN KUL:

“GELECEK MÜTLAK İŞÇİ HAREKETİNİNDİR...”

Şevket YILMAZ
21 emekli üyeye
plaket verdi.

HAVA-İŞ Sendikası, 7-9 Aralık tarihleri arasında TÜRK-İŞ Genel Merkezinde 3 gün süren bir eğitim semineri düzenledi. “Çalışma Hayatının Güncel Sorunları” adlı seminerin açılış konuşmasını yapan TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Emin KUL, Türkiye’de işçi hareketinin bir süreç yaşadığını belirterek, “Bu süreç içinde gerilediğimiz anlar olabilir. Ama, gelecek mutlak işçi hareketinindir, kazanacak olan da işçi harektidir. Tarih içinde de böyle olmuştur” dedi.

Türkiye’de işçi hareketinin önünde kısa vadeli bir başarının gözükmediğini,

Hava-İş Ankara Şubesi’nin emekli olan 21 üyesi için hazırladığı plaketleri TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ sahiplerine verdi. Hava-İş Şube Başkanı Miri Sencer, “Bu uygulamaya önümüzdeki yıllarda da devam edilecek” dedi.

başarının ancak sistemli ve bilinçli bir çalışmayla elde edilebileceğini belirten Emin KUL, şöyle konuştu :

“TÜRK-İŞ, (siyasi bir kavga içindeymiş gibi) gösterilmek istenmektedir.

Biz bir siyasi kavga içinde değiliz, biz haklı taleplerimizin gerçekleşmesi için uğraş veriyoruz. Kavgayla sorunların çözülmesinin mümkün olmadığını da yaşadığımız tecrübelerle biliyoruz.

Biz, ileri sürdüğümüz haklı taleplerimizi bizim dışımızdaki kitlelere de benimsetirsek, daha da başarılı oluruz.

Toplumda olağanüstü beklentiler yaratıp, sonra da süku hayale uğramak, toplumu yönlendirmek açısından iyi bir yol değildir. Biz gerçeklere dayanarak bir beklenti yaratmak durumundayız. Olağanüstü talepler yerine tezlerle dayalı taleplerde bulunmak geçerli yoldur. Biz duvarlara çarpıp geriye dönmek değil, duvarları delip ileriye gitmek amacındayız”

Seminere katılanlardan bir grup.

TÜRK-İŞ KOOPERATİFLER BÜROSU ARAŞTIRMASI:

SENDİKALARCA KOOPERATİFLERE 1 Milyar 260 Milyon KREDİ AKTARILDI

★ *Yapılan toplu sözleşmelerin dışında sendikalarımız, üyelerinin ekonomik refahını geliştirmek için yapı ve tüketim kooperatiflerini destekliyorlar. Sendikalardan kooperatlflere aktarılan 1 milyar 260 milyon krediye ek olarak kira, elektrik, personel gibi diğer katkılarda da bulunuyorlar. Bu katkılarla birlikte Türk-İş'e bağlı sendikaların kooperatlflere yaptıkları mali yardım 1,5 milyar liraya yaklaşıyor.*

Sinan VARGI
Türk-İş Kooperatif Uzmanı

Son yıllarda Türk-İş'e bağlı sendikaların üyeleri tarafından kurulan yapı kooperatiflerinin sayısı hızla artarken, 1970'li yılların sonlarına doğru kurulan tüketim kooperatifleri, işçiye toplu sözleşme dışında ek birtakım mali imkanlar sağlamak amacıyla çalışmalarını sürdürüyor.

Sendikalar Kanunu'nun 33. maddesinin 5. ve 7. bentlerinde yer alan hükümler çerçevesinde, sendikalar kooperatlflere nakit mevcutlarının yüzde 10'u nisbetinde kredi aktarabiliyorlar. Bir çok sendikamız bünyelerinde "Kooperatifçilik döner fonu" oluşturarak tüketim ve yapı kooperatiflerine kredi aktarıyorlar. Sendikalarımız bünyesinde bugüne kadar kooperatlflere aktarılan kredi, 1 milyar 260 milyonu buldu. Ancak bir çok sendika liderimiz, bu paranın bir ölçek olamayacağı görüşünü savunurlarken, bir çok sendika şubesi bünyesinde faaliyet gösteren yapı ya da tüketim kooperatiflerinin çok düşük kira, elektrik, su, personel gibi gider-

lerinin de sendikalar tarafından karşılandığını bunun da yaklaşık giderlerinin Türk-İş'e bağlı sendikalar arasında 250 milyon lirayı (yıllık) geçeceğini tahmin ediyorlar. Böylece sendikalarımızın kooperatlflere aktardıkları gerek kredi gerek çeşitli mali imkanlar, toplam olarak 1,5 milyar liraya yaklaşıyor.

Toplu sözleşmelere açıkça

müdahalelerin olduğu ülkemizde, sendikalarımız işçilerin sosyal ve ekonomik refahını arttırmak için yine sendikalarımız öncülüğünde kurulan yapı ve tüketim kooperatiflerini kredilendirerek, toplu sözleşmelere müdahaleler yoluyla kazanılamayan hakların elde edilmesine gayret ediyorlar.

Türk-İş'e bağlı en küçük sendikadan, en büyük üye sayısına sahip sendikaya kadar, hemen tamamının kooperatiflerle ilgisi olduğunu ortaya çıkartan araştırmanın sonuçlarını şöyle değerlendirebiliriz:

ARAŞTIRMA SONUÇLARI

a) Bugüne kadar sendikalar tarafından, kooperatlflere açılan kredi miktarı yüzde on limitini geçmemek kaydıyla 758 milyon lirayı bulmuştur.

b) Kooperatifler kanununda belirtilen 30.000 TL. üst sınırlı sermaye tavan payının kooperatiflerin gelişmesi için yetersiz ve kooperatifçiliği öldürücü olduğu belirtilmiş ayrıca Toplu Konut Kredilerinin yetersiz kalması nedeniyle ve "Su basman seviyesine kadar bile

işçi üyeleri tarafından getirilmesi imkansız olan konut kooperatiflerine sendikalar yardımcı olmaktadır.

c) Sendikalar bünyesinde kurulan konut kooperatifleri, sendikanın binasından yararlanmakta ya hiç kira ödememekte ya da sembolik bir kira ödemektedir. Telefon elektrik gibi giderler genellikle sendikalar tarafından ödenmektedir. Posta masrafları da sendikalar tarafından ödenen yüzlerce konut koöpe-

ratifi mevcuttur.

d) Sendikaların kooperatiflere yaptıkları bu görünmeyen giderlerin ise yaklaşık olarak konfederasyon bünyesinde 250 milyon lirayı bulduğu ortaya çıkmıştır.

e) Sendikalar ile direkt ilişkisi olan konut kooperatifleri sayısının 212 olmasına rağmen, çeşitli nedenlerle bu ilişkiyi kuramayan işçi konut kooperatiflerinin sayısının şu anda 600'ü geçtiği ortaya çıkmıştır.

f) Sendikalar ile ilişkili olan tüketim kooperatifleri ise 160 olmasına rağmen işyerlerinde bulunan ve işçilerimizin üye olduğu tüketim kooperatiflerinin kantinlerin, ekonomaların sayısının 400'ü bulunduğu belirtilmiştir.

g) Sendikalarımız tek tek kooperatiflere kredi vermeyi yeğlerken, bazı sendikalarımız ise, bölgesel birlikler kurulmasını (aynı işkolunda faaliyet gösteren kooperatiflerle) ve bu birliklere kredi aktarılmasının daha uygun olacağı görüşünü savunmuşlardır.

TÜRK-İŞ'TEN TALEPLER

Türk-İş Genel Teşkilatlandırma Sekreterliği bünyesinde faaliyet gösteren Türk-İş Kooperatifler Bürosu'nca yapılan araştırmada sendika yönetim kurulu üyeleri ile yapılan görüşmeler sonucunda, kooperatifçilik konusunda Türk-İş'in işçi kooperatiflerinin eğitimlerine ve örgütlenmelerine yönelik çalışmaların devamı dile getirildi. Bu talepleri ana başlıklar altında şöylece özetleyebiliriz.

a) Her yıl yaz aylarında Samsun Türk-İş eğitim site-

sinde düzenlenen 1,5 ay süreli kooperatif müdürleri yetiştirme kursunun sendika ve kooperatif bünyesinde çalışan elemanlara faydalı olduğu ve bu kurslara devam edilmesi,

b) Bölgelerde birer günlük konut kooperatifçiliği konusunda bilgi veren seminerler düzenlenmesi,

c) Tüketim Kooperatiflerinin kuruluş, işleyiş ve muhasebe konularındaki eğitim gereksinimlerine ihtiyaç verecek seminerlerin düzenlenmesi.

YENİ TEKNOLOJİLER

Bir çok tüketim kooperatifi ve onların kurdukları bölgesel birlikler muhasebe ve ortak ilişkileri konusunda yeni teknolojilerden faydalanmaktadır. Bu kooperatiflerden Zonguldak Maden-Koop ve Hava-İş Koop bilgisayar kullanmaya başlamışlardır. Ayrıca, işçi tüketim kooperatiflerinin biraraya gelerek kurdukları Kocaeli Körfez Tükobirlik de bilgisayar kullanmaya başlamıştır.

Diğer taraftan sayıları yirmiyi bulan tüketim kooperatifleri ise paketleme çalışmalarını hızlandırmak amacıyla makine kullanmaktadır.

Sendikaların mali yönden destekledikleri yapı ve tüketim kooperatiflerinden biri.

TEKSİF, KADINLAR SEMİNERİ DÜZENLEDİ

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Mustafa BAŞOĞLU

“EKONOMİK, SOSYAL ve SİYASAL KONULARDA KADINLARI SUSKUN TOPLUMLAR, SORUNLARIN ÇÖZÜMÜNDE ACZE DÜŞERLER”

TEKSEİF Sendikası 15 Aralık'ta İstanbul'da “Çalışan Kadınların Sorunları ve Sendikal Hakları” konulu bir sempozyum düzenledi.

Sempozyumda bir konuşma yapan TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Mustafa Başoğlu, “Ekonomik, sosyal ve siyasal konularda kadınları suskun toplumlar, sorunların çözümünde acze düşerler” dedi. Başoğlu, konuşmasında özetle şunları söyledi:

BAŞOĞLU'NUN KONUŞMASI

“Analık gibi yüce bir değerın sahibi olan kadınlarımız, ülke sorunları karşısında en az erkeği kadar duyarlı olduğunu Kurtuluş Savaşı'nda o'nunla omuz omuza savaşıarak göstermiş, ulusunun hürriyeti için canını seve seve feda etmekten çekinmemiştir.

Savaş sonrası Türkiye'sinin ekonomik kalkınma mücadelesinde de yerini alan kadınlarımız, yarım asrı aşan dönem içinde hem aile bütçesine, hem de ülke ekonomisine kutsal alınteri ile katkıda bulunmuştur.

Az gelişmişlik utancından kurtulma savaşının ekonomik ve sosyal alanda verildiği süreç içinde, sorunlarının giderek ağırlaşmasına rağmen çalışan kadınlarımızın büyük bir fedakârlıkla işlevlerini yerine getirdikleri gözlenmektedir.

Çocuğunu bırakacağı bir kreş bulamayan, son yılların ağır enflasyon baskısı altında eşyle birlikte elde et-

tiği kazancın yeterli bir barınma ve beslenme imkânı vermediğini gören çalışan kadınlarımız, batılı ülkelerdeki hemcinslerinin sosyal yaşantılarını hayal dahi edemez durumdadırlar.

★ “TÜRK-İŞ'in yaptığı eylemlerde kadın işçilerimizin büyük destek ve ilgisini gördük.”

TÜRK-İŞ olarak, yasal uygulamalardan, siyasal iktidarın tasarruflarından ve ekonomik politikalarından doğan sorunların çözümünü için verdiğimiz mücadelede, kapalı salon toplantılarında, yürüyüş ve mitinglerde kadın işçilerimizin büyük desteğini ve ilgisini memnuniyetle gördük.

Mücadelemizin başarıya ulaşmasında, bu destek ve ilginizin sürekli olmasına ihtiyacımız bulunmaktadır.

Ekonomik, sosyal ve siyasal konu-

larda kadınları suskun toplumlar, sorunların çözümünde acze düşerler.

KADINLAR KURULTAYI

1987 yılı içinde yasaksız bir demokrasi kampanyamızın genişliği, erken genel seçimler öncesinde çekilen sıkıntıların, karşı karşıya bulunduğumuz sorunların bir kez daha anlatılması için sürdürülen çalışmaların yaygınlığı, plânladığımız “Çalışan Kadınlar Kurultayı”'nı bir süre ertelememize sebep olmuştur.

1988 yılının ilk yarısında, bu kurultayı toplamak, tüm sorunları bir kez daha ortaya konularak ilgililere seslenmek imkânı bulacağımızı umuyorum.

Ayrıca, TÜRK-İŞ, 1988 eğitim programını yeniden belirlemiş, demokrasi ağırlıklı bir plânlamayı üye Sendikalara bildirmiştir.”

TÜRK-İŞ KADIN İŞÇİLER SAMSUN SEMİNERİ

Mustafa BAŞOĞLU:

“1988 YILI EĞİTİM SEMİNERLERİ DEMOKRASİ AĞIRLIKLIL OLACAK.”

TÜRK-İŞ ve AFFLI tarafın-
dan ortaklaşa düzenlenen
kadın işçiler eğitim semineri,
17-18 Aralık tarihlerinde Sam-
sun'da, TÜRK-İŞ Eğitim Sitesi'-
nde yapıldı.

TÜRK-İŞ üyesi sendikaların
yönetim kademelerinde görev
yapan ve işyerlerinde sendikal
lider durumunda olan 40 kadın
işçinin katıldığı seminerde bir
konuşma yapan TÜRK-İŞ Genel
Eğitim Sekreteri **Mustafa BA-
ŞOĞLU**, yapılan zamları eleştiri-
rerek, hayat pahalılığını kına-
dı. TÜRK-İŞ'in 1988 yılı eğitim
programı hakkında açıklamal-
arda da bulunan Başoğlu,
1988 yılında Türk-İş'in düzen-
leyeceği eğitim seminerlerinin
demokrasi ağırlıklı olacağını
ayrıca, işçileri de yakından il-
gilendiren güncel sorunların
1988 yılı eğitim seminer ve se-
mpozyumlarda tartışma konu-
su edileceğini söyledi.

Yeni yılda uygulanacak olan
eğitim programının hazırlık ça-
lışmalarının sona erdiğini söy-
leyen BAŞOĞLU, bu amaçla
Bursa'da biri üniversite öğre-
tim üyeleri öteki sendika genel
eğitim sekreterlerinin katıldığı
iki toplantı yapıldığını, ayrıca
sendikalarından yazılı görüş iste-
nildiğini belirtti.

TÜRK-İŞ Kadın İşçiler Büro-
su Müdürü **Rahime Akdoğan**'-
ın, “Çalışan Kadınların Sendi-
kal Sorunları ve Çözüm Yolu-
ları” konulu bir tebliğ sundu-
ğu seminere, **Dr. Demet Işık**,
Doç.Dr. Adnan Tuğ ve **Doç.Dr.**
Ayten Egemen konuşmacı ola-
rak katıldılar.

SAĞLIK-İŞ İZMİR SEMİNERİ

Sağlık-İş Genel Başkan Yardımcısı **TANRIVERDİ**:

“KEMERİN YALNIZ ÇALIŞANLARA SIKTIRILMASI İNSAF ÖLÇÜLERİ İLE BAĞDAŞMAZ.”

ağlık-İş Sendikası, 22 Aralık'ta İzmir'de bir eğitim semi-
neri düzenledi.

“Çalışanların Ekonomik ve Sosyal Sorunları” adını taşıyan
seminerde bir konuşma yapan Sağlık-İş Genel Başkan Yardı-
mcısı **Mehmet Ali Tanrıverdi**, kemerin yalnız çalışanlara sıkı-
rılmasının insaf ölçüleri ile bağdaşmayacağını belirterek, “Ça-
lışanlarla sermaye arasındaki yaşam dengesi büsbütün bozulur-
sa, doğacak sosyal patlamaların faturası yine işçilere
çıkartılmamalıdır” dedi.

TÜRK-İŞ İzmir Bölge Temsilcileri **Orhan Sorguç** ise, “De-
mokrasiye, sosyal hukuk devleti ve insan haklarına saygı isti-
yoruz. Bunlar yoksa alıncaya kadar mücadele ederiz” dedi.

İSTİHDAM DANIŞMANLIĞI VE İŞGÜCÜ YETİŞTİRME HİZMETLERİ

H.Avni YAZICI

**TÜRK-İŞ SOSYAL GÜVENLİK
UZMANI**

İş ve İşçi Bulma Kurumu'nun yetki, görev ve sorumluluğuna giren sahalardaki mesleğe yönelme, istihdam danışmanlığı ve işgücü yetiştirme hizmetlerinin, özel müteşebbisler vasıtasıyla yapılmasını sağlayan bir yönetmelik, 20.11.1987 tarih, 19640 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yayımı tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Yönetmeliğin;

- a) Uygun bir iş veya meslek seçmek,
- b) Adına iş yapmak veya iş kurmak,
- c) Boş zamanlarını değerlendirerek gelirini artırmak,
- d) İşgücü açığı bulunan veya istihdam imkanı olan bir meslekte beceri kazanmak isteyenlere,

Özel müteşebbisler vasıtasıyla götürülecek aydınlatıcı bilgi, teşvik, yardım ve desteklerle, işgücü ihtiyacı bulunan veya işgücü açığı olan bir meslek dalında yine özel müteşebbisler eliyle yapılacak vasıflı işgücü yetiştirme hizmetlerini içerdiğini kapsam maddesinden tespit etmekteyiz.

MALİ YARDIM VE DESTEK

Kurum, tescil ettiği ve izin belgesi verdiği müteşebbislere, istihdam ödeneğinden mali yardım ve destekte bulunabilecektir.

Bu mali yardım ve destekler üç aşamada yapılabilecektir.

1 — Kuruluş aşamasında;

a) Müteşebbisin tanıtma ve duyuru giderlerine katılma,

b) İşyeri temini ve kira giderlerine katılma,

c) Bilgisayar imkanlarından yararlanmak isteyen müteşebbislerin terminal edinme karşılığına katılma,

d) Mikro bilgisayar edinmeye yardım,

e) vb. diğer yardımlar,

şeklinde olacaktır. Her yıl günün ekonomik şartlarına göre kurumca belirlenecek bu yardımlar için, müteşebbislerle sözleşme imzalanması gerekmektedir.

2 — Eğitim aşamasında;

İşgücü yetiştirme hizmeti yapan müteşebbislere yapılacak mali yardım ve destekler,

a) Kursiyerlere yapılacak zaruri ödemeler,

b) Eğitici (Öğretici) ücretleri,

c) Sağlanacak kurs desteği,

d) Eğitim araç, gereç desteği,

gibi hizmetler karşılığı olacaktır. Bu mali yardım ve desteklerin % 75'i yetiştirme esnasında ay sonları itibarıyla, % 25'i ise, kursiyer işe yerleştirildikten sonra ödenecektir.

3 — İstihdam sonrası ödemeleri;

Bir yıl içinde yetiştirdiği işgücünden, o yıl içinde işe yerleştirdiği eleman sayısı yüzü aşan müteşebbislere, kişi başına prim ödenebilecektir.

Yine, işgücü yetiştirilmesi ile ilişkin esaslardan üzerinde durulması gerekeni, kursu başarı ile bitireceklere sağlanacak işe yerleştirme garantisinin, kurstan önce taahhüt edilmesi ve kurum şubesine işveren adına talepte bulunulmasının zorunlu olması ve talep anında müteşebbisin masraf karşılığını kuruma yatırması hususudur.

Ayrıca, yönetmeliğe göre taahhüt ettiği hususları yerine getirmeyen, kişileri istismar eden, istatistiki bilgileri vermeyen veya gerçek dışı bilgi veren, işçilerden ücret alan,

yapılacak kontrol ve denetimlerde hizmet vermesi sakınca-
lı görülen müteşebbislerin
tescili iptal edilebilecektir. İp-
tal tarihine kadar yapılmış
teşvik, destek ve yardımlar
kanuni faizleri ile geri alına-
bilecek ve bu duruma düşen-
ler hakkında yasal işlemlere
başvurulabilecektir.

İSTİHDAMIN ÖNEMİ

Bir ülkede istihdam yönün-
den en önemli husus, çalışabi-
lir yaştaki nüfusun ne ölçüde
iş bulabildiği keyfiyetidir.
Tabiidir ki çalışabilir yaştaki
nüfusun fiilen çalışamayanla-
rını işsiz olarak düşünmemek
gerekir. Önemli olan çalışmak
isteyenlerin iş bulup bulama-
dıkları ve buldukları işlerin
kariyer ve becerileriyle ne
oranda uyumlu olduğu hu-
susudur.

İş ve İşçi Bulma Kurumu'-
nun 1986 yılı çalışma rapo-
rundan, 1985 yılında
2.978.900 olan toplam işgücü
fazlasının 1986 yılında
2.880.000'e düştüğü tesbit
edilmiştir. Yine DPT'nin 1987
yılı programında da bu mikta-
rın 1987 yılında 2.823.800
olacağını görmekteyiz. Ancak
açıkça ve üzülerek belirtmek
isteriz ki bu rakam, Türk-İş
araştırmalarına göre 5 milyo-
nun üzerindedir.

Çalışabilir durumda olup
da, iş bulamayanlarla meslek
ve becerilerinin ötesinde bir
işte çaresizlik sonucu eklemek
parası için çalışmak zorunda
kalan vatandaşlarımızın içine
düşecekleri sosyal sıkıntı ve
bunalımların tekrarına gerek
görmüyoruz. Geleneksel aile
yapımız, dini inançlarımız,
ülkemizin birlik ve huzuruna
olan saygımız nedeniyle ülke-
mizde sosyal patlamalar ol-
mamaktadır ve olmamalıdır.
Ancak, işsizlik sorununa ra-
dikal çözümler getirilmesi de,
ilgililerden beklediğimiz

önemli bir husustur.

Yönetmeliğin ana gayesini,
emek arzının emek talebine
uydurulması olarak görüyoruz
ve öyle görmek ve değerlen-
dirmek istiyoruz. Ancak yö-
netmelikle bugüne kadar
insanlarımıza zamanında ve-
rilemeyen iş ve mesleki eğitim
noksanlığının telafisinin öte-
sinde özel sektörü destekleme
ve iş kurmalarına yardımcı
olma, kurulmuş işlerini des-
tekleme arzu ve gayesinin da-
ha ağırlıklı olduğunu
hissetmekteyiz.

YÜRÜRLÜKTEKİ MEVZUAT VE YÖNETMELİK

1982 Anayasasının 49 ncu
maddesi, çalışmayı herkesin
hakkı ve ödevi olarak kabul
etmiş ve Devleti, çalışanların
hayat seviyesini yükseltmek,
çalışma hayatını geliştirmek,
çalışanları korumak, çalışma-
yı desteklemek ve işsizliği ön-
lemek için elverişli ekonomik
bir ortam yaratmakla görev-
lendirmiştir.

1475 sayılı İş Kanununun
83, 84, 85 nci maddeleri, iş ve
işçi bulma görevi, iş ve işçi
bulma kurumunun görevi ve
yasakları düzenlemiştir. 85
nci madde işçilere iş ve işlere
işçi bulmak için, (kazanç
amacıyla olsun veya olmasın)
faaliyet gösterilmesini, çalışıl-
masını ve büro açılmasını ya-
saklamıştır. Tabii bu yasağın
istisnaları vardır. Onlar, ta-
rım işlerinde iş ve işçi bulma,
kurumdan izin alma ve ku-
rumca her zaman denetlen-
mek şartıyla işverenin
yurtdışında kendi iş ve faali-
yetlerinde çalıştıracağı işçile-
ri temin edebilmesinden
ibarettir.

İş ve İşçi Bulma Kurumu'-
nun ödevlerinin yapılaş şekil-
leri hakkında Tüzükte de, İş
ve İşçi Bulma Kurumu'nun
görevlerini yerine getirirken,
özel sektörü maddi yönden fi-

nanse edecek şekilde işbirliği
yapılacağı hususundan her-
hangi bir açıklık yoktur.

Özel müteşebbislerin yö-
netmelikte açıklanan hizmet-
lerin yerine getirilebilmesi
için, kuracakları işyerlerini
sadece hizmet gayesi ile kur-
maları düşünülemez. Hizmet
hedef, ama gaye kârdır. Bu
yönetmelik ise, uygulamada
dolaylı olarak işverenin kârı-
nı destekler mahiyettedir.

Yetkililer, yönetmeliğin 2
nci maddesindeki istihdam
güvencesinin, ILO'nun ÜC-
RETİLİ İŞ BULMA BÜROLARI-
NIN KAPATILMASI HAKKIN-
DAKİ 34 NOLU SÖZLEŞMESİ-
NE, dolaylı olarak aykırı olup
olmadığı hususuna bir açıklık
getirmelidirler.

SONUÇ

Şu hususu açıkça belirt-
mek isteriz ki, işsiz vatandaş-
larımızın bir beceriye sahip
olmaları ve bu becerilerine
uygun bir işe sahip olmak su-
retiyle hayatlarını idame et-
tirmeleri, en samimi dilek ve
temennimizdir. Bu düşünce-
mizin gerçekleşmesi için yapı-
lan yasal ve idari
düzenlemelerin etkin ve yay-
gın olması, vatandaşlar ara-
sında fırsat ve imkan
eşitliğini aksatmaması, yine
samimi dileklerimiz ara-
sındadır.

Ancak, yönetmelik uygula-
masından bu sonucun alına-
bileceği hususunda aşağıdaki
nedenlerden dolayı şüpheleri-
miz vardır.

1) Yönetmelik özel müte-
şebbislere yeni işler kurma
imkanı tanımakta ve onları
bu yönde adeta teşvik etme-
tedir. Çünkü bu hizmeti yürü-
tecek işyerlerinin gelir
kaynağı, istihdamı destekle-
me fonu gibi sağlam ve güçlü
bir kaynaktır. Uygulamada
bu işyerlerinin halen mevcut
özel dersanelerin vatandaşla-

ra getirdiği maddi yükler gibi bu defa da, devlet fonlarının israfına neden olmasından kuşkuluyuz.

2 — Özel müteşebbisler belli kentlerde ve belli konularda organize olarak hizmet vermek isteyeceklerdir. Yurdun 4 köşesindeki işsiz ve becerisi bulunmayan vatandaşlarımızın bu imkanlardan eşit bir şekilde istifadeleri nasıl mümkün olacaktır?

3 — Özel müteşebbislerin ilk gayesi kârlılıktır. Hizmette verimlilik ikinci plândadır. Çoğunlukla da böyle kabul edilmesi gerekmektedir. Bu nedenlerle, kurum ve özel müteşebbisler, beceri kurslarına devam edenler ve özel müteşebbis ilişkilerinde doğması muhtemel karşılıklı anlaşmazlıklar ve bunun sonuçlarının hizmeti aksatmasının ötesinde kursiyerlerin istenilen şekilde yetişmelerine mani teşkil edeceğinden ve zaman kaybına neden olacağından endişe duymaktayız.

4 — Yönetmelikle hedeflenen hizmetin mevcut yasalar ve idari düzenlemeler dikkate alınarak kamu ağırlıklı olarak yürütülmesinin yaratacağı fayda ve sosyal yaşamdaki dengeli ve müsbet sonuçları dikkate alınmıyarak düzenlenmiş olması düşündürücüdür.

5 — Bu kadar kapsamlı ve karmaşık yardımların düzenlenmesi ve denetimi farklı uygulamalara neden olacak ve farklılıklar yaratacağı endişesindedir.

6 — İş ve İşçi Bulma ve işgücü yetiştirme görevlerinin devlet ağırlıklı yürütümünün iş arayanlar arasındaki inançlı sonuçlarının bu uygulama ile bozulmaması ve işsizler ordusunun ümitsizliğe düşmesi temennimizi bir kere daha tekrarlarız.

Uygulama sonuçlarını bekleyecek ve göreceğiz.

K.MARAŞ'TA KONUT KOOPERATİFÇİLİĞİ SORUNLARI SEMİNERİ YAPILDI

**TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma
Sekreteri BALABAN:**

“TÜRK-İŞ DEMOKRASİ VE EMEK MÜCADELESİ İÇİNDEDİR”

TÜRK-İŞ'in; Konut Kooperatifçiliği ve karşılaştığı sorunlarını dile getirmek amacıyla düzenlediği eğitim semineri 12 Kasım'da Kahramanmaraş'ta yapıldı.

Seminerde katılan ve bir konuşma yapan TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Orhan BALABAN “TÜRK-İŞ Demokrasi ve emek mücadelesi vermektedir. İşçi haklarının korunması ve demokrasinin sağlıklı bir şekilde yürümesi için TÜRK-İŞ üstüne düşen görevi yerine getirmek gayreti içindedir” dedi.

Seminer'de Prof.Dr. Cevat GERAY, “Demokratik Sistem içinde yapı kooperatiflerinin yeri”; SSK Konut Dairesi Başkanı Fahri AKBULUT “SSK Konut Kredileri Uygulamaları”, KENT-KOOP Teftiş Kurulu Başkanı Muammer KIRIŞ

“Kent-Koop Deneyimleri ve Ülkemizdeki Yapı Kooperatiflerinin sorunları, KENT-KOOP Kooperatifleri Müdürü Bektaş KALKAN “Toplu Konut Uygulamaları ile İlgili Sorunlar” konularında tebliğ sundular.

Seminer'de TÜRK-İŞ Kooperatifçilik uzmanı Sinan VARGI da TÜRK-İŞ'in Kooperatifçilik çalışmalarıyla ilgili bilgi verdi.

Bir gün süren seminerde Kahramanmaraş Belediye Başkanı Hacı Ali ÖZAL da bulundu ve belediyenin konut çalışmalarıyla ilgili açıklamalar yaptı.

Seminerin panel bölümünde kooperatif Başkanı Yusuf Tatlı da yerel kooperatif sorunlarıyla ilgili bilgi verdi.

Seminerde
katılan-
lardan
bir grup.

YENİ YÖNETMELİK ve SİGORTALI HESAP KARTI

Bilindiği üzere, 6.5.1986 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan 3279 sayılı "506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Ek Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun"un 7 nci maddesi ile 506 sayılı Kanun'un 135 inci maddesinin başlığındaki (tüzük) deyimi (tüzük ve yönetmelik), aynı maddenin (B) fıkrası ile diğer maddelerdeki (tüzük) deyimi (yönetmelik) ve (B) fıkrasının (h) bendinden sonra gelen hüküm de "Kurumca hazırlanacak Yönetmelikle" şeklinde değiştirilmiş idi.

İşte bu hükme göre Kurumca hazırlanan "Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği" kanundaki değişikliğin yürürlüğe girdiği tarihten, 1 yıl 6 ay 1 gün sonra 30.10.1987 günlü Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiş bulunmaktadır. Bu suretle daha önce yürürlükte olan "Sosyal Sigorta İşlemleri Tüzüğü" yürürlükten tamamen kalkmıştır.

Yönetmeliğin, yürürlükten kalkan Tüzüğün, ölçümleme ile ilgili bölümleri hariç aşağı-yukarı diğer hükümlerini içermesi tabiidir. Yalnız ne var ki Tüzüğün işçiler için çok önemli olan "Sigortalı Hesap Kartı" ile ilgili 15 inci maddenin malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primine esas tutulan kazançlar toplamı ile prim ödeme gün sayılarını göstermek üzere Kurumca, her sigortalı için

OSMAN NURİ TEKMAN Sosyal Güvenlik Uzmanı

"hesap kartı" doldurulur.

Bu hesap kartlarının birer nüshası istek halinde sigortalılara verilir" hükmü paralelinde bir hüküm yönetmelikte yer almamıştır. Oysa yasanın sigortalı hesap kartı ile ilgili 119 uncu maddesinin "Sigortalı hesap kartları ve muhteviyatı hakkında Kuruma yapılacak itirazların yazı ile bildirilmesi gerekir.

Bu hesap kartları ve muhteviyatına:

A) İşveren tarafından düzenlenerek verilmesi gereken hallerde, çalışılan takvim yılından,

B) Kurumca düzenlenerek verilmesi halinde, sigortalılarca alındığı tarihten,

Üç yıl geçtikten sonra yapılacak itirazlar dinlenmez.." hükmü halen yürürlükte ve daha önemlisi yine yürürlükte olan 135 inci maddenin (B-a) fıkrasında "...Sigortalı hesap kartlarının nitelik, usul ve esasları ile verilme süreleri"nin "Kurumca hazırlanacak yönetmelik ile tespitini" amir bulunmaktadır.

Hermekadar Yönetmeliğin 17 nci maddesinin altıncı paragrafında "Dört aylık sigorta primleri bordrosu, üç nüsha düzenlenir. Birinci nüshası Kuruma verilir, ikinci nüshası işveren ya da aracı tarafından saklanır. Kuruma tasdikli üçüncü nüshası ise Kuruma verildiği tarihten, müteakip bordronun verilmesi gereken ayın başına kadar işyerine sigortalıların görebileceği bir yere asılır." hükmü var ise de burada yapılan işlem bir (verme) değildir, bu nedenle yasa hükmüne uygun bulunmamaktadır.

Bu tür bir uygulamada, işyerinden ayrılıp, başka bir yerleşim merkezinde işe giren veya oturan bir işçinin, önceki dönem bordrosunun asıldığı işyerine gidip bordroyu kontrol etmesi, zamana ve masrafa bağlıdır; bunu göze

alamayan işçi bordroyu kontrol edemeyecektir. Ayrıca işçinin böyle bir zaman kaybına ve masraf yapmasına yol açması da hakkaniyet kurallarına uymaz.

Bu halde de işçinin sigortalı hesap kartı muhteviyatı-malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları günlerine esas tutulan kazançlar toplamı ile prim ödeme gün sayıları hakkında Kuruma gereken itirazı yapma olanağı ortadan kalkar. Bunun yanında getirilen uygulama ayrıca yasanın 79 uncu maddesinin sekizinci bendinde yer alan "Yönetmelikle tesbit edilen belgeleri işveren tarafından verilmeyen veya çalıştıkları Kurumca tesbit edilemeyen sigortalılar, çalıştıklarını hizmetlerin geçtiği yılın sonundan başlayarak 10 yıl içerisinde mahkemeye başvurarak alacakları ilâm ile ispatlayabilirlerse, bunların mahkeme kararında belirtilen aylık kazançları ile prim ödeme gün sayıları nazara alınır..." hükmünden yararlanmayı da aksatabilir.

Kurumun, sigortalıların malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primine esas kazançları toplamı ile prim ödeme gün sayılarının büyük bir bölümünü elektronik bilgi işlem kayıtlarına geçirdiği ve bazı bölgelerdeki şubeleri vasıtası ile isteyen sigortalıya bu bilgileri verebildiği bir döneme girdiği zamanda, yönetmeliğe tüzüğün 15 inci maddesine paralel bir hüküm konulmaması kanımızca büyük bir noksanlıktır.

Buna rağmen yasanın mevcut hükümlerine göre sigortalının, sigortalı hesap kartını istemesi ve Kurumdan bu belgeyi alması da yasal bir hakları olarak durmaktadır ve her sigortalı bu hakkını zamanında kullanmalıdır.

TARIM-İŞ,

TİGEM'LE SÖZLEŞME İMZALADI

10 bin işçiyi ilgilendiren sözleşmenin imza töreninde konuşan EMİN KUL:

"GEÇİCİ TEDBİRLER, YİNE GEÇİCİ TEDBİRLERİ DAVET EDER.

Ücret ve ek zammın, geniş bir platformda ele alınması gerekir."

TARIM-İŞ'in TİGEM ile yaptığı toplu sözleşme, Tarım-İş Genel Başkanı Gazanfer Akçin, İşveren Sendikası Başkanı ve İşletme Genel Müdürü tarafından imzalanırken.

Tarım-İş Sendikası, Tarım ve Orman Bakanlığı'na bağlı Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü TİGEM işyerlerinde çalışan 10 bin işçi adına toplu iş sözleşmesi imzaladı.

Kamu İşveren Sendikası TÜHİS'le yapılan toplu sözleşmenin imza töreninde konuşan TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Emin KUL, Türkiye gündemindeki ek zam konusuna da değinerek, şunları söyledi:

"Geçici tedbirler, yine geçici tedbirleri davet eder. Biz ücret ve ek zam meselesinin daha geniş bir platformda ele alınması, tartışılması ve yöntem-

lerinin bulunmasını öngörüyoruz. Bugünkü ekonomi politikasının mantığı içinde dahi ekonomik araçların devreye sokulmasıyla nesele temelden halledilebilir."

Tarım-İş Genel Başkanı Gazanfer Akçin ise, hükümetin ek zam konusuna olumlu bakmasının net verici olduğunu belirtti.

Yapılan sözleşmeyle işçilerin ücretlerine birinci yıl için yüzde 45, ikinci yıl için de yüzde 34 zam yapıldı. 1 Kasım 1987 den geçerli olan sözleşme ile sosyal haklarda da artışlar sağlandı.

*TÜRK-İŞ Genel Başkanı
Şevket Yılmaz, Ankara
Cumhuriyet Savcılığı'nda
ifade verirken.*

(Baştarafı Arka Kapakta)

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket Yılmaz, ifadeden sonra Savcılıktan ayrılırken basın mensuplarının sorularını cevapladı. **Yılmaz**, Keçiörlü'da bir işyerinde **TÜRK-İŞ**'in bastırıldığı "**Yasaksız Bir Demokrasi İçin EVET**" başlıklı broşürünün asılması üzerine, Keçiörlü Savcılığının harekete geçtiğini, Ankara Savcılığına suç duyurusunda bulunduğunu söyledi.

BAŞOĞLU DA İFADE VERDİ

25 Aralık tarihinde İzmir'de bulunduğru için ifade vermeyen Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri Mustafa Başoğlu, 28 Aralık Pazartesi günü **Ankara Basın Savcılığı**'nda ifade verdi.

*TÜRK-İŞ Genel Eğitim
Sekreteri Mustafa Başoğlu
Ankara Basın
Savcılığı'nda*

TÜRK-İŞ YÖNETİCİLERİ SAVCILIKTA İFADE VERDİ

Dernekler Yasasının 44'üncü Sendikalar Yasasının 37'nci maddelerini ihlal iddiasıyla açılan hazırlık soruşturması için ifade verdiler

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu üyeleri C.Savcılığın-
da ifade verdiler.

Keçiborlu C. Savcılığı'nın suç duyurusunda bulun-
ması üzerine Ankara C. Savcılığı "Yasaksız Bir Demok-
rasi İçin EVET" broşürlerini bastırıp dağıtan TÜRK-İŞ
Yönetim Kurulu üyelerinin, izin almaksızın bu broşür-
leri dağıttıkları ve Dernekler Yasasının 44. maddesine
muhalafet ettikleri, ayrıca
Sendikalar Yasasının 37.
maddesiyle düzenlenen si-
yaset yapma yasağına ay-
kırı davrandıkları iddia-
sıyla Türk-İş Yönetim Ku-
rulu üyelerini ifade için

davet etti.

25 Aralık Cuma günü
saat 15'te TÜRK-İŞ Genel

Başkanı Şevket Yılmaz,
Genel Sekreter Emin Kul,
Genel Mali Sekreter Çetin
Göçer ve Genel Teşkilat-
landırma Sekreteri Orhan
Balaban, Ankara Basın
Savcılığı'na giderek ifade
verdiler.

(Devamı arka kapak içinde)

13 SENDİKACI ALEYHİNE DAVA AÇILDI
(Yazısı 8 ve 9. Sayfalarda)